CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

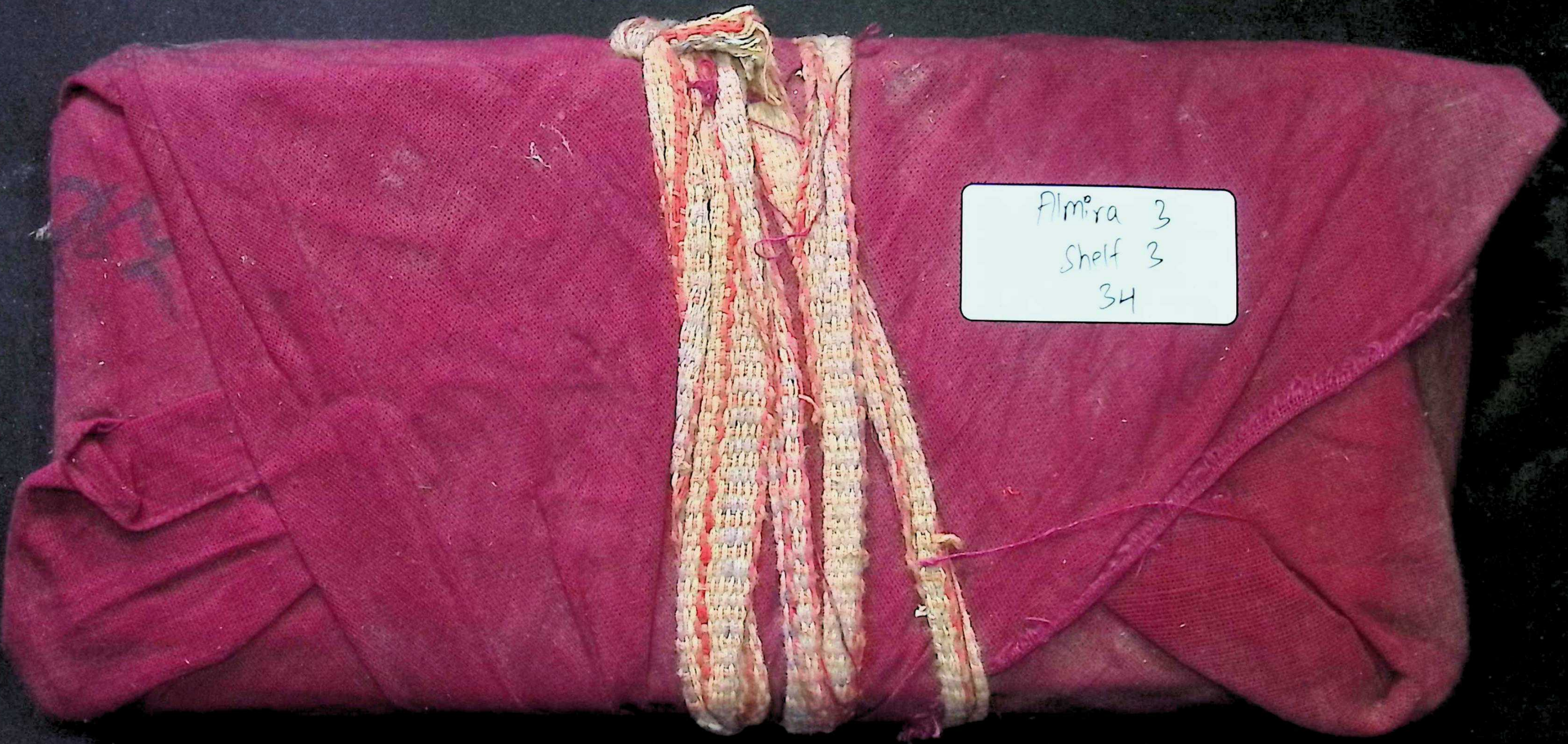

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द. नं. १६८३६ मूल्य ५।-

एकादशीव्रतोद्यापनविधिः ८ १००

Nepal Sanskrit University

1. Ekadashadi Vratodyapana Vidhi
2. Kartta Viryarjuna Kavacha
3. Bala Grahastava In Prayoga Sara 1918
4. Viparita Mantra Pratyangira Stotra
5. Nyasa Puja Vidhi Of Kandika
6. Mandapa Puja Vidhi
7. Madhuparka
8. Kanya Dana
9. Purayaha Vachanam
10. Vasanta Raga
11. Satyanarayana Vrata Katha 1857
12. Ramayana Prayoga Vidhi
13. Shiva Ratri Puja Vidhi By Thrananidhi Arjyala Sharma 1867
14. Shiva Ratri Katha Of Kurma Purana By Balakrishna Sharma 1915
15. Sharatkali Durgotsava Vidhi

॥ अथैकादश्यादिव्रतोद्यापनविधिः ॥ ॥ व्रतोद्यापनदिनात्पूर्वं मण्डपं ग्रहवेदीं वास्तुवेदीं देवस्थाप
नवेदीं च निर्माय· कर्मनत्स्ततगुमाचार्यं ब्रह्माणं गणपतिं ऋत्विगादींश्चाकार्य· प्रातः स्नात्वा· नित्यकर्म
समाप्य मण्डपस्य पश्चिमद्वारनिकटे पूजासामग्रीमुपकल्प्य· आसने उपविश्य दीपं प्रज्वाल्य· आ
चम्य· पञ्चामृतपञ्चगव्यादिमुपकल्प्य· कर्मपात्रं संपाद्य· उक्त्वा स्वस्तीति विष्णुं प्रार्थ्य सुमुखश्चेति
गणेशं प्रार्थ्य· दीपं संपूज्य· सूर्यायार्घ्यं दत्वा· पुनरर्घ्यं संस्थाप्य· अपवित्रेति पठित्वा आत्मानं पूजासा
मग्रीं चाद्भिरर्केनप्रोक्ष्य· प्राणानायम्य· संकल्प्य कुशान् हस्ते कृत्वा तिलयवजलान्यादाय· ॐ विष्णुर्
अद्येहदेशकालस्मरणान्ते· अमुकगोत्रामुकप्रवरामुकीदेव्यहं मम आजन्मकृतानां एकादश्यादि
व्रतानां उद्यापनकर्मणि निर्विघ्नतार्थं सिद्धये श्रीभगवतो गणपते यथामिलितोपचारैः पूजनमहं क
रिष्ये· इति संकल्प्य पञ्चसूक्तविधिना संपूज्य· एकदन्ताय गणानान्त्वेति संपूज्य दद्यात्· एभिर्गन्धास्

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न पुष्पपूगीफलदक्षिणाभूषणाद्यैरस्मिन्व्रतोद्यापनकर्मणि निर्विघ्नता कार्य्यसिद्धये · अमुकगोत्रे अमुक
शर्माणं ब्राह्मणं गणपतिनिवेदयो · इतिगणेशं कृत्वा · प्रधानसंकल्पं कुर्य्यात् ॥ ॐ विष्णु ३ परमात्मने श्रीप्रस
पुराणपुरुषोत्तमाय ॐ तत्सदद्येह स्वबपृथिव्यां जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्य्यावर्तान्तर्गत हिमवत्पर्वतैकदेशे
पाशुपतक्षेत्रे इह स्थाने नेपालदेशे पुण्यभूमौ श्रीविष्णोराज्ञाप्रवर्तमानस्य ब्रह्मणो द्वितीयपरार्द्धे श्रीश्वेतवारा
हकल्पे मनुराधिपत्ये वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे महायुगे कृतत्रेताद्वापरान्ते कलियुगस्य प्रथमचरणे युधिष्ठिरसं
वत्सराणां मध्ये अमुकनामसंवत्सरे अमुकायने · अमुकर्त्तौ अमुकमासे · अमुकपक्षे · अमुकतिथिस्थिते श्रीसूर्य्ये
अमुकराशिस्थिते चन्द्रमसि अमुकराशिस्थितेषु सत्सु अमुकनक्षत्रे अमुकयोगे यथानामकरणमुहूर्त्ते ल
ग्ने अमुकवासरान्वितायाममुकतिथौ · अमुकगोत्रः अमुकप्रवरः अमुकदेवोऽहं मम आजन्मकृतज्ञाताज्ञातसक
लपापक्षयपूर्वकं जन्मारभ्याद्यपर्य्यन्तकृतानामेकादशी जन्माष्टमी रामनवमी वामनद्वादशी अनन्तचतु
र्दशी · हरितालि · शिवरात्री · वैकुण्ठचतुर्दशी प्रदोषशनिप्रदोष · कृ. ऋषिपञ्चमी गणेशचतुर्थी · सोमवती ·

Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

अष्टमी महाष्टमी नवरात्रकोजागरतसुखरात्रीम्बारिम्यवासादिव्रतानां श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलावाप्त्यर्थं व्रतकरणा
न्तनाधिकारप्राप्त्यर्थं कल्पनानानायचरथा शक्त्या शास्त्रोक्तविधिना व्रतोद्यापनकर्माहं करिष्ये · तत्र पूर्वे नगोर्व्यां
दि षोडशमातृणां पूजनं माभ्युदयिक श्राद्धं पुण्याहवाचनं आचार्यवृत्त ऋत्विग्वरणं तथा सर्वतोभद्रपू
जनं ग्रहपूजनं कलशस्थापनं रक्षाविधानं वास्तुदेवपूजनं ग्रहवास्तुदेवदिग्पालानां बलिदानं मुख्यमन्त्र देवतानां कल
श स्थापनं प्रतिमाप्रतिष्ठा पूजनं हवनं कर्माहं करिष्ये · इति संकल्प्य · मातृः संपूज्य · आभ्युदयिकश्राद्धं तत्र तिथि नि
धित्वेन गोदानं वा कुर्यात् · गोनिष्क्रयीभूतं द्रव्यं पुरतः स्थाप्य संपूज्य · संकल्पः अद्येत्यादि मम व्रतोद्यापनकर्मा
ङ्गभूतयाद्य प्राप्त माभ्युदयिकश्राद्ध प्रतिनिधित्वेन इदं गोप्रत्याम्नायीभूतं द्रव्यं ब्राह्मणाय ददाम्ये · इति दत्वा · दान प्रति
ष्ठां दद्यात् · कृतैतदाभ्युदयिक प्रत्याम्नायीभूत गोदान प्रतिष्ठार्थं इदं ताम्रं रौप्यं दानप्रतिग्रहीत्रे ब्राह्मणाय ददाम्ये इ
त्याभ्युदयिकं कृत्वा पुण्याहं वाचयेत् ॥ ततः संकल्पः अद्येत्यादि मम व्रतोद्यापनकर्मणि सकलमंगलाभिवृद्ध्यर्थं सर्वा
भ्युदयावाप्तये ब्राह्मणद्वारा पुण्याहं वाचयिष्ये · ततः सर्वाङ्गत्वेन चतुर्णां ब्राह्मणानां पूजनं च करिष्ये · इति संकल्प

वरणं १

2

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्य॰ पुण्याहं वाचयित्वा आचार्यब्रह्मऋत्विग्द्वारपालानां मधुपर्कार्चनपूर्वकं वरणं कुर्यात्॰ तत्र
संकल्पः अद्येह॰ मम व्रतोद्यापनकर्मणि आचार्यादीनां पूजनं वरणं च करिष्ये मधुपर्कविधिना सम्प॰
र्च्य॰ वरणसामग्रीं करे कृत्वा॰ गन्धाक्षतपुष्पपूगीफलवस्त्रयज्ञोपवीताभूषणादिभिः एकादश्या॰
दिव्रतानामुद्यापनकर्मणि मंडपग्रहकलशवासुदेवानां सर्वतोभद्रमण्डलदेवानां पूजनार्थं तथा
तत्र व्रतोक्तदेवानां च स्थापनपूजनहवनकर्मकरणार्थं च॰ अमुकगोत्रं अमुकप्रवरममुकशाखिन
ममुकवेदाध्यायिनममुकशर्माणं ब्राह्मणमाचार्यत्वेन वृणे॰ इत्याचार्यत्वेन वृत्वा॰ ब्रह्मा॰
णं वरयेत्॰ गन्धाक्षतपुष्पपूगीफलवस्त्रयज्ञोपवीताभूषणादिभिः एकादश्यादिव्रतप्रयुक्त॰
कर्मणि ब्रह्मकर्मकर्तुं अमुकगोत्रं अमुकशर्माणं ब्राह्मणं ब्रह्मत्वेन वृणे॰ इति ब्रह्माणं वृत्वा॰ ऋ॰
त्विजो द्वारपालांश्च वरयेत्॰ गन्धाक्षतपुष्पपूगीफलवस्त्राभूषणादिभिः नानानामगोत्रान्नानानाम

Nepal Sanskrit University, Valmeeki Campus, Kathmandu

शर्मगोत्रोऽहंशर्मणा अस्मिन् व्रतोद्यापनकर्मणि कृताकृतकर्मकर्तुं वारणाल्कर्मकर्त्तृत्वं त्वयुष्मान्
वृणे · इति वृत्वा · यथाविहितं कर्म कुरुध्वमिति प्रार्थयेत् · तेच करवाम · इति ब्रूयुः ततो आचार्यः
पश्चिमद्वारेण मण्डपं प्रविश्य श्वेतसर्षपैर्भूतोत्सारणं पञ्चगव्येन मण्डपप्रोक्षणाञ्च कृत्वा ·
ग्रहमण्डलं वास्तुमण्डलं सर्वतोभद्रमण्डलानि रचयित्वा · मण्डपपूजनं ग्रहपूजनं कलश
पूजनं · रक्षाविधानं वास्तुदेवतापूजनं · सर्वतोभद्रदेवतापूजनं · ग्रहवास्तुदिग्पालानां बलि
दानं च विधाय · ततः कृतोक्तानां कलशस्थापनं तदुपरि प्रतिमा स्थापनं प्रतिष्ठा पूजनादिकु
र्यात् · रात्रौ जागरणं · कृत्वा प्रातः स्नात्वा नित्यकर्म समाप्य पुनः स्थापितदेवानां पूजनं वि·
धाय · स्वगृह्योक्तविधिना अग्निं प्रतिष्ठाप्य · ततः कृतोक्तदेवतानां तत्तन्मन्त्रैस्तत्तत्संख्यया 3
होमं कारयित्वा · दंपतिसंपूज्य · आचार्यं पूजयेत् । इति यथाकादश्यादिव्रतोद्यापनसंक्षेपः ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अद्येह स्वादि · अहमिस्मन्पूर्ववत् · मम · अमुकदेवताप्रीतये हृतस्यामुकप्रतिमायाः स्थापनकर्म
णि · श्रुतिस्मृतिपुराणोदितसमग्रफलावाप्तये · विशेषतोमुकदेवताप्रीतये · नानारंगरंजितानिक्षु ·
माणिवा · कौशेयानिक्षौमाणि · आविकानिकार्पासानिवा · मुक्ताखचितानिवा सुवर्णरौप्यतं
तुखचितानिवा · सुवर्णरौप्यादिपट्टिकाखचितप्रान्तानिवा · दृहस्यनिदेवताकानि · एतानि · उष्णी
षकंचुकोत्तरासंगाधोवस्त्रकूर्पासकचंडातकादीनि तत्रैकाणिवस्त्राणि · तत्प्रतिनिधीभूतद्रव्यं
तथा हीरकपद्मरागगारुत्मतगोमेदमुक्ताप्रवालादिहारान् · तत्खचितानिवा · एतानिविंब कर्म
देवताकानि · सौवर्णानि · कुंडलग्रैवेयकांगुलीयककटकनिष्कसीमन्तरत्नताटंककर्णिका
नासाभूषणकंकणहंसकमंजीरादीनि · आभूषणानि · तत्प्रतिनिधीभूतद्रव्यं वा · तथा · विष्णुदे
वताभिमांशोत्रोचांसपर्यंकोत्तमैर्नुकासास्तरणांहंसपक्षप्रातिपक्षतूलप्रतिच्छन्नतूलिकाश्रो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मितांसोपस्करामिमांश्रयां॰ तस्त्रनिनितथा॰ विश्वकर्मदेवताकानि॰ इमानि॰ स्थालीकलशक
मराड्लुकचोलाप्रभृतीनि॰ सुवर्णरौप्यकांस्याद्यन्यतमनिमितानि॰ पात्राणि॰ तस्त्रनिनि॰ तथा॰
हिमवद्देवताकं॰ इमंसालंकारं सकुथं कल्पितं गजं॰ तस्त्रनि॰ तथा॰ यमदेवताकं मिमंसालं॰
कारं सञ्जंतुरगं तत्स्त्रनिनिधी॰ तथा विश्वकर्मदेवतां पुरुषं चतुष्टय बाह्यांसालंकरणां नानारा गा
रञ्जितामिमां शिबिकां सोपस्करां दोलां वा॰ तत्स्त्र निनि धीष्महद्द्यंवा॰ तथा॰ सालंकारं प्रजाप
तिदेवताकमिदं दासीदासम्॰ तत्स्त्रनिनिधी॰ तथा॰ उत्तानांगिरो देवते॰ सुवर्णतन्तुकिर्म्मीरेसु॰
मारचिते॰ सुखस्पर्शे॰ इमे उपानहो॰ तत्स्त्रनि॰ तथा॰ दुग्धसिक्तस्तण्डुलसम्बद्धडिंडीरपिंडपरिपा
ख१ राडरमुक्तार्थचित्रप्रान्तचेलान्तवानवातांचान्त्राखिलतापमिदमातपत्रं विष्णुदेवताकं॰ तत्स्त्रनि
निधी॰ तथा॰ वर्षमासादिभोग्यं॰ चणकमुद्गकीकलायमाषादिसपत्रपुष्पकांडफल

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कन्दखण्डषड्विधशाककटुतैलसाधितानपक्वपक्वराजिकाजीरकेतैलवघन्याकसूक्ष्मैलाल
वंगमरीचादिक्षौद्रस्वासितातिस्वादुनानासंधालेह्यचोष्यपेयादिविधानगव्यघृतदधिदुग्ध
दिकूर्चिकामोदकादिनानामिश्रान्नसमन्वितं · इदंसान्नं तत्प्रति० तथानारिकेलनारंगनिम्बु
कदलीजंबीरादिफलानि · तथाविष्णुदेवता · संख्याकांभूमिं · तत्प्रति० तथारुद्रदेवतां · सालं
कारां · सवत्सांइमां · गां · तत्प्रति० तथा · उपायनत्वेन · दक्षिणात्वेनवा · इदंसुवर्णमग्निदेवताकं
रौप्यंचन्द्रदेवताकं · ताम्रंरुद्रदेवताकंवा · द्रव्यं · यथानामगोत्राभ्यांश्रीलक्ष्मीनारायणाद
रूपाभ्यां · युवाभ्यांद्विजदंपतीभ्यांसंप्रददे · शुभं · श्रीः ॐविष्णुर्विष्णुरित्यादि · अद्य
ह श्रीसूर्येदक्षिणायणे · सौरमानेनहेमन्तर्तौमार्गशीर्षमासे · चान्द्रमानेनतपो
वमासेकृष्णपक्षे · बुधवासरान्वितायां[illegible]स्यांप्रतिपत्तिथौ · काश्यपगोत्रा ·

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

काश्यपावत्सारनैध्रुवेतित्रिप्रवरा· सभर्तृकासपुत्रासपुत्रिकासामात्यासराष्ट्राऽ
मुकराशिः अमुकीदेवीअहं · मम· अमुकदेवताप्रसादात्सकलमनोरथसिद्ध्येऽ
मुकदेवताप्रीतयेवाकृतस्य· अमुकव्रतस्ययथोक्तफलावाप्तयेउद्यापनकर्माहं करि
ष्ये इतिप्रधानसंकल्पः ॥१॥ ॥अद्येहेत्यादि· अहमित्यन्तंपूर्ववत् · अमु·
कदेवताकामुकव्रतोद्यापनकर्मणिश्रुतिस्मृत्युदितयथोक्तफलावाप्तयेऽमुकदेव
ताप्रीतये॥श्रीमदमुकदेवतायाःयथोमिलितोपचारैः पूजनंकरिष्ये· ॥२॥ ॥ ॥
अद्येहेत्यादि· अहमित्यन्तंपूर्ववत्· मम· अमुकदेवताकामुकव्रतोद्यापनकर्मणि
यथोक्तफलावाप्तयेन्यूनातिरिक्तपरिपूर्णतयेऽमुकदेवताप्रीतये॥श्रीलक्ष्मीनारायणस्व

5

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रूपान् श्रीगौरिशंकरस्वरूपान् वा श्रीसिद्धिगणेशस्वरूपान्वा श्रीछायासूर्यस्वरू
पान्वा श्रीरोहिणीचन्द्रस्वरूपान्वा संख्याक द्विजदंपतीन् नेमिवासोभूषणागंजतुग
दोलाशिविकोपानच्छत्रसोपस्करशय्यादासीदासपाकपात्रभोजनपात्रगृहस्थोपयु
क्तपात्राम्बरादनीयमिष्टान्नपुष्पनारिकेलादुग्धाक्षतादिभिः पूजयिष्ये ३ ॥ ॥ ॥
ॐ अद्येह इत्यादि मम। अमुकदेवताकामुकव्रतोद्यापनकर्मणि यथोक्तफलावाप्तयेन्
नातिरिक्तपरिपूर्तयेऽमुकदेवताप्रीतये इमां सोपस्करशय्यां विष्णुदेवताकां यथाना
मगोत्राय यथानामशर्मणे ब्राह्मणाय दातुमहमुत्सृजे। तत्सन्मम यस्मादशून्यं
शयनं केशवस्य शिवस्य च। शय्या ममाप्यशून्यास्तु तस्माज्जन्मनि जन्मनि। इति तत्
सोपकरणशय्यादानप्रतिष्ठासांगतासिद्ध्यर्थं यथादैवतं द्रव्यं यथानामगोत्रायेत्यादि

श्री॰ अद्येह देशकालस्मरणान्ते॰ काश्यपगोत्रा काश्यपापवत्सारनैध्रुवेति त्रिप्रवरा॰ अमुकी
देव्यहं मम॰ आजन्मकृतसकलेनसो निर्वहणद्वारा श्रीलक्ष्मीनारायणप्रीतये श्रीमद्भागवतस्य
सप्ताहश्रवणस्य सांगतासिद्ध्यर्थं यथोक्तफलावाप्तये ब्राह्मणद्वारा दशमस्कंधान्तर्गत हवनकर्तुं
नानानामगोत्रान्नानानामशर्मणो ब्राह्मणानेभिर्गन्धाक्षतपुष्पपूगीफलैर्वृणे॰ इति वृत्वा हव
नं कारयेत्॰ अद्येह॰ सप्ताहाङ्गभूतहवनकर्मणः सम्पूर्णफलार्थं इदं पूर्णपात्रं सुवर्णनिष्क्र
यीभूतद्रव्यसहितं ब्रह्मणे दातुमहमुत्सृजे॰ इति पूर्णपात्रं दत्वा॰ गोदानं कुर्यात्॰ गोनिष्क्र
यीभूतद्रव्याय नमः इति संपूज्य॰ अद्येह॰ कृतैतच्छ्रीमद्भागवतस्य सप्ताहयज्ञाङ्गभूतदशम॰
स्कंधान्तर्गतप्रतिश्लोकमन्त्रहवनकर्मणः यथोक्तफलावाप्तये इदं गोप्रत्याम्नायीभू 6
तं द्रव्यं आचार्याय दातुमहमुत्सृजे इति दत्वा॰ दानप्रतिष्ठां दद्यात्॰ कृतैतद्गोदानप्रति

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रीगणेशायनमः॥ ॥गणानान्त्वागणपतिर्ठं हवामहे प्रियाणान्त्वाप्रियपतिर्ठं
हवामहेनिधीनान्त्वानिधिपतिर्ठं हवामहेव्वसोमम॥ आहमजानिगर्ब्भधमात्त्वम
जासिगर्ब्भधम्॥१॥ इतिमंत्रेण-गांगणपतयेनमः॥ अविरलमदजलनिव
हंभ्रमरकुलानेकसेवितकपोलं॥ अभिमतफलदातारं कामेशंगणपतिंवन्दे
॥१॥ सूर्यस्य॥ आकृष्णेनरजसावर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतम्मर्त्यञ्च॥ हिर
ण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन्॥१॥ ॐ आदित्यायनमः॥
नमःसवित्रेजगदेकचक्षुषेजगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे॥ त्रयीमयायत्रि
४ गुणात्मधारिणेविरंचिनारायणसंकरात्मने॥१॥ शिवस्य॥ नमःशम्भवा
यचमयोभवायचनमःशङ्करायचमयस्कराय चनमःशिवायचशिवतरा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

४

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द॰ नं॰ १६८४५

कार्तिवीर्यार्जुनकवच

मूल्य ५।—

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ कार्त्तवीर्यदीपदानविधिः ॐ आं क्रों क्रौं
अंगुष्ठाभ्यां नमः ॐ ईं ब्रीं क्लीं तर्जनीभ्यां नमः ॐ ऊं अं क्रां मध्यमाभ्यां नमः
ॐ ऐं ह्रीं क्रौं अनामिकाभ्यां नमः ॐ अः फट् श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनाय नमः का
तलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॐ आं क्रों क्रौं हृदयाय ॐ ईं ब्रीं क्लीं शिरसे स्वाहा ॐ
ऊं अं आं शिखायै वौषट् ॐ ऐं ह्रीं क्रौं कवचाय हुं ॐ आं श्रों हूं कवचाय वौ
षट् ॐ अः फट् कार्त्तवीर्यार्जुनाय नमः अस्त्राय फट् इति दिग्बंधः अथाक्ष
रन्यासः ॐ आं हृदये नमः उदरे ॐ ह्रीं नाभौ क्लीं जठरे ॐ अं गुह्ये ॐ आं ड

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वो॰ ह्रीं जान्वो॰ क्रौं पादयोः श्रीं मूर्ध्नि॰ ॐ भुवो फट् हृदये॰ ॐ कौं दक्षिणकर्णे॰ ॐ
तं वामकर्णे॰ ॐ बं दक्षिणनेत्रे॰ ॐ पां वामनेत्रे॰ ॐ नासिकायाम्॰ नां वक्त्रे॰ पं कंठे
नं दक्षिणबाहौ॰ ध्यानम्॰ अव्यात्सर्वभयात्प्रभाकरनिभः प्रद्योतनोद्योतनः स्व
र्णास्त्रकपाविनितकंधरधरोः कान्तोहनीतिकान्॰ नानाकल्पविभूषितः करसहस्रा
र्णास्त्रवारणसनोवारणान्ताङ्कसहस्रवाहुरनिवांभूवल्लपोनः प्रभुः १ सप्तद्वीपेकना
थः स्वविचित्रसमरुद्विः सर्वदुष्टान्तकोनः पायादसापत्नाक्षोरथवरनित्यपः स्थूलका
यो निर्भीमः वापंतेष्ठ त्रिलोकीकरध्वनधत्वयानिः स्वनेरत्नासनापस्तश्रीमान्कान्त

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

का·वि
२

वीर्य्योनिखिलनृपनतोघ्नंत्वत्तःक्षिप्रकारी· सहस्रबाहुंसशरंसचापंरक्तांबरंरक्त
कीरीटकुंडलम्· चोरादिदुष्टभयनाशनमिष्टदंतंवंदेमहाभयविजृंभणकार्त्तवीर्य्य
म्· इतिध्यात्वामंत्रंजपेत्· ॐ फ्रौं व्रीं क्लीं भ्रूं आं ह्रूं क्रौं श्रीं हुं फट् कार्त्तवीर्यार्ज्जुनायनमः
ततोसाधारणध्यानम्· दक्षेपंचशतंवाणान्वामेपंचशतंधनूः योविभर्त्तिसपात्वस्मा
न्विघ्नव्यालत्तताकुलाः ॐ नमोभगवतेश्रीकार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनायसहस्रबाहवेअ
मितविक्रमायसर्वदुष्टचोरदमनाय· चतुष्पदधनरत्नानचोरसमूहान् आकर्ष
य२ घातय२ पातय२ मारय२ मोहय२ उच्चाटय२ ममममरक्षनिर्वीजंकुरु२ ममरक्ष

रामः
२

कज्राङ्गं वज्रीकुरु २ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं कार्त्तवीर्यार्ज्जुनाय नमः हुं फट् स्वाहा· ततो गायत्रीं ज-
पेत्· ॐ कार्त्तवीर्याय विद्महे सहस्रकराय धीमहि तन्नोर्ज्जुनः प्रचोदयात्· सर्वमं-
त्रप्रयोगेषु जप्तव्यैषा हितार्थिभिः ॐ गायत्रीजपमात्रेण मंत्रवीर्यं प्रवर्द्धते· ततोऽस्त्रो-
पसंहरणं जपेत्· अस्त्रोपसंहरणमंत्रस्य भार्गवऋषिः सविता देवता गायत्री छंदः (
आत्मनि अस्त्रोपसंहरणमंत्रजपे विनियोगः ॐ सोहमर्कः परंज्योतिरर्कज्यो-
तिरहं शिवः आत्मज्योतिरहं शुक्रः सर्वज्योतिरसोऽहमोम्· इति गायत्र्यस्त्रोप-
हरणं च· यथाशक्ति जपेत्·कवचं पठेत्· श्रीदेव्युवाच· देवाधिव्यापकत्वेन पा-

का· वि·

पान्त्वस्मान्मापादतल्लमस्तकम्· ॐ नमो भगवते भोभो कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुन मम दुष्ट
पे दुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २ द्विष २ ॐ नमो
भगवते भो २ कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुन ॐ श्री कर्ण्णौ नासिका जिह्वा केशान् दुष्टं दारय २ दुरितं
हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २ द्विष २ ॐ नमो भगवते श्री कार्त्त
वीर्य्यार्ज्जुनाय· ॐ नमो भगवते दुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २
ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २ द्विष २ ॐ नमो भगवते भोभो कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुन हुं फट्· मम सर्वांगे
दुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २ द्विष २ ॐ नमो भ

राम:
३

गवते भो भो कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुन श्रीमम सर्वांगे दुःखं दारय दुरितं हन २ पापं मथय २ आ
रोग्यं कुरु २ ॐ नमो भगवते भो भो कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनाय मम मम सर्वांगे दुःखं दारय २ दु
रितं हन २ पापं मथय २ आरोग्यं कुरु २ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २ ह्रिषय २ ॐ नमो भगवते भो भो का
र्त्तवीर्य्यार्ज्जुनाय मम मम सर्वांगे दुःखं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथय २ आरोग्यं कुरु २
ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २ ह्रिषय २ ॐ नमो भगवते भो भो कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनाय ॐ पं मम मे
सर्वांगे दुःखं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथय २ आरोग्यं कुरु २ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २
ह्रिषय २ ॐ नमो भगवते कार्त्तवीर्य्यार्ज्जुनाय नें मम सर्वांगे दुःखं दारय २ दुरितं हन २

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द्विष २ ॐ नमो भगवते भो भो कार्त्तवीर्य्यार्जुनाय मम सर्वांगेदुष्टदारय २ दुरितं हन २
पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् हन २ द्विष २ ॐ नमो भगवते भो भो का
र्त्तवीर्यार्जुन मम सर्वांगे दुष्टं दारय २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट्
हन २ द्विष २ ॥ कार्त्तवीर्य्यः शिरः पातु ललाटं हैहयेश्वरः सहस्रबाहुः सर्वं पातु
कार्त्तवीर्यं जगत्त्रयम् ॥ ॥ इति कार्त्तवीर्य्यदीपदानविधिः समाप्तः शुभम् ॥
॥ ॥ ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ भैरव उवाच देवाधिदेव देवेश सर्वलोकै
हितेरतः केन रक्षा भवेन्नृणां भीतानां विविधापदि १ राजचौरादि पीडासु त्राहि

रामः
४

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्थाग्निविषपातने। मारीदुःस्वप्नपीडासु ग्रहरोगभयेषु च २ ज्वरापस्मारपी
डासु सिंहव्याघ्रनिपातने। राक्षसासुरवेतालपिशाचप्रेतपातने। ३ महाभये
महानाद्यां महानावागतेर्णवे। महामृत्युभये घोरे महाकलहपातने। ४ के
नोपायेन नृणां त्विः स्यात्साधकानां महेश्वरः। अनस्तद्व्यतताचेवन रस्यपुनराग
मः ५ सर्वाकर्षणसंक्षोभसर्वसंहननं तथा। भवत्यभीष्टं जप्त्रीणां केन तद्वद मे
शिव। ६ शिव उवाच। शृणु गुह्यतमं देवी सोपनीयं प्रयत्नतः। प्रवाच्यमपि वक्ष्या
मि तव लोकहिताय वै। ७ कवचं कार्त्तवीर्यस्य सर्वागावरणकेक्रमात्। समर्चि

का·वि·
५

शाक्तिमंत्रौघसज्जपध्यानपूर्वकम् ८ सहस्रादित्यसंकाशे नानारत्नसमुज्ज्वले मा
ल्यध्वजपताकाढ्ये तुरगायुधभूषिते ९ महासंवर्त्तकांभोधिभीमरावविराविणि म
युक्तमहाछत्रवितानततवियत्तले १० महारथवरे दीप्ते नानायुधविराजिते·
सुस्थितं विपुलोदारसहस्रभुजमंडितं ११ वामे रुद्हंडकोदण्डान्धानमपरैः
शरान्·किरिहारकरकेकेयूरवत्नपांगदैः १२ मुद्रिकोदरबंधाद्यैर्मौर्जितरु
रकादिभिः भूषितं वि वधाकल्पेभास्वरैः सुमहाधनैः १३ आबद्धकवचं वीर
सुप्रसन्नाननांबुजम्· धनुर्ज्यासिंहनादेन कंपयंतं जगत्त्रयम्·॥ १४ सर्वक्रतु

रामः
५

स्म

क्षयकरं सर्वव्याधिविनाशनम्· सर्वसंपत्प्रदातारं विजयश्रीनिषेवितम्· १५
सर्वसौभाग्यदं संघ्रसंक्रान्तां भयनाशनम्· दिव्यमाल्यानुलेपाढ्यं सर्वलक्षण
लक्षितम्· १६ रथनागाश्वपादातैर्हंसैर्व्याघ्रमयीश्वरम्· वरदं चक्रवर्त्तीनामाद्यं लोकैक
पालकम्· १७ समानोदितसाहस्रदिवाकरसमद्युतिम्· महायोगवत्ते ध्यायं दैत्यानां
नेयऋषिः प्रोक्तोनुष्टुप्छन्दः समीरितम्· कार्त्तवीर्यार्जुनो विष्णुश्चक्रवर्त्ति दे
वता· २० विनियोगो स्तरक्षार्थैः सर्वतः परिकीर्त्तितः· सर्वदुष्टविनाशाय सर्वार्थस्य
स्य वृद्धिसिद्धये· २१ अस्यां गमन्त्रेपः पैवपातु मांस्फटिकोज्ज्वला ॥ अग्निकोणस्थलाय

क्रान्तं जगन्मयम्· १८ श्रीमदर्कहरेरंशमादेवेशीं संमहीतले· सम्यगात्मादि भेदेन ध्यात्वा रसाङ्गुदारयेत्· १९ दश ४४

ष्यकोशोभृहृदयादिकाः २२ सर्वतोमस्त्वत्कूपावरवर्मासिपारागः श्रव्याहत
वलैश्वर्यशक्तिसामर्थ्यविग्रहः २३ क्षेमंकरीशक्तिभूतस्त्रोराणांमदभंजनः
प्राचीदिशंरक्षतुमेवारणवाराणांभूनाशुधः २३ महावलपकरीशक्तेमारीमदविधं
सनः शारचापधृक्श्रीमान्दिशंमेपातुदक्षिणां २५ श्रीकरीशक्तिसहितःशत्रुराग
मदभंजनः सहस्रचापधृक्पातुममप्राचीं दिशं २६ पताकाकरीसमोपेतोदे
त्यानांमदभजनः कोदंडेडुधरःसौमींदिशंमेपरिरक्षतु २७ आशुकरीभूतस्था
पवाणावानुदृष्टनाशनः परिरक्षतुमेसम्यग्दिशंवैश्वानरीम् २८ प्रज्ञाकरीस

माङ्गल्यो मम महादुःखनाशनः पातु मे नैरृतिं वापकाशिविदिशामीश्वरः २९
विद्याकरोस्मि माङ्गल्यो महादुरितनाशनः दुःखासनेशं धृक् पातु विदिशं मम वायवीम्
३० धनंकरोस्मि माङ्गल्यो महाभयविनाशनः चापखड्गधारीशो वां मे विदिशं परिरक्षतु श्री
विजयः श्रीघनः साक्षात् महाघोरार्धतो विभुः दिशमूर्ध्वां मम पातु मे [illegible] विनायकः
३१ वीरं च भूतरुमहाव्राक्रिसंयुतो ब्रह्माधो दिशं परिरक्षतु मे दुःखध्वान्तसंभेदभास्क
रः ३२ महायोगश्रीयाङ्गल्यः सर्वदिग्चक्रमण्डलं महायोगीश्वरः पातु सर्वतो मम
पद्मभृत् ३३ एता दिङ्मूर्तयो रक्षा रक्षमाल्याङ्गकाहता: प्रधानदेवतारूपाः पृथ

का·पि
७

गृथवरास्थिता· ३५ नाक्रेय: पद्महस्ता श्च नीलेंदीवरसन्निभा: अकुलकमाल्यवसनाः
लिप्ताखिलकोज्वला· ३६ तत्पार्श्वदेवता: खखकाहमाऽधइवरा· स्वस्व
दिक्षु स्थिता: पात्रमासिद्धामहाबला: ३७॥ रुनानस्वसमाख्याता: सर्वासर
सादेवता· हृदये चोदरे नाभौ जठरे गुह्यमंडले· ३८ जूर्वग्जात्रु पादेषु मूर्द्धि च्चु
गल्येष्टुनः कर्णाक्षिनासिकावक्त्रे कंठनाडुष्वगेषु च· ३९ दशा बीजात्मका मंत्राप
रा: सर्वार्थदायका: तेजोरूपा: स्थिता: पात्रं वांछाफलप्रदा· ४० दशाचान्ये मह
वर्णामंत्ररूपा महोज्वला·॥ व्यापकत्वेन पांत्वस्मान्नापादतलमस्तकम्· ॥

राम:
७

४१॥ कार्त्तवीर्यः शिरः पातु ललाटं हैहयेश्वरः । कृतवीर्यो मे दृशं पातु कर्णौ गोप्ता
प्रजागणस्य ः ४२ सुकुमारो हनु पातु भ्रूयुगं मे धनुर्द्धरः । नयने पुण्डरीकाक्षो
नासिकां मे गुणाकरः ४३ अधरोष्ठं च मे पातु वक्त्रान्ते यो हैहयान्वितः । सर्व
शास्त्रकलाधारो जिह्वां चिबुकं मन्मथः ४४ दत्तात्रेयः प्रियः कण्ठं स्कन्धौ रा
जकुलेश्वरः । भुजौ दशास्यदर्प्पघ्नो हृदयं मे महाबलः ४५ कटिं सर्वार्थदः पा
तु कराग्रे तु जनप्रियः । रेवाम्बुलीलया संरुद्ध्यो जठरं परिरक्षतु ४६ महावीरस्तु मे
नाभिं पार्श्वौ मे सर्वदुष्टहा ॥ सहस्रभुजभृत्पृष्ठं सप्तद्वीपाधिपः कटी । ४७

गुरुस्माहिम्मतीनाथोजानुनीबद्धमोभवः जंघेवीराधिपःपातुपातुपादौमनोजू
वः ४८ पातुसर्वाणुधधराःसर्वांगंसर्वसंधिषु॰ सर्वदंतांतकःपातुधात्वष्टकंकले
वरम्॰ ४९ प्राणादिदक्षजीवेशान्तर्वसिष्टष्ट्रोवमं॰ वशीहृतेन्द्रियग्रामपा
तुसर्वेन्द्रियाणिमे॰ ५० ऊजंक्रममपिपन्यस्यानंशरीरंतेवहिस्त्वपेत॰ तत्सर्वंपातु
मेसर्वलोकनाथेश्वरेश्वरः ५० वक्ष्यात्कारतरंवेदंत्राशंकवचाह्वनम्॰ बाधाक्रांत
विनिर्मुक्तमसक्षेमेभयवर्जितम् ५१ यद्येदंकवचंदिव्यमभेद्यंहेहयोक्षितः विषप
सिदिवारात्रौनिर्भयेरणतरात्मना॰ ५२ राजमार्गेमहामार्गेमार्गेचोरादिसंकुले॰

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

विषमे विपिने घोरे दावाग्नौ गिरिकंदरे ॥ ५४ संग्रामे शस्त्रसंपाते सिंहव्याघ्रनिषेविते
गह्वरे सर्पसंकीर्णे संध्याकालेन पालये ॥ ५५ विवादे विपुलावर्ते समुद्रे च नदीतटे
प्रांपंथिजनाकीर्णे देशे दस्युगणाहते ॥ ५६ सर्वस्वहरणे प्राप्ते प्राणे प्राणस्य संकटे
नानारोगज्वरावेशे पिशाचप्रेतपातने ॥ ५७ मारीदुःस्वप्नपीडासु क्लिष्टे विश्वासघात
के: शरीरे च महादुःखे मानसे च महाज्वरे ॥ ५८ आधिव्याधिभये विघ्ने बालोपद्र
वके पिव ॥ न भवेन्न भयं किंचित् कवचेनावृतस्य मे ॥ ५९ आगंतुकामानखिलानस्म
द्गुविलुंपकान् ॥ निवारयतु देहे राडसहस्रेरणमहारथः ॥ ६० स्वकरोद्धृतसाहस्रचप

का.पि.
९

वाहुद्वारस्तुदुर्नव्याघान् । संग्रहणातिसामर्थ्यान्नकरोतु कृतवीर्यजः ६२ खड्गिसाहस्रपति
भिन्नासहस्राकारखंडितान् । राजचूडामणिश्रेष्ठः करोत्यस्मान्नविरोधकान् । ६२ सव
ड्गसाहस्रच्छेदेलितान्सहस्रवृक्षालार्दितान् ॥ वोरादिदुष्टसत्वोघान्करोतु कमलेक्ष
णः ॥ ६३ स्वचक्रखनादसंत्रस्तान्सहस्रारविदारितान् । करोतु दुष्टसत्वोघान्सहस्रार
सहस्रभृत् । ६४ ॥ कृतवीर्यसुतो राजा सहस्रभुजमंडितः अवतीर्णो हरिः साक्षान्नृपा
लयेत्सकलांमम ... ६५ कार्तवीर्यार्जुनोनाम राजावाहुसहस्रभृत् । तस्यसंस्म
रणादेवन्नहस्योभूविनिर्भय । ६६ ॥ कार्तवीर्यमहावीर्यसर्वदुष्टविनाशन ।

रामः
९

सर्वत्र सर्वदा तिष्ठ दुष्टान्त्वा त्रापयन्नात्राय॥ ६७॥ उग्निहदुष्टदमनसप्तद्वीपेकपालक॥ त्वामेव श
रणं प्राप्तं सर्वतो रक्षा रक्षमां॥ ६८॥ दुष्टग्रह किं त्वं स्वपिषि किं तिष्ठसि किं त्वं रापसि॥ पाहि नः सर्वदा
सर्वभयेभ्यः स्वसुतानिव॥ ६९॥ ये चोरा बहुहन्तारो विद्विषो ये च हिंसकाः॥ साधुभीतिकरा दु
ष्टाः दुष्टकाये दुरत्यया॥ ७०॥ दुर्दान्त दुष्टभूपाला दुष्टामात्याश्च पापकाः॥ ये च कार्यविलो
पकारो ये खलाः परिपंथिनः॥ ७१॥ सर्वस्वहारिणो ये च ये च मायाविनो परे॥ महाम्लेच्छाकरा
म्लेच्छा दस्यवो हयपलाश्च ये॥ ७२॥ येग्निदा गरदा नारी वंचकाः शस्त्रपाणयः॥ ये पापा दुष्टक
र्मारो दुष्टाः सदा दुष्टहृदयः॥ ७३॥ व्याधकाः कुपथाचारा ये वनानां भयप्रदाः॥ छिद्रान्वे

का·वि·
१०

यत्तरानित्त्वंयेस्मान्त्वाधितुमुद्यता· ७४ तेसर्वेकार्त्तवीर्य्यस्यमहाक्षोखरवाहताः सहस्राधि
त्स्यंयांतुदूरादेवविमोहिताः ७५ येदानवामहादैत्यायेयक्षायेनिशाचराः पिशाचायेम
हासत्वायेभूताब्रह्मराक्षसा· ७६· अपस्मारग्रहायेचयेग्रहाःपिशितासनाः महालोहि
तमोक्षारेवेतालायेचरायका ७७ गंधर्वाप्सरसःसिद्धायेचदेवादियोनयः डाकिन्यो
योगिन्यःप्रेताःक्षेत्रपालाविनायका· ७८ महाव्याघ्रमहामेघामहातुरगरूपकाः म
हागजमहासिंहमहामहिषसन्निभा· ७९ ऋक्षवाराहशुनकवानरोलूकमूर्त्तयः म
होष्ट्रखरमार्जारसर्पगोहंसमस्तका· ८० नानारूपामहासत्वानानालोकेश्वरास्तदा:

रमः
१०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नानारोगकराः क्रूरा महावीर्य्या महाबलाः ८१ वातिकाः पैत्तिका घोराः श्लैष्मिकास्सा
न्निपातिकाः माहेश्वरा वैष्णवाश्च वैरञ्च्याश्च महाबलाः ८२ स्कान्दा वैनायकाः क्रूराः पैत्र
प्रथमसंज्ञकाः महाक्रूरा महारौद्रा महामारी मसूरिका ८३ एकाहिका द्व्याहिकाश्च त्र्या
हिकाश्च महाज्वराः चातुर्थिकाः पाक्षिकाश्च मासिकाः षाण्मासिकाश्च ये ८४ सांवत्सरा दु
र्निवार्य्या ज्वराः परमदारुणाः स्वाप्रिकाश्च महोन्मादा नायेव दोस्वप्रिकायग्रहाः ८५ कूष्मा
ण्डजंभकाभीमाद्रोणामान्धिधिवंचकाः श्यामकाः प्राणहंतारो रेवबालग्रहादयः ८६
मनोबुद्धीन्द्रियहरा स्फोटकाश्च महाग्रहाः महाज्ञानाबलिभुजो महाकर्म्मभोजनाः ८७

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

दिवाचरारात्रिचराःयेचसंध्यासुदारुणाः प्रमत्तमप्रमत्तं वा ये मां बाधितुमुद्यताः॰ ८८ ते सर्वे हे
हयेंद्रस्य धनुष्कक्षाराहिंताः॰ सहस्रधाप्रणश्यंतु भस्मसात्ववल्लोचाः॥ ८९ ये सर्पा ये महा
नागा महागिरिगुहाश्रयाः कालव्याला महादंष्ट्रा महाजगरसंज्ञकाः॰ ९० अनंतकुलि
काद्याश्च ह्रविषाश्च महाभयाः अनेकशतशीर्षाश्च खंडपुच्छाश्च दारुणाः ९१ महाविषा
जलौकाश्च वृश्चिकाः कर्कटवृश्चकाः आखौविषाः कालकूटा महाहालाहलाह्वयाः॰ ९२
जलसर्पाजलव्यालाजलग्राहाश्चकच्छपाः॰ मत्स्यकाविषपुच्छाश्च ये चान्ये जलवासिनः
९३ जलजाःस्थलजाश्चैवनानादेशान्तरोद्भवाः ये च स्पृहिंदवोल्लूताश्चामराःकृकणख

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

९४ स्थावराजंगमाश्चैवकृत्रिमाश्चमताविषाः उग्ररूपा उग्रविषाश्चविकारक्रमतोधिकाः
९५ स्मारविषाश्चैवघोरमहोपविषसंज्ञकाः येषान्त्वाधितुमिच्छन्ति शरीरप्राणनाश
काः ९६ तेसर्वेकान्तवीर्याश्चस्वरवङ्गमाहात्म्यखण्डिताः दूरादेवविनश्यन्तु शरणोऽस्ति इन्द्रियसाह
साः ९७ मनुष्याः पशवोवृक्षावानरावनगोचराः सिंहव्याघ्रवराहाश्चमहिषाश्चमहामृ
गाः ९८ गजाश्चकुरंगगवयाशशभाः शरभाष्टकाः उनकादीपिनोभृंगामार्जाराविल
लोलुपाः ९९ शृगालाः शशकाः श्येनागरुत्मन्तोविहंगमाः भेरुण्डावायसागृध्र
हंसाद्याः पक्षिजातयः १०० उद्भिज्जस्वाण्डजाश्चैवस्वेदजाश्चजरायुजाः नानाभेद

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कृत्स्नेज्ञाता नानारूपाः पृथग्विधाः १ येस्मान्बाधितुमिच्छंति संध्यासु च दिवानिशि· ते सर्वे
कार्त्तवीर्यस्य गदासाहस्रदर्शिता २ दूरादेव विनश्यंतु प्रनष्टगतिपौरुषाः येवा क्षेम
प्रदातारो द्वेष्टारो ये विघ्नकाः ३ कृत्याये च प्रकर्त्तारः क्रूरमाया विदश्च ये· मारणोच्चाटनोन्
मूलद्वेषमोहनकारकाः ४ विश्वासघातकाद्दुष्टाये वाचामीद्रुहो नराः ये चाततायिनो
दुष्टाये पापाः सोप्रहारिणः ५ दाहोपघातगरलशस्त्रपातातिदुःखदाः इतरे विविधाका
राये चान्ये दुष्टजातयः ६ पीडाकराये च सततं छिद्रमिच्छंति बाधितुम्· ते सर्वे कार्त्तवीर्यस्य
चक्रसाहस्रदारिताः ७ दूरादेव विनश्यंतु क्षयं यांतु सहस्रधा· ये मे पाये महावर्षी ये वा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तारास्र विद्युतश्च ८ ये महाग्रानयोदीप्तायेनि धौताश्च दारुणाः उल्कापाताश्च ये घोरा
ये महेंद्रस्य धावदयः ९ सर्पेन्द्रकुजसौम्याश्च गुरुकाव्यशनैश्चराः राहुश्च केतवो घोरान
क्षत्राणिवराननाय· १० तिथयः संक्रमा मासाहायनाउगनायका· मन्वंतराधिपाः
सिद्धाश्च सयौगसिद्धयः ११ निधयोऽग्न्ययजुः सामाथर्वणाश्चवहृयः ऋतवोल्लोक
पालाश्च पितरो देवसंहृति· १२ विद्याश्चैव चतुःषष्टि भेदेत्याऽध्वनन्वये· इत्येवैकीर्त्तिताः स
र्वे येचान्येनात्रकीर्त्तिताः १३ तेसंतु नः सदा सौम्याः सर्वकालं सुखावहा श्राज्ञपाका
र्त्तवीर्यस्य योगिंद्रस्यामितद्युते· १४ कार्त्तवीर्यार्जुनो धन्वी राजेंद्रो हैहयेश्वरः दत्तात्रे

पप्रियतमः सहस्रभुजमंडितः १५ चापी खड्गी रथी बाणी तूणी वर्मी महाबलः सुभगः
सुमुखः शांतश्चक्रवर्त्ती गुणाकरः १६ दत्तास्पदः पर्यहारी वा लीलानंदप्रः सुदुर्जयः दुः
ष्टहा चोरदमनो राजराजेश्वरः प्रभुः १७ सर्वज्ञः सर्वदः श्रीमान्सर्वविद्विष्टहृदः कृती । रा
जन्मशिरस्पागी सप्तद्वीपाधिनायकः १८ विजयी विश्रुतो वाग्मि महाराग निरलोलुपः
यज्वा विप्रप्रियो विद्वान् ब्रह्मज्ञो योम सनातनः १९ माहिष्मतीपतिर्योद्धा महाकीर्तिर्म
हाभुजः सुकुमारो महावीरो मारीभ्रामदिरक्षणः २० शत्रुघ्नः शाश्वतः शूरः संखभृद्यो
गिवंद्यः प्रभुः महाभागवतो धीमान्महाभयविनाशनः २१ समाध्यविग्रहो दिव्यभा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

व्याप्तजगत्त्रयः सर्वज्ञात्मकुलाधारो विरजालोकवंदितः २२ वीरो विमलसत्वात्मा महा
बलपराक्रमः विजयश्रीमयो मान्यो जितारिर्मनुनायकः २३ खड्गभृत्तकामदः कांतः का
न्तप्तः कमलेक्षणः भद्रवादप्रियो वेद्यो विबुधो वरदो वशी २४ जितेंद्रियो जितारातिः
स्वछंदोऽनंतविक्रमः वज्रभृत्स्वरवज्राग्रः संग्रामविधिदुर्जितः २५ महाधनो निधिपतिः
र्महायोगीश्वरप्रियः योधाग्रः सर्वरोगघ्नो रजिताखिलभूतलः २६ दिव्यास्त्रविद्येमया
त्मा सर्वगो ग्रामहोज्ज्वलः सर्वौषधधरो भीरुप्रदः परशुरंजयः २७ योगसिद्धो महाका
यो महाहंदशताधिपः सर्वज्ञाननिधिः सर्वसिद्धिज्ञानक्षतोद्यमः २८ इत्यष्टशतनामा
स्यामूर्ते र्दत्तादिकपारिथः सम्यक् दत्तादिवोत्व्याप्यपालयेत्तु वसुमां सदा २९ वीणापा

पो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मूर्त्तयोष्टौ च दिक्षु मे गोव भास्कराः अग्निनिर्ऋतिवायवीशानकोणगाः पान्तु मां सदा ३०
स्वस्थाः सर्वेन्द्रियाः सन्तु शान्तिरस्तु सदा मम ममान्योन्यमसंबाधमारोग्यमुपाज
यः ३१ दुःस्वप्नहानिर्विघ्नघ्नश्च त्राणाद्वहिस्वेयोदयः वांछाप्रीतिकल्याणमवैषम्यम
नामयः ३२ अनालस्यमभिप्रेतं च मनसुखहानिर्बलोन्नतिः भयहानिर्यशः कीर्तिर्वि
द्यावृद्धिर्महाश्रियः ३३ अनष्टद्रव्यतावेतनष्टस्य पुनरागमः दीर्घायुष्यं महोत्साहः सौ
कुमार्यमभिप्सितम् ३४ आचन्द्रध्यानमन्त्वं च महासामर्थ्यमेव च संतु मे कार्त्तवीर्य
स्य हैहयेन्द्रकीर्त्तनात् ४५ य इदं कार्त्तवीर्यस्य कवचं पुण्यवर्द्धनम् सर्वपापप्रशमनं

सर्वोपद्रुनाशनम्· ३६ सर्वशांतिकरं शुद्धं समस्तभयनाशनम्· विजयार्थप्रदं नृणां
सर्वसंपत्प्रदं शुभम्· ३७ अशुच्यासह्यापठेत्वापिसर्वान्कामानवाप्नुयात्· मुच्यतेस
र्वदुःखेभ्यः सर्वत्रविजयीभवेत्· ३८ मारीचोरादिपीडाद्यैर्नकदाचित्प्रबाध्यते·
पठतः प्रातरुत्थाय दुःस्वप्नादि विनश्यति· ३९ लभतेवांछितानर्थान्मुच्यते निदद्रो
रपि· शय्यातलगतोरात्रौ यइदं कवचं पठेत्· ४० नतस्यतस्करादिदुःस्वप्नादि कृतं
नवौनि·भयम्· चौरैर्हृतं पदार्थं चेत्स्वप्ताद्यादिधनमात्मनः ४१ सप्तवारं तदाजप्यानि
शिप्रश्चिद्दिदृशवः सप्तरात्रेणालभतेनष्टद्रव्यं नसंशयः ४२ सप्तविंशतिधाजप्या
त्प्रावादिदुःखेदनोयदि· तदा देवासुरनिभं परचक्रं निवारयेत्· ४३ विद्यादेकल्लेहं

घोरे पंचधा यः पठेदिदम् । विघ्नो जायते तस्य न कदाचित्पराजयः ४४ सर्वरोगप्रपीडा
र्त्तो धायापंचधा पठेत् । सरोगमुक्तो वेतालभूतप्रेतैर्न बाध्यते ४५ सम्यग्हृदक्ताधारावो
प्रजपेद्दृढमुक्तये । त्रिदिनात्त्रिगदग्रस्तो मुच्यते नात्र संशयः ४६ अनेनैव विधानेन
सर्वसाधनकर्मणि । असाध्यमपि सप्ताहात्साधयेन्मंत्रवित्तमः ४७ यात्राकाले
पठित्वेदं मार्गं गच्छति यः पुमान् । न तस्य चोरव्याघ्रादेर्भयं स्यात्परिपंथिभिः ४८
नित्यं गृहस्तो जप्त्वाकल्याणैः परिपूर्यते ॥ न भयं जायते तस्य हुतभन्यादिभिः क्वचि
त् ॥ ४९ जपन्नामेव वर्नंकुर्याज्जलेनाञ्जलिनानतो । न बाधो विषहृत्यादिरोगः

स्फोटैःप्रबाध्यते॥ ५० त्रिसंध्यंयःपठेद्देवित्स्वरामात्मंविजितेन्द्रियः कालमृत्युभयंतस्यनश्यंवै
न्नात्रसंशयः ५१ पठतःकवचंह्येतद्विषंनाक्रमतेतनौ॥ नजाड्यंधन्वमूकत्वंनोपसर्गभ्
यंकवित॥ ५२ विंशान्यवर्णोक्तविधिनान्यादेहंतदात्मकम्॥ मंत्रीगुरुप्रसादाप्तमंत्रराज
जपेत्सुन॥ ५३ वचनेनाहतोमूर्तिमंत्रध्यानंसमाचरेत्॥ आदौसंबोधनंकृत्वातन्ना
मस्थानपूर्वकम्॥ ५४ चतुरक्षरमंत्रामातृवर्णेद्विजपूर्वकमत् नारीरेन्यामसमेवंहियःक
रोतिसमाहितः ५५ यथोक्तंलभेत्सद्यःफलंवज्रतनुर्भवेत्॥ यथातथेदंकवचंकस्यचिवि
न्नप्रकाशयेत्॥ ५६ गोपनीयंप्रयत्नेनशिवस्यकस्यकवचंयथा॥ शुभनायसुसिध्या

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

का॰वि॰

१६

पदद्यात्सर्वसंपदायिने॰ ५७ साधकानां हितार्थाय युद्दकं चंद्रमौलिना॰ कार्त्तवीर्यस्य
कवचं युद्धकं चैव मयाततः येन संरक्षितो देहि कालेनापि न जीर्यते॰ कार्त्तवीर्यस्य र
त्नद्वीपाहृतवीर्यप्रतापवली ५९ सहस्रबाहुःशत्रुघ्नो रक्तवासा धनुर्धरः रक्तगंधो
रक्तमाल्यो राजा स्मर्तुरभीष्टदः ६० द्वादशैतानि नामानि कार्त्तवीर्यस्य यः पठेत्॰ सं
पदस्तस्य जायंते जनास्तस्य वशे सदा॰ ६१ ॥ॐ॥ इति श्रीउड्डामरतंत्रे उमामहेश्वर
संवादे श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनकवचं संपूर्णम्॰ ॥ शुभम् ॥ भूयात् ॥ ॐ

राम:

१६

का·वि·
५७

कलशस्थापने

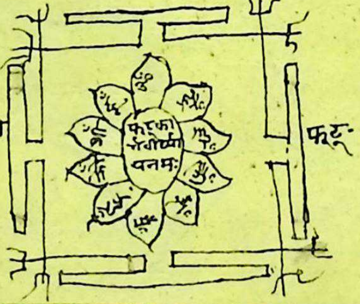

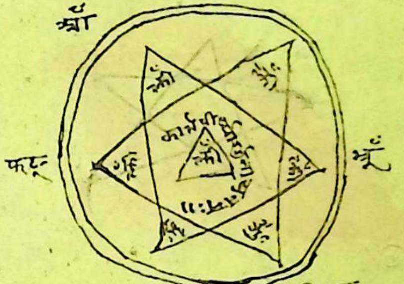

दीपस्थाने यंत्रमिदम्ः

रामः
५७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द. नं. १६८४५

॥ कार्त्तवीर्यार्जुनकवच पत्र १३

मूल्य ३।—

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

श्रीगणाधीशाय नमः॥ ॥श्रीकार्त्तवीर्यार्ज्जुनाय नमः॥ ॥ॐ अस्य श्रीकार्त्तवीर्यार्ज्जुनमंत्रस्य श्रीभगवान् दत्तात्रेय ऋषि
रनुष्टुप्छंदः श्रीकार्त्तवीर्यार्ज्जुनो देवता फ्रोंबीजम्॥ स्वाहाशक्तिः॥ क्लींकीलकम्॥ द्रूंवेधकम्॥ ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे ज ॥एमः॥
पेविनियोगः॥ ॐ दत्तात्रेयप्रियतमाय नमों गुष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ माहिष्मतीपतिनाथाय नमस्तर्ज्जनीभ्यां नमः॥ ॐ
रेवाजलक्रीडानन्दाय नमो मध्यमाभ्यां नमः॥ ॐ हैहयाधिपतये नमोऽनामिकाभ्यां नमः॥ ॐ वीरशूराय नमः कनि
ष्ठिकाभ्यां नमः॥ ॐ सहस्रबाहवे नमः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ दत्तात्रेयप्रियतमाय नमो हृदयाय नमः॥
ॐ माहिष्मतीपतिनाथाय नमः शिरसे स्वाहा॥ ॐ रेवाजलक्रीडानन्दाय नमः शिखायै वषट्॥ ॐ हैहयाधिपतये न
मः कवचाय हुम्॥ ॐ वीरशूराय नमो नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ॐ सहस्रबाहवे नमो स्त्राय फट्॥ ॥ॐ आं ओं फ्रों अं
गुष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ ईं ब्रीं क्लीं तर्ज्जनीभ्यां नमः॥ ॐ ऊं धूं आं मध्यमाभ्यां नमः॥ ॐ ऐं ह्रीं क्रों अनामिकाभ्यां नमः॥ ॐ औं श्री ॥एमः॥
हूं कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ ॐ अः फट् कार्त्तवीर्यार्ज्जुनाय नमः॥ करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ आं ओं फ्रों हृदयाय ॥१॥

ॐ मं: वामबाहौ ×४

नमः ॥ ॐ ईं चीं क्लीं शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ऊं भ्रूं आं शिखायै वषट् ॥ ॐ ऐं ह्रीं क्रौं कवचाय हुम् ॥ ॐ औं श्रीं हूं नेत्रत्रया
य वौषट् ॥ ॐ अः फट् कार्त्तवीर्यार्जुनाय नमः अस्त्राय फट् ॥ इति करषडंगन्यासो ॥ अथाक्षरन्यासः ॥ ॐ
ओं हृदये ॥ ॐ फ्रों उदरे ॥ ॐ व्रीं नाभौ ॥ ॐ क्लीं जठरे ॥ ॐ भ्रूं गुह्ये ॥ ॐ आं ऊर्वोः ॥ ॐ ह्रीं जान्वोः ॥ ॐ क्रौं पादयोः ॥ ॐ
श्रीं मूर्द्ध्नि ॥ ॐ हुं भ्रुवोः ॥ ॐ फट् हृदि ॥ ॐ कां दक्षिणकर्णे ॥ ॐ र्त्तं वामकर्णे ॥ ॐ वीं दक्षिणनेत्रे ॥ ॐ र्यां वामनेत्रे
॥ ॐ र्जुं नासिकायाम् ॥ ॐ नां वक्त्रे ॥ ॐ यं कण्ठे ॥ ॐ नं दक्षिणबाहौ ॥ इत्यक्षरन्यासः ॥ ॐ भूर्भुवः स्वरोमिति दिग्बंध
ः ॥ अथ ध्यानं ॥ ॥ ॐ अव्यान्सर्वभयात्प्रभाकरनिभः प्रद्योतनो द्योतितः स्वर्णास्त्रक्परिवीतकंधरधरो रत्नोत्थ
कोत्सीषवान् ॥ नानाकल्पविभूषितः करसहस्रार्द्धेन बाणासनो बाणार्द्धेन सहस्रबाहुरनिशं भूयद्वभो नः प्र
चिर भुः ॥ १ ॥ सप्तद्वीपैकनाथः स्मृतसमरुचिः सर्वदुष्टान्तकोनः पायाद्दत्तात्रेयशिष्यो रथवरनिलयः स्थूलकायोतिभी
मः ॥ चापान्येषुत्रिलोकीधृतशरधनुषो निःस्वनैस्त्रासमानः सश्रीमान् कार्त्तवीर्योखिलनमितनुतांघ्रिवृजः क्षि

नै२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रकारी ॥२॥ सहस्रबाहुं सशरं सचापं रक्तांबरं रक्तकिरीटकुंडलम् ॥ चौरादिदुष्टभयनाशनमिष्टदं तं वन्दे महाबल
विजृंभितकार्त्तवीर्यम् ॥३॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य ततो मन्त्रं जपेत् ॥ १०८ ॥ ॐ अस्य श्री विशाक्षरी कार्त्तवी
र्यार्जुनमंत्रस्य दत्तात्रेय ऋषिरनुष्टुप्छंदः श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनो विष्णुश्चक्रवर्त्ती देवता क्रों बीजम् ॐ आं ह्रीं क्रों श्री
स्वाहा क्रों ॐ नमः शक्तिः कार्त्तवीर्यार्जुनायेति कीलकम् ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॐ क्रौं वीं ह्रीं भ्रूं आं
ह्रीं क्रों श्रीं हुं फट् कार्त्तवीर्यार्जुनाय नमः ॥ ततो साधारणध्यानम् ॥ ॥ दक्षिणे पंचशतं बाणान् वामे पंच श
तं धनुः ॥ योबिभर्त्ति स पायात्त्वस्मान् विघ्नव्यालशताकुलान् ॥ ॥ ॐ नमो भगवते कार्त्तवीर्यार्जुनाय सहस्रबाहवे अ
मितविक्रमाय सर्वदुष्टचोरदमनाय चतुष्पथधनागतान् चोरसमूहान् आकर्षय आकर्षय घातय २ मारय २ मो
हय २ उच्चाटय २ मम समस्तजनं वशीकुरु वशीकुरु मम अमुकस्वामिनं वशीकुरु २ मम अमुकशत्रुं वशीकुरु २ ॥राम:॥
ॐ ह्रां ह्रीं हूं कार्त्तवीर्यार्जुनाय हुं फट् स्वाहा हुं फट् स्वाहा ॥ ततो गायत्रीं जपेत् ॥ ॥ ॐ कार्त्तवीर्यार्जुनाय विद्महे ॥२॥

पातय २ = २

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सहस्रकराय धीमहि॥ तन्नोर्ज्जुनः प्रचोदयात्॥ सर्वमंत्रप्रयोगेषु जपध्यैषां हितार्थिभिः॥ गायत्रीजपमात्रेणमंत्र
वीर्यं प्रवर्द्धते॥ ततःअस्त्रोपसंहरणमंत्रस्य भार्गवऋषिः सविता देवता गायत्री छंदः आत्मनि अस्त्रोपसंहरणेज
पेविनियोगः॥ ॐ सोहमर्कः परंज्योतिरर्कज्योतिरहंशिवः॥ आत्मज्योतिरहं शुक्रः शुक्रज्योतिरसोहमोम्॥ इति
गायत्रीमूलंच यथाशक्तिजपित्वा कवचं पठेत्॥ ॥अथ कवचम्॥ ॥श्रीपार्वत्युवाच॥ देवाधिदेव सर्वज्ञ सर्वभूतहि
तेरत॥ केनरक्षा भवेन्नृणां भीतानां विविधापदि॥ १॥ राजचोरादिपीडासु शस्त्राग्निविषपातने॥ मारीदुःस्वप्नपीडासुग्र
हरोगभयेषु च॥ २॥ ज्वरापस्मारपीडासु सिंहव्याघ्रनिपातने॥ राक्षसासुरवेतालपिशाचप्रेतपातने॥ ३॥ महाभ
येमहानाशेमहानाविगतार्णवे॥ महामृत्युभयेघोरेमहाकलहपातने॥ ४॥ केनोपायेन शांतिः स्यात्साधकानां महे
श्वर॥ जनष्टद्रव्यताचैवनष्टस्य पुनरागमः॥ ५॥ सर्वाकर्षणसंक्षोभः सर्वसंहननं तथा॥ भवन्त्यभीष्टं जपतृणां केनतद्व
दमेशिव॥ ६॥ ईश्वरउवाच॥ शृणुत्वत्तमं देवी गोपनीयं प्रयत्नतः॥ अवाच्यमपि वक्ष्यामि तव लोकहिताय वै॥ ७

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥ का॰ वी॰ ॥
॥ ३ ॥

कवचं कार्त्तवीर्यस्य सांगावरणकं क्रमात् ॥ स्वमूर्त्तिशक्तिमंत्रौघं सजपध्यानपूर्वकम् ॥ ८ ॥ सहस्रादित्यसंकाशेन
नारत्नसमुज्वले ॥ भास्वद्ध्वजपताकाछत्रतुरगायुतभूषिते ॥ ९ ॥ महासंवर्त्तकांभोधिभीमरावविराविणि ॥ समुद्धतम
हाछत्रवितानितवियत्पथे ॥ १० ॥ कणत्किंकिणिकाजाले चलच्चामरमंडिते ॥ महारथवरे दीप्ते नानायुधविराजिते
॥ ११ ॥ सुस्थितं विपुलोदारसहस्रभुजमंडितम् ॥ वामैरुद्दण्डकोदंडान् दधानमपरैः शरान् ॥ १२ ॥ किरीटहारमुकु
टकेयूरवलयांगदैः ॥ मुद्रिकोदरबंधाद्यैर्मौंजीनूपुरकादिभिः ॥ १३ ॥ भूषितं विविधाकल्पैर्भास्वरैः सुमहाधनैः
॥ विद्युदादित्यसंकाशं कुंडलद्वयशोभितम् ॥ १४ ॥ भावद्धकवचं वीरं सुप्रसन्नाननांबुजम् ॥ धनुर्ज्यासिंहनादेन कं
पयंतं जगत्त्रयम् ॥ १५ ॥ सर्वशत्रुक्षयकरं सर्वव्याधिविनाशनम् ॥ सर्वसंपत्प्रदातारं विजयश्रीनिषेवितम् ॥ १६ ॥
सर्वसौभाग्यदं भद्रं भक्तानामभयनाशनम् ॥ दिव्यमाल्यानुलेपाढ्यं सर्वलक्षणसंयुतम् ॥ १७ ॥ रथनागाश्वपादात
वृंदमध्यगमीश्वरम् ॥ वरदं चक्रवर्त्तीनामाद्यं लोकैकपालकम् ॥ १८ ॥ समानोदितसाहस्रदिवाकरसमप्र

॥ रामः ॥
॥ २ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तिम् ॥ महायोगबलैश्वर्यकीर्त्याक्रांतजगत्त्रयम् ॥ १९ ॥ श्रीमच्चक्रं हरेरंशादवतीर्णं महीतले ॥ सम्प्राप्तमादिमे दे
नध्यात्वा रक्षामुदीरयेत् ॥ २० ॥ दत्तात्रेय ऋषिः प्रोक्तोऽनुष्टुप् छंदः समीरितम् ॥ कार्त्तवीर्यार्जुनो विष्णुश्चक्रवर्त्ती
च देवता ॥ २१ ॥ विनियोगोऽस्य रक्षायै सर्वं परिकीर्तितः ॥ सर्वदुष्टविनाशाय सर्वार्थस्य च सिद्धये ॥ २२ ॥ ॐ अ
स्य श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनकवचस्य दत्तात्रेय ऋषिरनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनो विष्णुश्चक्रवर्त्ती देवता कृतवीर्य
मिति बीजम् ॥ सहस्रभुजभृद्रुकुक्तिः ॥ अव्याहताज्ञ मिति कीलकम् ॥ श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनप्रीतये पाठे विनियोगः ॥
ॐ नमो भगवते कार्त्तवीर्यार्जुनाय दत्तात्रेय ऋषि प्रियतमाय नमो अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ माहिष्मतीपतिनाथाय न
मस्तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ रेवाजलक्रीडातृप्ताय नमः मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐ हैहयाधिपतये नमः अनामिकाभ्यां न
मः ॥ ॐ सहस्रबाहवे नमः कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐ चौरादिदुष्टभयनाशाय नमः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥
॥ ॐ नमो भगवते कार्त्तवीर्यार्जुनाय दत्तात्रेयप्रियतमाय नमः हृदयाय नमः ॥ ॐ माहिष्मतीपतिनाथाय नमः म्ल

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥ का वी ॥ रसेस्वाहा ॥ ॐ रेवाजलक्रीडनप्रायनमः शिखायैवषट् ॥ ॐ हैहयाधिपतयेनमः कवचायहुम् ॥ ॐ सहस्रबा
॥ ४ ॥ हवेनमः ॥ नेत्रत्रयायवौषट् ॥ ॐ चोरादिदुष्टभयनाशायनमअस्त्रायफट् ॥ ॐ भूर्भुवःस्वरोमितिदिग्बन्धः ॥
अथध्यानम् ॥ ॐ सप्तद्वीपैकनाथःक्षवित्तसमरुचिःक्षवंडुष्टांतकोनःपायाद्व्वायनासोरथवरनिलयःस्थू
लकायोतिभीमः ॥ चापान्येषुत्रिलोकीध्वनशरधनुषोन्निःस्वनेस्वासमानःसश्रीमान्कार्तवीर्योखिलनमितनतां
घ्रिपंकजःक्षिप्रकाले ॥ इतिध्यानम् ॥ ॐ अस्यांगमूर्तयःपंचपांतुमांस्फटिकोज्वलाः ॥ अग्नीशासुरवायव्यकोणे
षुहृदयादिकाः ॥ २२ ॥ सर्वतोब्रम्बलःरूपावरचर्मासिपाणयः ॥ अव्याहतबलैश्वर्यशक्तिसामर्थ्यविग्रहाः ॥ २४
क्षेमंकरीशक्तियुतश्चौराणांभयनाशनः ॥ प्राचींदिशंरक्षतुमेबाणबाणासनायुधः २५ श्रीकरीशक्तिसहितोम
रीमदविभंजनः ॥ शरचापधरःश्रीमान्दिशंमेपातुदक्षिणाम् ॥ २६ महाबलप्रकरीयुक्तःशत्रूणांमदभंजनः ॥ महे ॥ रामः
षुचापधृक्पातुममप्राचेतसींदिशम् ॥ २७ ॥ यमास्कर्यासमायुक्तोदैत्यानांमदभंजनः कोदण्डेषुधरःसौम्यांदिशं ॥ ४ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मे परिरक्षतु ॥२८॥ प्राज्ञाकरीयुतश्चापवाग्गवान्दुष्टनाशनः ॥ परिरक्षतु मे सम्यग्विदिशं चैत्रभानवीम् ॥२९॥ विघा
करीसमायुक्तः समहान्दुःखनाशनः ॥ पातु मे नैर्ऋतीं चापवारंगीविदिशामीश्वरः ॥३०॥ धनंकर्यासमायुक्तो महा
दुरितनाशनः ॥ महेशुचापधृक्पातु विदिशं मम वायवीम् ॥३१॥ आयुःकर्यासमायुक्तः श्रीमान्भयविनाशनः ॥
चापेषुधारीशैवीम्मे विदिशं परिरक्षतु ॥३२॥ विजय श्रीयुतः साक्षात्सहस्रारधरो विभुः ॥ दिशमूर्ध्वामवतु मे मह
भयविनाशनः ॥३३॥ शंखभृत्तनुमहाशान्ति संयुक्तोप्यधरां दिशाम् ॥ परिरक्षतु मे दुःखध्वान्तसंभेदभास्करः ॥३४
॥ महायोगप्रियायुक्तः सर्वदिङ्मूलचक्रमण्डलम् ॥ महायोगीश्वरः पातु सर्वतो मम पद्मभृत् ॥३५॥ एता दिङ्मूर्त्तयो
रक्तारक्तमाल्यांशुकावृताः ॥ प्रधानदेवतारूपाः पृथग्वररथे स्थिताः ॥३६॥ शक्तयः पद्महस्ताश्च नीलेन्दीवरसन्नि
भाः ॥ शुक्लमाल्याम्बरवसनाञ्जलितिलकोज्ज्वलाः ॥३७॥ तन्त्याद्यदेवेश्वराः स्वस्ववाहनायुधभूषणाः ॥ स्वस्वदिक्षु स्थि
ताः पातु मामिंद्राद्या महाबलाः ॥३८॥ एतास्तस्य समाख्याताः सर्वावरणदेवताः ॥ सर्वतो मां सदा पातु सर्वमूर्ति

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥का॥वी॥ समन्विताः ॥३९॥ हृदयेचोदरेनाभौजठरेगुह्यमण्डले ॥ ऊरुयुग्मजानुपादेषुमूर्द्धिभ्रूयुगलेषुच ॥४०॥ कर्णाक्षिना
॥५॥ सिकाजिह्वाकराङ्गुल्यङ्गुलीषुच ॥ द्वावीजात्मकामंत्रायस्यसंवद्धिरायकाः ॥४१॥ तेजोरूपाःस्थिताःपांतुवांछाउ
स्वनद्रुमाः ॥ दशचान्येमहावर्णामंत्ररूपामहोज्वलाः ॥४२॥ व्यापकत्वेनपांतुस्मानापादतलमस्तकं ॥ ॐनमोभ
ॐ४ गवतेभोभोकार्त्तवीर्यार्ज्जुनमाहिष्मतीनाथ ॥ ॐममहृदयेदुष्टंदारयदारयदुरितंहनहनपापंमथमथआरोग्यं
कुरुकुरुह्रांह्रांहुंहुंफट्फट्हनहनद्विषः ॥१॥ ॐनमोभगवतेभोभोकार्त्तवीर्यार्ज्जुनमाहिष्मतीनाथ ॥ ॐक्रोंम
मउदरेदुष्टंदारयदारयदुरितंहन२पापंमथ२आरोग्यंकुरु२ह्रांह्रांहुंहुंफट्फट्हनहनद्विषः ॥२॥ ॐन
मोभगवतेभोभोकार्त्तवीर्यार्ज्जुनमाहिष्मतीनाथ ॥ ॐह्रींममनाभौदुष्टंदारयदारयदुरितंहन२पापंमथ२आरो
ग्यंकुरु२ह्रांह्रांहुंहुंफट्फट्हनहनद्विषः ॥३॥ ॐनमोभगवतेभोभोकार्त्तवीर्यार्ज्जुनमाहिष्मतीनाथ ॥ ॐक्लीं ॥राम:॥
ममजठरेदुष्टंदारय२दुरितंहन२पापंमथ२आरोग्यंकुरु२ह्रांह्रांहुंहुंफट्फट्हनहनद्विषः ॥४॥ ॐनमोभ ॥५॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

गवतेभोभोकार्त्तवीर्यार्ज्जुनमाहिष्मतीनाथ॥ ॐ भ्रूं ममशङ्खोद्भुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फ
ट् फट् हन हन द्विषः॥५॥ ॐ नमो भगवते भोभो कार्त्तवीर्यार्ज्जुन माहिष्मतीनाथ॥ ॐ आं मम कूरुग्ज्ञानुपादेषु दुष्टं दारय २
दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् फट् हन हन द्विषः॥६॥ ॐ नमो भगवते भोभो कार्त्तवीर्यार्ज्जुन माहि
ष्मतीनाथ॥ ॐ ह्रीं मम मूर्द्ध्नि दुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् फट् हन हन द्विषः॥७
॥ ॐ नमो भगवते भो कार्त्तवीर्यार्ज्जुन माहिष्मतीनाथ॥ ॐ क्रों मम भ्रुवोः दुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कु
रु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् फट् हन हन द्विषः॥८॥ ॐ नमो भगवते भो कार्त्तवीर्यार्ज्जुन माहिष्मतीनाथ॥ ॐ श्रीं मम कर्णाक्षिना
सिकाजिह्वाकण्ठेषु दुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं फट् फट् हन हन द्विषः ९॥ ॐ नमो
भगवते भो कार्त्तवीर्यार्ज्जुन माहिष्मतीनाथ॥ ॐ ह्रूं मम बाह्वोः दुष्टं दारय २ दुरितं हन २ पापं मथ २ आरोग्यं कुरु २ ह्रां ह्रीं ह्रूं
ह्रूं फट् फट् हन हन द्विषः॥१०॥ ॐ नमो भवते भो कार्त्तवीर्यार्ज्जुन माहिष्मतीनाथ॥ ॐ फट् मम सर्वाङ्गेषु दुष्टं दारय २ दुरितं

पु २

॥का॰ वी॰॥
॥६॥

हनं २ पापंमथ २ आरोग्यंकुरु २ हांहांहुंहुं फट्फट् हनहनद्विषं ॥११॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्तवीर्यार्जुनमाहिष्म
तीनाथ॰ ॐ कांममसर्वांगेषुदुष्टं दारय २ दुरितंहन २ पापंमथ २ आरोग्यंकुरु २ हांहांहुंहुं फट्फट् हनहनद्विषः ॥
१२ ॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्तवीर्यार्जुनमाहिष्मतीनाथ ॥ ॐ र्तंममसर्वाङ्गेषुदुष्टं दारय २ दुरितंहन २ पापंमथ २ आरो
ग्यंकुरु २ हांहांहुंहुं फट्फट् हनहनद्विषः ॥१३॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्तवीर्यमाहिष्मतीनाथ ॥ ॐ वींममसर्वाङ्गेषु
दुष्टं दारय २ दुरितंहन २ पापंमथ २ आरोग्यंकुरु २ हांहांहुंहुं फट्फट् हनहनद्विषः ॥१४॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्त
वीर्यार्जुनमाहिष्मतीनाथ ॥ ॐ र्यांममसर्वाङ्गेषुदुष्टं दारय २ दुरितंहन २ पापंमथ २ आरोग्यंकुरु २ हांहांहुंहुं फट् हन
हनद्विषः ॥१५॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्तवीर्यार्जुनमाहिष्मतीनाथ॰ ॐ र्जुंममसर्वांगेषुदुष्टं दारय २ दुरितंहन २ पापंमथ
आरोग्यंकुरु २ हांहांहुंहुं फट्फट् हनहनद्विषः ॥१६॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्तवीर्यमाहिष्मतीनाथ॰ ॥ ॐ नांममसर्वाङ्गे
षुदुष्टं दारय २ दुरितंहन २ पापंमथ २ आरोग्यंकुरु २ हांहांहुंहुं फट्फट् हनहनद्विषः ॥१७॥ ॐ नमोभगवतेभोका

॥राम:॥
॥६॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

र्त्तवीर्यमाहिष्मतीनाथः॥ ॐ यंममसर्वांगेषुदुष्टंदारय२ दुरितंहन२ पापंमथ२ आरोग्यंकुरु२ ह्रांह्रांहुंहुंफट्फट्ह
नहनद्विषः॥१८॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्तवीर्यमाहिष्मतीनाथः॥ ॐ नंममसर्वांगेषुदुष्टंदारय२ दुरितंहन२ पापंम
थ२ आरोग्यंकुरु२ ह्रांह्रांहुंहुं फट्२ हन२ द्विषः॥१९॥ ॐ नमोभगवतेभोकार्त्तवीर्यमाहिष्मतीनाथः॥ ॐ मं ममस
र्वांगेषुदुष्टंदारय२ दुरितंहन२ द्विषः॥२०॥ ॐ नमोभगवतेभोभोकार्त्तवीर्यार्जुनमाहिष्मतीनाथ॥ ॐ ॐ क्रौंश्रींक्लींभ्रूं आं
ह्रीं क्रौं श्रीं हुं फट् कार्त्तवीर्यार्जुनायनमः॥ ममआपादतलमस्तकेषुदुष्टंदारय२ दुरितंहन२ पापंमथ२ आरोग्यंकु
रु२ ह्रांह्रांहुंहुंफट्फट्हनहनद्विषः॥२१॥ ॐ कार्त्तवीर्यः शिरः पातु ललाटं हैहयेश्वरः॥ सुमुखोमेमुखंपातुकर्णौ
व्याघ्रजगत्त्रयः॥४३॥ भुजमारोहनूंपातुभ्रूयुगंमेधनुर्द्धरः॥ नयनेपुंडरीकाक्षोनासिकांमेरत्नाकरः॥ अधरोष्ठौसदाप
तु ब्रह्मस्नेयोद्विजानकविः॥ सर्वशास्त्रकलाधारोजिह्वांचिबुकमव्ययः॥४५॥ दत्तात्रेयप्रियः कंठंस्कन्धौराजकुलेश्व
रः॥ भुजौदशार्धप्रोहृदयंमेमहाबलः॥४६॥ कुक्षीरक्षतुमेविद्वान्वक्षः परपुरंजयः॥ करौसर्वार्थदः पातुकराग्रंज

६५६

उ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्कर्व ४

गतप्रियः ॥४७॥ रेवांबुलीलासंहृष्टो जठरं परिरक्षतु ॥ महावीरक्रमेनाभिं पार्श्वौ मे सर्वदुष्टहा ॥४८॥ सहस्रभुजभृत् पृष्ठं
सप्तद्वीपाधिपः कटिम् ॥ तदूरू जितेंद्रियः पातु सक्थिनी योगिवल्लभः ॥४९॥ जुरूमाहिष्मतीनाथो जानुनी वस्त्रभो भुवः ॥
जंघे वीराधिपः पातु पातु पादौ मनोजवः ॥५०॥ पातु सर्वाण्युधधरः सर्वमर्मांगसंधिषु ॥ सर्वदुष्टांतकः पातु धात्वष्टककलें
वरम् ॥५१॥ रोमकूपाणि सर्वाणि पातु मे साध्यविग्रहः ॥ प्राणादिदशजीवे शान्भं तेजोज्ञिष्ट स्वदेवतु ॥५२॥ वशीकृतेंद्रिय
ग्रामः पातु सर्वेंद्रियाणि मे ॥ अनुक्तमपि यत्स्थानं शरीरांतर्वहिश्च यत् ॥५३॥ तत्सर्वं पातु मे सर्वलोकेनाथेश्वरेश्वरः ॥ वज्रा
त्सारतरं चेदं शरीरं कवचावृतम् ॥५४॥ बाधाशतविनिर्मुक्तमस्तु मे भयवर्जितम् ॥ वैश्वेदं कवचं दिव्यमभेद्यं हैहयेशितुः ॥ ४ दू ×
॥५५॥ विचेरुर्योनिर्भयेनांतरात्मना ॥ राजमार्गे महादुर्गे मार्गे चोरादिसंकुले ॥५६॥ विषमे विपिने घोरे दावाग्नौ गिरिकंद
रे ॥ संग्रामे शस्त्रसंपाते सिंहव्याघ्रनिषेविते ॥५७॥ गह्वरे सर्पसंकीर्णे संध्याकाले नृपालये ॥ विवादे विपुलावर्ते समुद्रे च
नदीतटे ॥५८॥ परिपंथिजनाकीर्णे देशे दस्युगणावृते ॥ सर्वस्वहरणे प्राप्ते प्राणसंशयसंकटे ॥५९॥ नानारोगज्वरावेशपि

रामिदिवा २

मार्द्रे १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संग्रामे गतिसामर्थ्यान् करोतु कृतवीर्यजः ॥ भूतिसाहस्रनिर्भिन्नान् सहस्रारस्वखंडितान् ॥ ६५ ॥ २३

शाचप्रेतपातने ॥ मारीडुः स्वप्नपीगरुक्लिष्टे विश्वासघातके ॥ ६० ॥ शरीरेचमहादुःखेमानसेचमहाज्वरे ॥ आधिव्याधि
भयेविघ्नज्वालोपद्रवकेषुच ॥ ६१ ॥ नभवेत्तुभयंकिंचित्कवचेनावृतस्यमे ॥ ॥ आगंतुकामानखिलानस्वदंडवि
लुंपकान् ॥ ६२ ॥ निवारयतुदोर्दंडसहस्रेणमहारथः ॥ स्वकरोद्भूतसाहस्रपाशबद्धान्सुदुर्जयान् ॥ ६३ ॥ राजचू
डामणिः क्षिप्रं करोतुस्मद्विरोधकान् ॥ खड्गसाहस्रदलितान्सहस्रमुशलार्दितान् ॥ ६४ ॥ चौरादिसर्वदुष्टौघान्
रोतुकमलेक्षणः ॥ स्वशंखनादमंत्रस्तान्सहस्रारविदारितान् ॥ ६६ ॥ करोतुसर्वदुष्टौघान्सस्वारसहस्रभृत ॥ कृत
वीर्यसुतोराजासहस्रभुजमंडितः ॥ ६७ ॥ अवतारोहरेः साक्षात्पालयेत्सकलंजगत् ॥ कार्त्तवीर्यार्जुनोनामराजाबा
हुसहस्रवान् ॥ ६८ ॥ तस्यानुस्मरणादेवहृतंनष्टंचलभ्यते ॥ योभवल्लोकरक्षार्थमंशाच्चक्रंहरेर्भुवि ॥ ६९ ॥ तन्नमामि
महावीर्यमर्जुनंकृतवीर्यजम् ॥ सर्वसौभाग्यनिलयंयोगयोगेश्वरंप्रभुं ॥ ७० ॥ सहस्रबाहुंसशरंसचापंरक्तांबरंरक्त
किरीटकुंडलम् ॥ चौरादिदुष्टभयनाशनमिदंतंवंदेमहाबलविजंभितकार्त्तवीर्यं ॥ ७१ ॥ सव्येपंचशतंबाणान्वामेपं

॥का॰ वी॥ चशतंधरः॥ योविभर्त्तिसपात्वस्मान् विघ्नव्यालशताकुलान् ॥७२॥ कार्त्तवीर्यमहावीर्यसर्वदुष्टविनाशन ॥ सर्वत्र
॥८॥ सर्वदातिष्ठदुष्टान्नाशयपाहिमाम् ॥७३॥ उत्तिष्ठदुष्टदमनसप्तद्वीपैकपालक ॥ त्वामेवशरणंप्राप्तंसर्वतोरक्षरक्ष
मां॥७४॥ किंत्वंस्वपिषिदुष्टघ्न किंतिष्ठसिचिरायदि ॥ पाहिनःसर्वदासर्वपापेभ्यःस्वसुतानिव ॥७५॥ येचोरावसुह
र्त्तारोविषदिषोयेचहिंसकाः॥ अंतरान्मकराघोराभ्रुमकायेदुराशयाः ॥७६॥ दुर्हृदोदुष्टभूपालादुष्टामात्याश्च
पापकाः॥ येचकार्यविलोप्तारोयेखलाःपरिपंथिनः ॥७७॥ सर्वस्वहारिणोयेचयेचमायाविनोपरे॥ महान्तोग्र
करान्लेछादस्यवोद्दपलाश्चये ॥७८॥ येस्त्रिदागरदातारोवंचकाःशस्त्रपाणयः॥ येपापादुष्टकर्माणोदुःख
दादुष्टहृदयः॥७९॥ व्यालकाःकुपथासक्तायेचनानाभयप्रदाः॥ छिद्रान्वेषरतानित्यंयेस्मान्बाधितुमुद्यता
॥८०॥ तेसर्वेकार्त्तवीर्यस्यमहाशंखरवाहताः॥ सहस्राविलयंयान्तुद्रागदेवविमोहिताः॥८१॥ येदानवामहादैत्या ॥राम॥
येयक्षायेचराक्षसाः॥ पिशाचायेमहासत्वायेभूताब्रह्मराक्षसाः॥८२॥ अपस्मारग्रहायेचयेग्रहाःपिशिताशि ॥८॥

नः॥ महालोहितभोक्ता रौद्रेनालाये चग्रहयुक्ताः॥ ८३॥ गंधर्वाप्सरसः सिद्धा ये चान्ये देवयोनयः॥ डाकिन्यो घोरा
साः प्रेताः क्षेत्रपालाविनायकाः॥ ८४॥ महाव्याघ्रमहामेषमहाउरगरूपकाः॥ महागजमहासिंहमहामहिष
सन्निभाः॥ ८५॥ मक्षवाराहशुनकवानरोलूकमूर्तयः॥ महोष्टुखरमार्जारसर्पगोहघटृश्चिकाः॥ ८६॥ नानारू
पमहासत्वनानाक्लेशसहस्रदाः॥ नानारोगकराः क्षुद्रा महावीर्यमहाबलाः॥ ८७॥ वातिकाः पैत्तिका घोराः
श्लैष्मिकाः सान्निपातिकाः॥ माहेश्वरा वैष्णवाश्च वैरिंच्याश्च महाग्रहाः॥ ८८॥ स्कान्दा वैनायकाः क्रूरा ये च प्रथम
सम्भवाः॥ महाशत्रुग्रहा रौद्रा महामारी मसूरिकाः॥ ८९॥ ऐकाहिका द्व्याहिकाश्च त्र्याहिकाश्च महाज्वराः॥ चा
तुर्थिकाः पाक्षिकाश्च मास्याः षाण्मासिकाश्च ये॥ ९०॥ संवत्सरा दुर्निवार्या ज्वराः परमदारुणाः॥ स्वाप्निका ये म
होन्माता ये च रौद्राः स्वाप्निकाग्रहाः॥ ९१॥ कुष्माण्डजंभका भीमा द्रोणाः सन्निधिवंचकाः॥ भ्रामकाः प्राणहंतारो ये च
बालग्रहादयः॥ ९२॥ मनोबुद्धीन्द्रियहराः स्फोटकाश्च महाग्रहाः॥ महारानावलिभुजो महाकुणपभोजनाः॥ ९३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

धा २

॥का॥ वी॥ ॥दिवाचरा रात्रिचराये च संध्यासु दारुणाः॥ प्रमत्तमप्रमत्तं वा ये स्मान्बाधितुमुद्यताः॥९४॥ ते सर्वे हि हयेंद्रस्य
॥९॥ धनुर्मुक्तशरार्दिताः॥ सहस्रं प्राणरूपन्तु भग्नसत्वबलोद्यमाः॥९५॥ ये सर्पा ये महानागा महागिरिबिलेशयाः॥
कालव्यालामहादंष्ट्रा महाजगरसंज्ञकाः॥९६॥ अनंतपूलिकाद्याश्च दंष्ट्राविषमहाभयाः॥ अनेकशतशीर्षाश्च
खरापुच्छाश्च दारुणाः॥९७॥ महाविषजलौकाश्च वृश्चिका रक्तपुच्छकाः॥ आशीविषाः कालकूटा महाहाला
हलाह्वयाः॥९८॥ जलसर्पा जलव्याला जलग्राहाश्च कच्छपाः॥ मत्स्यका विषपुच्छाश्च ये चान्ये जलवासिनः
॥९९॥ जलजाः स्थलजाश्चैव नानाभेदशतोद्भवाः॥ ये च षड्विंदवो लूताश्चामराः शुकपुच्छकाः॥१००॥ स्था
वरा जंगमाश्चैव कृत्रिमाश्च महाविषाः॥ उग्ररूपा उग्रविषा मूषिका गृहगोधिकाः॥१॥ नानाविषाश्च ये घोरा महो
पविषसंज्ञकाः ये स्मान्बाधितुमिच्छंति शरीरप्राणनाशकाः॥२॥ ते सर्वे कार्त्तवीर्यस्य खङ्ग साहस्र दारिताः॥ ह्रादे ॥ए प॥
वविनश्यंतु प्रनष्टंद्रियसाहसाः॥३॥ मनुष्याः पशवो वृक्षा वानरा वनगोचराः॥ सिंहव्याघ्रवराहाश्च महिषा ॥९॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

येमहामृगाः ॥४॥ गजाश्वरंगागवयारासभाः शरभावृकाः ॥ भुजङ्काद्वीपिनः श्वभ्रामार्जाराविलमोलुपाः ॥५॥
शृगालाः शशकाः श्येनागरुत्मंतोविहंगमाः ॥ भेरुंडावायसागृध्राहंसाद्याः पक्षिजातयः ॥६॥ उद्भिज्जाश्चां
डजाश्चैवस्वेदजाश्चजरायुजाः ॥ नानाभेदकुलेजातानानाभावाः पृथक्विधाः ॥७॥ येसमान्वाधितुमिछंतिश
रीरप्राणनाशकाः ॥ तेसर्वेकार्त्तवीर्यस्यगदासाहस्रचूर्णिताः ॥८॥ दूरादेवविनश्यंतुविनष्टगतिपौरुषाः ॥ ये
चाक्षेमप्रदातारोदुष्टारोयेविदूषकाः ॥९॥ कृत्यायंत्रप्रकर्त्तारः कूटमायाविदश्चये ॥ मारणोच्चाटनोन्मूलद्वे
षमोहनकारकाः ॥१०॥ विश्वासघातकादुष्टायेचस्वामिद्रुहोनराः ॥ येचाततायिनोरिष्टायेपापापहारिणः
॥ दाहोपघातगरलशस्त्रपातादिदुःखदाः ॥ क्षेत्रवित्तादिहरणाबंधनादिभयप्रदाः ॥१२॥ ईतयोविविधाकारा
येचान्येदुष्टजातयः ॥ पीडाकरायेसततंक्षिप्रमिछंतिबाधितुं ॥१३॥ तेसर्वेकार्त्तवीर्यस्यचक्रसाहस्रचूर्णिताः ॥
दूरादेवविनश्यंतुक्षयंयांतुसहस्रधा ॥१४॥ येमेघायेमहावर्षायेवातायाश्चविद्युतः ॥ येमहाशनयोदीप्तायेनि

॥का॥वी॥
॥७०॥

र्गताश्च दारुणाः॥१५॥उल्कापाताश्चयेघोरायेमहेंद्रायुधादयः॥सूर्येंदुकुजसौम्याश्चगुरुकाव्यशनैश्च
राः॥१६॥राहुश्चकेतवोयेचनक्षत्राणिचराशयः॥तिथयःसंक्रमामासाहायनायुगनायकाः॥१७॥मन्वंत
राधिपाःसिद्धाऋषयोयोगसिद्धयः॥निधयोऋग्यजुःसामाःथर्वणाद्याश्चवह्नयः॥१८॥ऋतवोलोकपालाश्च
पितरोदेवसंहतिः॥विद्याश्चैवचतुःषष्टिभेदास्तथाभुवनत्रये॥१९॥एतेवैकीर्तिताःसर्वेयेचान्येनानुकीर्तिता
तेसंतुनःसदासौम्याःसर्वकालसुखावहाः॥२०॥आज्ञयाकार्त्तवीर्यस्ययोगींद्रस्यामितद्युतेः॥ॐकार्त्तवीर्या
र्जुनोधन्वीराजेंद्रोहेहयेश्वरः॥२१॥दत्तात्रेयप्रियतमःसहस्रभुजमंडितः॥चापीखड्गीरथीबाणीतूणीवर्मी
महाबलः॥२२॥सुभुजस्सुमुखश्शांतश्चक्रवर्तीगुणाकरः॥दशास्यदर्पहारीवालीलाछन्नःसुदुर्जयः॥२३॥
दुःखहाचोरदमनोराजराजेश्वरःप्रभुः॥सर्वज्ञःसर्वदःश्रीमान्सर्वशिष्टेष्टदःकृती॥२४॥राजचूडामणिर्यो
गीसप्तद्वीपाधिनायकः॥विजयीविश्वजेतावाग्मीमहागतिरलोलुपः॥२५॥यज्वाविप्रप्रियोविद्वान्ब्रह्मण्यस्सत्य

॥राम॥
॥७०॥

ःसनातनः॥ माहिष्मतीपतिर्योह्यामहाकीर्त्तिर्महार्जुनः॥२६॥ उक्कमारोमहावीरोमारीघ्नोमदिरेक्षणः॥ मात्तघ्नः
शाश्वतः शूरः शंखभृद्योगिवल्लभः॥२७॥ महाभागवतोधीमान् महाभयविनाशनः॥ आसाध्यविग्रहोदिव्य
भावोव्याप्तजगत्त्रयः॥ सर्वशास्त्रकलाध्यक्षोविराजोलोकवंदितः॥ वीरोविमलसत्वाढ्योमहाबलपराक्रमः
॥२८॥ विजय श्रीमयोमान्योजितारिर्मन्त्रनायकः॥ खड्गभृत्कामदः कान्तः कालघ्नः कमलेक्षणः॥३०॥
भद्रवादप्रियोवैद्योविबुधोवरदोवशी॥ जितेंद्रियोजितारातिः स्वछंदोनंतविक्रमः॥३१॥ चक्रभृत्परचक्रघ्नः
संग्रामविधिपूजितः॥ महाधनोनिधिपतिर्महायोगोगुरुप्रियः॥३२॥ योगाढ्यः सर्वरोगघ्नोराज्जिताखिलभूत
लः॥ दिव्यास्त्रभृदमेयात्मासर्वगोप्तामहोज्वलः॥३३॥ सर्वौषधधरोभीष्टप्रदः परपुरंजयः॥ योगसिद्धोम
हाकायोमहादंष्ट्रानताधिपः॥३४॥ सर्वज्ञाननिधिः सर्वसिद्धिदानकृतोद्यमः॥ इत्यष्टशतनामोक्ता मूर्त्तयो
दशादिभूपते॥३५॥ सम्यग्दृशादिशोव्याप्य पालयंतचमांसदा॥ शेषायामूर्त्तयोष्टौचदिक्पालेशोवभास्वराः

॥का॥ वी॥
॥७७॥

॥३६॥ अग्निनिर्ज्ञतिवाय्वीशकोणगाः पांतु मां सदा॥ स्वस्थाः सर्वेंद्रियाः संतु शांतिरस्तु सदा मम॥ ३७॥ मम
सौख्यमसंबाधमारोग्यमपराजयः॥ दुःखहानिरविघ्नश्च प्रजावृद्धिः सुखोदयः॥ ३८॥ वांछाप्तिरतिकल्याण
मवैषम्यमनामयम्॥ अनालस्यमभीष्टं च मृत्युहानिर्बलोन्नतिः॥ ३९॥ भयहानिर्यशः कीर्त्तिर्विद्यावृद्धिर्महा
श्रियः॥ अनष्टद्रव्यता चैव नष्टस्य पुनरागमः॥ ४०॥ दीर्घायुष्यं महोत्साहं सौकुमार्यमभीप्सितम्॥ अप्रधृष्य
तमत्वं च महासामर्थ्यमेव च॥ ४१॥ संतु मे कार्त्तवीर्यस्य हैहयेंद्रस्य कीर्त्तनात्॥ य इदं कार्त्तवीर्यस्य कवचं पुण्य
वर्द्धनम्॥ ४२॥ सर्वपापप्रशमनं सर्वोपद्रवनाशनम्॥ सर्वशांतिकरं गुह्यं समस्तभयनाशनम्॥ ४३॥ विजया
र्थप्रदं नृणां सर्वसंपत्प्रदं शिवम्॥ शृणुयाद्वापि सर्वान्कामानवाप्नुयात्॥ ४४॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यः सर्वत्र
विजयी भवेत्॥ मारीचौरादिपीडाद्यैर्न कदाचित्प्रबाध्यते॥ ४५॥ पठतः प्रातरुत्थाय दुःस्वप्नादि विनश्यति ॥राम॥
॥लभते वांछितानर्थान्मुच्यते चिरशौरपि॥ ४६॥ शय्यातलगतो रात्रौ य इदं कवचं पठेत्॥ न तस्य तस्कराराति ॥७७॥

द्वापर्ठे २

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दुःस्वप्नादिकृतं भयम् ॥ ४७ ॥ चौरैर्हृतं यदा पश्येत्पश्चादिधनमात्मनः ॥ सप्तवारं तदा जप्यान्निर्गिपश्चि
मदिङ्मुखः ॥ ४८ ॥ सप्तवारेण लभते नष्टद्रव्यं न संशयः ॥ सप्तविंशतिधा जप्यात्प्राचीदिग्वदनो यदि ॥ ४९ ॥
तदा देवासुरैर्निर्भंपरचक्रं निवारयेत् ॥ विवादे कलहे घोरे पंचधा यः पठेदिदं ॥ ५० ॥ विजयो जायते तस्य
न कदाचित्पराजयः ॥ सम्यक्द्वादशधा रात्रौ यो जपेद्बंधमुक्तये ॥ ५१ ॥ त्रिदिनान्निगडग्रस्तो मुच्यते
न विचारणा ॥ अनेनैव विधानेन सर्वसाधनकर्मणि ॥ ५२ ॥ असाध्यमपि सप्ताहान्साधयेन्मंत्रवित्तमः ॥ या
त्राकाले पठित्वेदं मार्गे गच्छति यः पुमान् ॥ ५३ ॥ न तस्य चोरव्याघ्राघेर्भयं स्यात्परिपंथिभिः ॥ नित्यं गृह
गतो जप्त्वा कल्याणैः परिपूर्यते ॥ ५४ ॥ न भयं जायते तस्य दुष्टसत्वादिभिः क्वचित् ॥ सर्वरोगप्रयोगेषु त्रि
धा वा पंचधा पठेत् ॥ ५५ ॥ स रोगमृत्युवेतालभूतप्रेतैर्विमुच्यते ॥ जपन्नासेचनं कुर्याज्जलेनांजलिना ततो
॥ ५६ ॥ न चासौ विषजान्यादिरोगस्फोटैः प्रबाध्यते ॥ त्रिसंध्यासु पठित्वेदं षण्मासं विजितेंद्रियः ॥ ५७ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥का॥वी॥ कालमृत्युभयंतस्यनभवेन्नात्रसंशयः ॥ पठतःकवचंह्येतद्विघ्नंनाक्रमतेतनौ ॥ ५८ ॥ नजाड्यांधकमूकत्वंनोप
॥१२॥ सर्गभयंक्वचित् ॥ विंशत्य रोक्तविधिनाध्यात्वादेहंतदात्मकम् ॥ ५९ ॥ मंत्रीगुरुप्रसादाप्तंमंत्रराजंजपेत्पुनः
॥ कवचेनावृतोभूयोमंत्रध्यानंसमाचरेत् ॥ ६० ॥ आदौसंबोधनंकृत्वातन्नामध्यानपूर्वकम् ॥ चतुरक्षकमंत्रार्णा
न्युच्चरेद्बीजपूर्वकान् ॥ ६१ ॥ शरीरेन्यासमेवंहियःकरोतिसमाहितः ॥ यथोक्तंलभतेसद्यःफलंवज्रतनुर्भवेत् ॥ ६२
॥ यथानथेदंकवचंकस्यचिन्नप्रकाशयेत् ॥ गोपनीयंप्रयत्नेनशिवस्यवचनंयथा ॥ ६३ ॥ शुभक्तायशिष्यायद
नां ४ द्यात्सर्वस्वदायिने ॥ साधकानांहितार्थाययदुक्तंचंद्रमौलिना ॥ ६४ ॥ कार्त्तवीर्यस्यकवचंयदुक्तंवैमयातव ॥ येनसं
रक्षितोदेविकालेनापिनजीर्यते ॥ ६५ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनकवचंधारयेत्सुधीः ॥ यशस्यंस्वर्गमायुष्यंपुत्रपौत्रप्र
वर्द्धनम् ॥ ६६ ॥ कार्त्तवीर्यःखलद्वेषीकृतवीर्यसुतोवली ॥ सहस्रबाहुःशत्रुघ्नोरक्तवासाधनुर्द्धरः ॥ ६७ ॥ रक्तगंधो ॥राम:॥
रक्तमाल्योराजास्मर्तुरभीष्टदः ॥ द्वादशैतानिनामानिकार्त्तवीर्यस्ययःपठेत् ॥ ६८ ॥ संपदस्तस्यजायंतेजनास्तस्य ॥१२॥

वक्षोसदा॥ ६९॥ ॐ अस्मात्सर्वभयात्प्रभाकरनिभः प्रद्योतनो द्योतितः स्वर्गस्रक्परिवीतकंधरधरो रक्तांशु
कोत्क्षीपवान्॥ नानाकल्प विभूषितः करसहस्राद्दीप्तबाणासनो बाणाद्दीप्तसहस्रबाहुरनिशं भूव द्द्वा
भीनः प्रभुः॥१२०॥ इति श्रीउड्डामरेश्वरतंत्रे पार्वतीश्वरसंवादे श्रीकार्त्तवीर्यार्ज्जुनकवचं समाप्तं शुभमस्तु॥
ॐ कार्त्तवीर्याय विद्महे महादेवाय धीमहि॥ तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥ ॐ अस्य श्रीकार्त्तवीर्यार्ज्जुनमंत्रस्य श्रीभ
गवान्दत्तात्रेय ऋषिरनुष्टुप्छंदः श्रीकार्त्तवीर्यार्ज्जुनो देवता॥ ह्रां बीजं॥ ह्रीं शक्तिः॥ श्रीं कीलकं मम शत्रु चौ
रराजमुखजिह्वास्तम्भने श्रीकार्त्तवीर्यार्ज्जुनप्रीतये जपे विनियोगः॥ अथ न्यासः॥ ॐ ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रीं
तर्जनीभ्यां नमः॥ ॐ ह्रूं मध्यमाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रौं कनि ष्ठिकाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रः करत
लकरपृष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रां हृदयाय नमः॥ ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा॥ ॐ ह्रूं शिखायै वषट्॥ ॐ ह्रैं कवचाय हूं॥ ॐ
ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट्॥ ह्रः अस्त्राय फट्॥ ॥अथ ध्यानम्॥ सहस्रबाहुं सशरं सचापं रक्तांबरं रक्तकिरीटकुण्ड

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥का वी॥
॥१२॥

लम्॥ चौरादिशत्रुभयनाशनमिष्टदं तं वन्दे महाबलविजृंभितकार्त्तवीर्यं ॥ अथ मूलमंत्रः ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं हूं हैं हैं क्लौं
स्वाहा ॥ ॐ कार्त्तवीर्यार्ज्जुनो नाम राजा बाहुसहस्रवान्॥ तस्य स्मरणमात्रेण हृतं नष्टं च लभ्यते ॥ श्रीमूलमंत्रः॥
ॐ कार्त्तवीर्यसुतो राजा सहस्रभुजमंडितः॥ अवतारो हरेः साक्षात्पालयेत्सकलं मम॥ १॥ इति श्रीकार्त्त-
वीर्यार्ज्जुनध्यानध्यानं संपूर्णम्॥ ॥

॥राम॥
॥१२॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

८ नं० १५८४

॥ पालग्रहःस्तोत्र ॥

मूल्य रु ५।–

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥बा॰ग्र॥ श्रीगणेशायनमः ॥ प्रयोगसारेबालग्रहःस्तवःप्रारम्भः ॥ प्रणम्यशिरसाशान्तंगणे
शानन्तमीश्वरम् ॥ बालग्रहस्तवंवक्ष्येसमस्ताभ्युदयप्रदम् ॥ १ ॥ तपसापशसादी
॥ १ ॥ प्त्यावपुषाविक्रमेणच ॥ पूजनीयसदास्कन्दःसनोदेवःप्रसीदतु ॥ २ ॥ रक्तमा
ल्याम्बरधरोरक्तगंधानुलेपनः ॥ रक्ताक्षीन्योज्वलःशान्तःसनो० ॥ ३ ॥ योनन्दनः
पशुपतेर्मातृणांपावकस्यच ॥ गंगोमाकृत्तिकानांचस० ॥ ४ ॥ देवसेनापरिक्षितो
देवसेनार्चितःसदा ॥ देवसेनापतिःश्रीमान्स० ॥ ५ ॥ शक्तिःशक्तिधरःशूरःकु ॥ १ ॥
मारःशिखिवाहनः ॥ सुरारिहामहासेनस० ॥ ६ ॥ प्रकम्पासुन्दरोदातादेवैःश्वर्यो ॥ रामः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

दयान्वितः ॥ नानाविनोदसम्पन्नो मनो० ॥७॥ प्रबोधा च प्रबोधा जा बोधना सुप्र
बोधना ॥ प्रबुद्धा च प्रयोधा च सुश्रीना सुमनास्तथा ॥८॥ मनोन्मनीति विख्याता
योगिन्यः पान्तु बालकम् ॥ सुव्रता रुक्मिणी चैव मदवेगा विभीषणाः ॥९॥ वि
घ्नजिह्वा महानाशा शाना नन्दा तथा परा ॥ बालदा प्रमदा चेति योगिन्यः पांतु ॥
१०॥ हरिणी चाथ वाराही वानरी कोटुकी तथा ॥ कुबेरी कोटराक्षी च कुंभक
र्णी च चरिंडनी ॥११॥ बलाहिका हरिणी चेति योगिन्यः पां० ॥ शुद्धा विशुद्धा श्र
द्धा च योगसिद्धा मितंवदा ॥१२॥ शुभगा शुभदा गौरि वल्गा पिकरणीति च ॥

॥वा.ग्र॥ नानाविज्ञानविख्याता योगिन्यश्च ॥१३॥ लंम्बाफलंबाचनथा लम्बकर्णीच
लंबिनी ॥ ज्वालाकराली कालीन्द्री कालिकेलियथोदिता ॥१४॥ स्वछन्दा चा
॥२॥ रुसंपन्ना योगिन्यः पा० ॥ प्रणीताप्सुप्रणीता च मालिनी विश्वमालिनी ॥१५॥
विमला कमला माली लीला रौद्रा च विश्रुताः ॥ विचरन्त्यो यथाकामं योगिन्यः
॥१६॥ वायुवेगा महावेगा सुवेगा वेगवाहिनी ॥ शंखिनी हंसिनी हंसिः पुष्टि
पोषिक सिद्धिदा ॥१७॥ दिव्यानुभावकाहिन्यो योगिन्य० ॥ भ्रमणी भ्रामिणी
निम्ना निर्भिन्ना सुभगा गुहा ॥१८॥ ल्के दिनी द्राविणी वामा योगिन्य० ॥ रु ॥२॥
॥रामः॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द्रशाक्षिर्विनिष्क्रान्तमेकाक्षीतिक्रमोदितम् ॥ १९ ॥ योगिनीवृन्दमेतत्तु सि
द्धविद्याधरार्चितम् ॥ स्कन्दग्रहाधिदेवं तं बालैः ॥ २० ॥ शकुनी रेवती देवि शि
खा च मुखमण्डिका ॥ प्रलम्बा पूतनाख्या च कटपूतनिका पुनः ॥ २१ ॥ विजया
गोमुखा धूम्रा मुण्डमाला तथा परा ॥ अघोलंबा च पद्मा च मुकुन्दाप्यथ चा
म्बिका ॥ २२ ॥ तपिनी चैव काली च देवी प्रेतमुखी तथा ॥ ऐन्द्री मार्जारिका भ्रू
यःकुरंगी च जृम्भा स्कृशा ॥ २३ ॥ कालरात्री च मायावलो हिता पिलपिच्छिका ॥
भीमारणी च कवाटा भीषणा दुर्जया परा ॥ २४ ॥ तापिनी स्फटकोलि च मुण्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

केशमिहावला ॥ अहंकारिजयानदजमेयाग्निर्दशिका ॥ २५ ॥ ऐंहिनीसुकु
॥ वा·ग्र· ॥ रामिख्यालललाटपिङ्गलातथा ॥ शीतलावालिनीचैवतापघ्नीपापराक्षसी ॥
॥ ३ ॥ २६ ॥ मानसीधनदादेवीचलनाचार्चनीतथा ॥ यमुनाजानवेदाचमालिनी
कलहंसिनी ॥ २७ ॥ वालिकादेवदूतीचवायसीपक्षिणीतथा ॥ स्वछंदपालि
कार्चैववामिनीचाम्बकेतिच ॥ २८ ॥ एतामातृकुलोत्पन्नाचतुःषष्टीसम
न्विताः ॥ योगिन्योनित्यसंतुष्टाःस्कंदापस्मारदेवताः ॥ २९ ॥ नानारक्षाधि ॥ ३ ॥
कारस्थावालकंपातुसर्वदा ॥ महालक्ष्मीर्महानाशामहासेनामहावला ॥ ॥ राम: ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

२०॥ महाकंपा महाभीमा महातेजा महाबला॥ महासेना महाचण्डा महागृ-
ही वीरनायिका॥२१॥ एकवीरा विशालाक्षी सुकेशी सुमना तथा॥ सु-
केशिनी च संतुष्टा दंडिनी च विलंबिनी॥२२॥ भामिनी चार्थसौवर्णी
सिंहवक्त्रा कंकिनी॥ भ्रमरा चंचला चंपा चांडाला सिद्धिदा परा॥२३॥ श्रा-
कोदरी धृती: स्वाहा स्वधा स्वाच सनातनी॥ संवरा च तथा देवी नीलग्री-
वा तथाम्बिका॥२४॥ विमला गंधिनी वामा क्रीडंति चैव वाहिनी॥ क-
र्पिंगी मालती कुब्जा कालकर्णी च चर्चिका॥२५॥ चित्रानना

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥ बा॰ग्र ॥ गुह्याचेतिमार्वतीसंगमिर्गता । पंचाशन्नत्वसंपन्नाः शाकुनी देवताप्रिया
॥ ३६ ॥ योगिन्यकामरूपिण्यो पालकं पातु सर्वदा ॥ विध्वंसन्या प्रभावज्ञास
॥ ४ ॥ र्वज्ञा सर्वगायहाः ॥ ३७ ॥ दुर्गास्थरस्थनीज्येष्ठापमपमापरायणा ॥ प्रम
दा रौहिणी सीता प्रहूप्रज्याली निर्विभा ॥ ३८ ॥ विभूति विनतिः प्रीतिः प्र
कृतिः प्रमतीर्जया ॥ एता भगवता सृष्टा योगिन्यो योगसिद्धिदा ॥ ३९ ॥ पं
चविंशतिसंख्याता रेखातीशाङ्किगोचरा ॥ जगत्याप्यायनकरा बालकं पा ॥ ५ ॥
तु सर्वदा ॥ ४० ॥ नन्दश्रेष्ठेवो पनंदश्च गोमतिसुमतिस्तथा ॥ विपुष्टिर्हे ॥ रामः ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

महाकालकरालस्त्रिमिलोचनः ॥ ४१ ॥ तेजश्चंगे विरूपाक्षोगेमुखोव
उवामुखः ॥ कालानलः करालश्चबालकं पातु सर्वदा ॥ ४२ ॥ एते संके द
नोन्यत्राविएषोऽस्त्रराक्षसाः ॥ पूतना देवताज्येष्ठा बालकं पातु सर्वदा ॥
४३ ॥ वज्रिणी शाङ्खिनी चापादं डिनी खड्गिनी तथा ॥ पाशिनी ध्वजनी दे
वि गदिनी मुशलिनी तथा ॥ ४४ ॥ पद्मिनी चित्रिणी चेति सर्वा काराभयप्र
दाः ॥ एतान्दर्शने भिता देव्यो योगिनी देवकी सुतः ॥ ४५ ॥ अधिभूतप्रधानापा
पायान्साशांत पूतनाः ॥ प्रसन्ना मातरः सर्वा बालकं पातु सर्वदा ॥ ४६ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अर्थकोजलकोभूमाउग्रः स्कंदश्चकोर्जिताः ॥ वीरेशापितृभिः सर्पादे
॥बा॰ग्र॥ गमेसाधिदैवता ॥४७॥ पंचशक्तिप्रधानास्ते बालकं पांतु सर्वदा ॥ भैरवो
॥५॥ वीरभद्रश्च क्षेत्रपालाविनायकाः ॥४८॥ डाकिन्यो रुद्रशाकिन्यो यक्ष
राक्षसपन्नगाः ॥ खगाश्चावानराभूतीमनुष्या पशवो मृगाः ॥४९॥ सरि
त्पाच संतुष्टा बालकं पांतु सर्वदा ॥ आदित्या वसवो रुद्राः पितरो मरु 5
तस्तथा ॥५०॥ मुनयो मनवः कालाग्रहयोगासनातनाः ॥ सिद्धसा ॥५॥
ध्यश्च गंधर्वा देवपश्च्या स्मरसांगणाः ॥५१॥ विद्याधरा महादैत्या वा ॥राम:॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वालकं पातु सर्वदा ॥ सहजा योगजाश्चैव वीरजा मंत्रजास्तथा ॥ ५२ ॥ यो
गिन्यो योगविनयाना नाविभवगोचराः ॥ भावनामात्रसंतुष्टा वालकं पा
तु सर्वदा ॥ ५३ ॥ भूर्लोके च भुवर्लोके स्वर्लोके या भ्रमानराः ॥ अधश्चो
र्द्धं च तिर्यङ् च क्रीडन्यो ननमूर्तयः ॥ ५४ ॥ प्रज्ञा ज्ञा योगसम्पन्ना दिव्ये
श्वर्यसमन्विताः ॥ स्वछंदः पदसंभूते भैरवैपरिवारिता ॥ ५५ ॥ रक्षं
तु वालकं शीताः शान्तिमापन्नचेतसा ॥ दिव्यं स्तोत्रमिदं पुण्यं वाल

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥ वाग्र ॥ क्षोधिकारकम् ॥ ५८ ॥ जपेत्संतानरक्षार्थं बालद्रोहे पशान्तिदम् ॥
॥ ६ ॥ ॥ ५९ ॥ इति प्रयोगसारे बालग्रहः स्तवः समाप्तम् शुभम् ॥ श्रीरामः ॥

॥ सम्वत् १९२५ साल ॥

॥ ८ ॥
॥ रामः ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः श्रीप्रत्यंगिरायै ॥ ॐ अस्य श्रीप्रत्यंगिरास्तोत्रस्य महादे
॥प्र॰ स्तो॥ वऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीप्रत्यंगिरा देवता हूं बीजं स्वाहा शक्तिर्ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे
॥१॥ विनियोगः ॥ मण्डलस्थं सुखासीनं भगवन्तं महेश्वरम् ॥ समुपागम्य चरणे पार्वती
पर्य्यपृच्छत ॥ देव्युवाच ॥ धारणी परमा विद्या प्रत्यंगिरा महोत्तमा ॥ नरनारीहि
तार्थाय बालानां रक्षणाय च ॥ २ ॥ राज्ञां मण्डलिकानां च दीनानां च महेश्वर ॥
विदुषां च द्विजातीनां विशेषात्सर्वसाधिनीम् ॥ ३ ॥ महाभयेषु सर्वेषु विद्युदग्नि ॥१॥
भयेषु च ॥ व्याघ्रदंष्ट्रिकराघाते नदीनद समुद्रके ॥ ४ ॥ अभिचारेषु सर्वेषु राजे ॥राम:॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

राजभयेषु च ॥ सौभाग्यजननी देवी नृणां चैव वशंकरि ॥ ५ ॥ पठिता पा
ठिता देवी सर्वसिद्धिकरी सदा ॥ यस्याग्रस्था महाविद्या प्रत्यंगिरा शि
वोदिता ॥ ६ ॥ सर्वार्थसिद्धिदा तस्य विधेयं परमात्मना ॥ श्रीमतां घोर
रूपेण भाविना घोररूपिणी ॥ ७ ॥ प्रत्यंगिरा सदा प्रोक्ता पनिहःप्पात्र
संशयः ॥ हरिचंदनमिश्रेण रोचनाकुंकुमेन च ॥ ८ ॥ लिखित्वा भूर्जपत्रे
वा धारयित्वा सदा नृपे ॥ तां विद्यां भो सुरश्रेष्ठ कथयस्व मयि प्रभो ॥ ९ ॥
श्रीभैरव उवाच ॥ ॐ श्रीं श्रीं क्रीं ह्रीं फट् स्वाहा ॥ साधु साधु महाभागे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

जन्तूनां हितकारिणी ॥ लक्षचनाम्युगरि प्रकथयामि न संशयः ॥ १० ॥ धर्म्यं
॥प्र॰ स्तो॥ गिरमहाविद्यासर्वदुःखविनाशिनी ॥ सर्वार्थसिद्धिदं सर्वदुष्टानां सर्वपापप्रमो
॥२॥ चिनी ॥ ११ ॥ स्त्रीबालवृद्धभक्तानां च जन्तूनां हितकारिणी ॥ सौभाग्यज
ननी देवी बलपुष्टिकरी तथा ॥ १२ ॥ चतुःपथे सुगेहे सुवने सुपवने सुच
॥ श्मशाने दुर्गमे घोरे संग्रामे शत्रुसंकटे ॥ १२ ॥ राजद्वारे च दुर्भिक्षमहा
भयउपस्थिते ॥ पठितापाठिता देवी सर्वसिद्धिकरी स्मृता ॥ १४ ॥ विद्या ॥२॥
नामुत्तमा विद्या वाचिता धारिता नरैः ॥ शिविना च करे कंठे वा लेखि ॥राम॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रभिधारयेत् ॥ १५ ॥ समुच्चनेमहाघोरैर्म्लेच्छपानैर्दुरासदैः ॥ पसंग्रागत्याम
हाविद्याप्रत्यंगिरामहोत्तमा ॥ १६ ॥ सर्वार्थसिद्धिदानित्यांविद्येयंपरमात्मना
श्रमितां घोररूपेणभाषिताघोररूपिणी ॥ १७ ॥ प्रत्यंगिरामदाश्रेकोपिपूं
हृत्पापसंशयः ॥ हरिचंदनमिश्रेणरोचनाकुंकुमेनच ॥ १८ ॥ लिखित्वा
भूर्जपत्रेवाधारितव्यासदानृपैः ॥ पुष्पैर्धूपैर्विचित्रैश्चबलिमहारिभज
नैः ॥ १९ ॥ पूजयित्वायथान्यायंसप्तकुंभेनवेष्टयेत् ॥ यइमंधारयेन्मंत्रंति
शिवंतंरिपुनाशनम् ॥ २० ॥ विलयंयांतिरिपवःप्रत्यंगिराभिधारणात् ॥

॥प्र. तो.॥ यथं यस्य शानिहस्तेन यथं वदनि जिह्वया ॥२१॥ अस्मतेन दुर्देवेन स्पनापन्न तु:
॥३॥ कथंचन ॥ त्रिपुरस्थ्नमयादग्धस्मादिग्धांचविग्रता ॥२२॥ निर्जितास्त्वासुराः
सर्वेदेवैर्विघाप्रभावतः ॥ गोलकं संप्रवक्ष्यामि भेदवज्रमिव धारणात् ॥ कांता
मदनकंचैवकुंकुमं रोचनातथा ॥ अगरुंचवसारिहंसिद्धार्थमालतीतथा ॥
२४ ॥ एतद्द्रव्यगणंभद्रेगोलंगर्भेणधारयेत् ॥ धारयेत्संततंमांपवित्रंसाधकोत्तमं
जविसदा ॥२५॥ अमुनालंप्रवक्ष्यामिप्रत्यंगिरांसुभाषितान् ॥ दिव्यमेक ॥३॥
पदेश्चिवैःसुरवोपापैःशुभप्रदैः ॥२६॥ पठे दुस्त्वाविधानेनमंमेरणंजप्रकीर्ति ॥राम:॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नम्॥ अथातो मंत्रपादानि संप्रवक्ष्यामि यत्नतः॥ २३॥ नप्रथा॥ ॐ नमः सहस्र
रश्म्यैर्यलक्षणाय चन्द्रनादिरूपाय पुरुषोत्तमाय चण्डरोहिताय षडंदराय महाक्ष
क्ष्मायमहाव्यापिने महेश्वराय जगतांशान्तिकारिणे संस्थानाय। सर्वभूतव्या
पिने। महामोहासिधाराय। ॐ महाप्रभवं दर्शय २ ॐ हिरि २ ॐ मिलि २ ॐ हु
रि २ ॐ विघु ञ्जिहि २ ॐ ज्वल २ ॐ प्रज्वल २ ॐ वध २ ॐ मथ २ ॐ प्रमथ २ ॐ
प्रघसय २॥ ॐ पिब २ ॐ नाशय २ ॐ वद २ ॐ ज्वल २ ॐ प्रज्वल २ ॐ विद्रावय २
ॐ वध २ ॐ विद्रावय २॥ ॐ छिंदि २ ॐ भिंदि २ ॐ कर्णाय २ ॐ [illegible] भक्षय २॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ॐ ग्रासय २ ॐ भ्रामय २ ॐ ज्वल २ ॐ चूर्णय २ ॐ दह २ ॐ भंजय ॥ ॐ गंजर २ ॐ
॥प्र. स्तो॥ स्फोटय २ ॐ चूर्णय २ ॐ उन्मादय २ ॐ मर्दय २ ॐ मोक्षय २ ॐ छिंदि २ ॥
॥४॥ ॐ भिंदि २ ॐ ग्रासय २ ॐ मोहय २ ॐ उन्मूलय २ ॐ संकोचय २ ॐ आवेश
य २ ॥ ॐ आघ्राणस्य गुह्यायोगपुरुषं रक्ष २ ॐ मां मां धारकं सपरिवारं रक्ष
२ ॥ महाभयोपद्रवोपसर्गेभ्यो महद्भ्यो घोरघातिके संवर्त्तके विघ्नकुंभेकप
र्दिने दिव्यकनकाभोरुहविकचमालाधारिणि शिवकंचुकव्याघ्राजिनधा
रिणि परमेश्वरप्रिये ॥ ॐ छिंदि २ ॐ भिंदि २ ॐ विद्रावय २ ॐ देवपिशाचना ॥४॥
॥राम:॥
10

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गासुरगरुडकिन्नरविद्याधरगणगंधर्वराक्षसलोकपालांश्च आलोकय २ स्तंभ
य २ यममधारकस्य शत्रूस्तान्श्रिभितंय २ येचमांविद्याकर्मकुर्वन्तितेषांविद्यांस्तं
भय २॥ कीलय २ छेदय २ शोषय २ विशोषय २ चूर्णय २ विध्वंसय २ येमहातेजसे
२ ॐ महाशत्रूणां हस्तौ स्तंभय २ ममशत्रूणां पादौ स्तंभय २ ममशत्रूणां नेत्रं स्तंभ
य २ ममशत्रूणां मुखं स्तंभय २ ममशत्रूणां श्रोत्रं स्तंभय २ ममशत्रूणां त्वचं स्तं
भय २ ममशत्रूणां सर्वमर्माणि स्तंभय २ स्थानं कीलय २ नाभिं कीलय २ मण्ड
लं कीलय २ देशं कीलय २ सर्वसिद्धि महाभागि ममधारकस्य सपरिवारस्य शत्रूं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥प्र. ला.॥ त्रिकुरु २ ॐ ॐ वं २ हूँ २ फट् स्वाहा। ॐ हंहंहं हं हं ॐ चंचं चं चं चं ॐ रंरंरंरं रं
ॐ लंलंलं लं लं ॐ वंवंवंवंवं ॐ ह्रीँ फट् स्वाहा। ॐ प्रत्यङ्गिरे महाविघ्ने मम धा
॥२॥ रकस्य सपरिवारस्य रक्षां कुरु २ कुरु २ ॐ घः घः ॐ ॐ ॐ ह्रीँ फट् स्वाहा। ॐ मम
धारकस्य सपरिवारस्य शत्रून् हन २ धम २ सर्वदुष्टान् ग्रस ग्रस ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ दद्रुक
रालिनि मम मंत्रविषसंघात् सर्वोपद्रवादिकं येन कृतं कारापितं ध्यातं वा तान् स
र्वान् दह २। प्रत्यङ्गिरे रक्ष २ ॐ स्वामी धारकस्य सपरिवारं रक्ष २ ॐ ॐ स्फ्रों २ क्षौँ
फट् स्वाहा। ऐं ह्रीँ श्रीँ प्रत्यङ्गिरे मम शिरो रक्ष रक्ष स्वाहा। ॐ ह्रीँ श्रीँ माहेश्वरि मि ॥५॥ ॥ रामः॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मनेत्रे रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कौमारि मम वक्त्रं रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
वैष्णवी मम कण्ठं रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं श्रीं नारसिंही मम बाहू रक्ष रक्ष स्वाहा
॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वाराही मम हृदयं रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं इंद्राणि मम नाभिं
रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं चण्डिके मम तलं रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं चा
मुण्डे मम जंघे रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वसुंधरे मम पादौ रक्ष रक्ष स्वाहा ॥
ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रूं ह्रूं ख्फ्रें स्फ्रूं हूं फ्रूं प्रत्यंगिरे मम सर्वशरीरं रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं
श्रीं सर्वत्र महालक्ष्मि मम रक्ष रक्ष स्वाहा ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं लं भिनी रख्फ्रें २ मम शत्रू

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥ प्र लो ॥ क्षोभय २ ॐ ऐँ ह्रीँ श्रीँ विद्राविणी स्फ्रें २ मम शत्रून् विद्रावय २ ॐ ऐँ ह्रीँ श्रीँ रौद्रि
णी स्फ्रेँ २ मम शत्रून् संतापय २ ॐ ऐँ ह्रीँ श्रीँ संहारिणी स्फ्रें २ मम शत्रून् संहारय २ ॥
॥ ६ ॥ ॐ ऐँ ह्रीँ श्रीँ ॥ मोहिनी क्षामरी रौद्रि नाथा संहारिणी तिच ॥ स्तंभिनी द्राविणी
चैव क्षोभिणी मारिणी तथा ॥ शाल्कः यः क्रमयोगेन शत्रुपक्षे नियोजिता ॥ धारि
तासाधकेन्द्रेण सर्वशत्रुविनाशिकाः ॥ य इमां धारयेद्विद्यां त्रिसंध्यं वा पियः पठेन्नरः
सोपि दुःखान्तको देवी रिपुं हन्यान्न संशयः ॥ सर्वतो धारयेद्विद्यां महाभय विपत्तिषु ॥ ६ ॥
॥ महाभयेषु सर्वेषु न भयं विद्यते क्वचित् ॥ इति श्रीमत्कुब्जिकातन्त्रे जेचरण ग्रहदस्ल ॥ राम: ॥

क्षेत्रपालस्तोत्रं समाप्तम्

52

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

[redacted]

अंगारकपूजाविधिः

दे. नं. १६८४३

मू० २।-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥ कं ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रथममासने उपविश्य ॥ भूतादिकानुत्सार्य । मूलेन
॥ १ ॥ त्रिराचम्य ॥ ॐ ह्रीं यां कल्पयन्ति नोरयः क्रूरां कृत्यां वधूमिव ॥ तां ब्रह्मणा अ
प निर्णुद्म प्रत्यक्कर्तारमृच्छतु ह्रीं ॐ ॥ इति मंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा । हस्ते
जलं गृहीत्वा । ॐ अस्य श्रीप्रत्यंगिरामंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिरनुष्टुप् छंदो देवी प्रत्यं 13
गिरा देवता ॐ बीजं ह्रीं शक्तिः कृत्यानाशे विनियोगः ॥ इत्युत्सृजेत् । शिर
सि ब्रह्मणे ऋषये नमः मुखे अनुष्टुप् छंदसे नमः ॥ हृदये प्रत्यंगिरायै देव ॥ ष्मः ॥
तायै नमः ॥ गुह्ये ॥ ॐ बीजाय नमः ॥ पादयोः ॥ ॐ शक्तये नमः ॥ ॐ यां कल्पयन्ति ॥ १ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नोरयो ह्रां अङ्गुष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ क्रूरां कृत्यां ह्रीं तर्ज्जनीभ्यान्नमः॥ ॐ वधूमिव ह्रूं म
ध्यमाभ्यान्नमः॥ ॐ तां ब्रह्मणा ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः॥ ॐ अप निर्णक घ्न ह्रौं कनि
ष्ठिकाभ्यान्नमः॥ ॐ प्रत्यक्कर्त्तारमृच्छतु ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ यां कल्पयं
ति नोरयो ह्रां हृदयाय नमः॥ ॐ क्रूरां कृत्यां ह्रीं शिरसे स्वाहा॥ ॐ वधूमिव ह्रूं शिखा
यै वषट्॥ ॐ तां ब्रह्मणा ह्रैं कवचाय हुं॥ ॐ अप निर्णक घ्न ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट्
ॐ प्रत्यक्कर्त्तारमृच्छतु ह्रः अस्त्राय फट्॥ ॐ ह्रां यां ह्रां ॐ शिरसि १ ॐ ह्रीं कल्पयन्ति
ह्रीं ॐ भ्रूमध्ये २ ॐ ह्रूं नः ह्रूं ॐ मुखे ३ ॐ ह्रैं अरयः ह्रैं ॐ कण्ठे ४ ॐ ह्रौं क्रूरा ह्रौं ॐ दक्षि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥कं॥ णाबाहौ ५ ॐ ह्रीं कन्यां ह्रीं ॐ वामबाहौ ६ ॐ ह्रीं वध्रूमहीं ॐ हृदि ७ ॐ ह्रीं श्व
॥२॥ ह्रीं ॐ नाभौ ८॥ ॐ ह्रीं तां ह्रीं ॐ दक्षोरौ ९ ॐ ह्रीं ब्रुमरणां ह्रीं ॐ वामोरौ १० ॐ
अपनिरोध ह्रीं ॐ दक्षजानुनि ११ ॐ ह्रीं प्रत्यक्ह्रीं ॐ वामजानुनि १२
ॐ ह्रीं कर्त्तारम् ह्रीं ॐ दक्षपादे १३ ॐ ह्रीं तत्त्वतु ह्रीं ॐ वामपादे १४ ऐवं
मृत्याञ्जयाद्याद्विर्वर्णानंन्यासं द्विः एतैस्त्रिः कार्याः मूलेन व्यापायेद्ध्यान्॥
ध्यानम्॥ आशांबरामुक्तकचाघनच्छविर्ध्येयासचर्मासिकरा हि मृष ॥मृ॥
णा॥ हृत्स्तोग्नवक्त्रा घनासिताहिताच व्याघ्रत्वपंगिरा शंकरतेजसेरिता ॥२॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥१॥ इति ध्यात्वा नमेत्॥ यथाशक्तिजपं कुर्यात्॥ जपांते पुनर्ऋष्यादिविन्यासेत्
तदनंतरं जपं समर्पयेत्॥ अनेन मंत्रेण॥ गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं
सिद्धिर्भवतु मे देवी। त्वत्प्रसादात्सुरेश्वरि॥ १॥ ततः स्तोत्रादिकं पठेत्॥ पुरश्चरणं तु लक्ष
जपं। अपामार्गसमिधा। गायो। घिउ होमं द्रव्य॥ पूजने। जयादि पीठ। अंग। लोकेश्वर।
आयुध। पूजनयंत्रम्॥ अष्टपत्रम्॥ भूपुरम्॥ मंडूकादीपरतत्वान्तः पीठदेवताभ्यो
नमः। जयायै नमः॥ विजयायै नमः॥ अजितायै नमः॥ अपराजितायै नमः॥ नि
त्यायै नमः॥ विलासिन्यै नमः॥ दोग्ध्र्यै नमः॥ अघोरायै नमः॥ मंगलायै नमः॥ ९

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ कं ॥
॥ ३ ॥

हृदयायनमः॥ शिरसेस्वाहा॥ शिखायैवषट्॥ कवचायहुं॥ नेत्रत्रयायवौषट्॥ अस्त्रायफट्॥ इन्द्रायनमः॥ इतिकंडिकायाः न्यासपूजाविधिसमाप्तम्॥
॥ श्री॥ शुभमस्तु॥

॥ एमः ॥
॥ २ ॥

15

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पु. नं. १६८४२

मण्डपपूजाविधि

मूल्य ६।-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म·पू श्रीगणेशायनमः॥मण्डपपूजाविधिः॥ प्रथमं मण्डप पश्चिम द्वारि दीपक
लशगणेशपूजांविधायसपरिवारोयजमानः पूर्णकलशहस्तो
१ भद्रङ्कर्णेभिरितिमन्त्रंपठन्मण्डपंत्रिपदक्षिणीकृत्य पश्चिमद्वारेण प्रवि रामः
शेत्॥भद्रङ्कर्णेभिःशृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः॥स्थिरैरङ्गै
स्तुष्टुवाꣳसस्तनूभिर्व्यशेमहि देवहितंयदायुः॥ततोवक्ष्यमाणम
न्त्रेण गौरसर्षपान्विकीर्य, भूतादीनपसारयेत्॥ॐ यदत्र संस्थि १
तं भूतं स्थानमाश्रित्य सर्वदा॥स्थानं त्यक्त्वा तु तत्सर्वं यत्रस्थं तत्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गच्छन्तु ॥ अपक्रामन्तु भूतानि पिशाचाः सर्वतोदिशम् ॥ सर्वेषाम
विरोधेन ब्रह्मकर्मसमारभे ॥ इति । ततः ॐ शुचिवो हव्येति ऋच्चये
ण, आपोहिष्ठादिभिर्मन्त्रैश्च पञ्चगव्येन भूमिं सम्प्रोक्ष्य, शुचीवो
हव्यामरुतः शुचीनां शुचिं हिनोम्यध्वरं शुचिभ्यः । ऋतेन सत्यमृ
तसाप आयन् शुचिजन्मानः शुचयः पावकाः ॥ अग्निः शुचिव्रततम
मः शुचिर्विप्रः शुचिः कविः शुचिरोचत आहुतः ॥ उदग्ने शुचयस्त
व शुक्राभ्राजन्त ईरते । तवज्योतींष्यर्चयः ॥ शुचिः पावक उच्यते सो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म·पू. सुतस्यमध्वः ।। देवावीरघशंसहा ।। आपोहिष्ठामयोभुवस्तानऽऊर्जेद
धातन । महेरणायचक्षसे ।। योवः शिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः
२ ।।उशतीरिवमातरः ।। तस्माऽअरङ्गमामवो यस्य क्षयाय जिन्वथ ।। रामः
आपोजनयथाचनः ।। इति । ततः स्वस्त्ययनन्तार्क्ष्यमितिमन्त्रद्वयं
जपेत् ।।ॐ स्वस्त्ययनन्तार्क्ष्यमरिष्टनेमिंमहद्भूतं वायसन्देवतानाम्
।।असुरघ्नमिन्द्रसखं समत्सु बृहद्यशो नावमिवारुहेम ।। अंहोमुच २
माङ्गिरसङ्गयञ्च स्वस्त्यात्रेयं मनसा च तार्क्ष्यं प्रयतपाणिः शरणं प्र प

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ये स्वस्ति संवादे स्वभयन्नोऽ अस्तु ॥ इति ॥ ततो वाद्यघोष
पुरःसरं आचार्यैः पूर्वद्वारे ॐ अग्निमीले पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्वि
जम् ॥ होतारं रत्नधातमम् ॥ इति मंत्रं पठित्वा ॐ सुदृढ तोरण इ
हागच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य पाद्यमर्घ्यमाचमनीयं स्नानीयं गन्धं,
पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं सुदृढतोरणाय नमः इति संपूज्य, तोरण पा
र्श्वयो राहो इहागच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य, गुरो इहागच्छेह तिष्ठे
त्यावाह्य तौ पूजयित्वा, द्वारे दध्यक्षतवस्त्रमाल्यादिभिर्युतमव्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म. पू. शां कलशं धान्योपरि स्थापयित्वा, तत्र ध्रुवमावाह्य पाद्यादि नैवेद्या
न्तं निवेद्य दक्षिणद्वारे ॐ इषेत्वोर्ज्जेत्वा वायवस्थ देवोवः सविताप्रा
३ र्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणाऽ आप्यायध्वमघ्न्याऽ इन्द्राय भागं प्रजाव रामः
तीरनमीवाऽ अयक्ष्मा मावस्तेन ईशत माघसंसो ध्रुवा अस्मिन् गो
पतौ स्यात बह्वीर्यजमानस्य पशून्पाहि ॥ इति मन्त्रेण ॐ सुभद्रतोर
णं इहागच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य पूजयित्वा, ततः सूर्याङ्गारकावावाह्य पू ३
जयित्वा, द्वारे कलशं संस्थाप्य तत्र धरणमावाह्य पूजयेत् ॥ ततः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पश्चिमद्वारे ॐ अग्न ऽआयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये ॥ निहोता
यत्स्य वर्हिषि ॥ इति मन्त्रेण सुकर्मतोरण इहागच्छ इहतिष्ठेत्या
वाह्य संपूज्य, पार्श्वयोः शुक्रबुधावावाहनपूर्वकं पूजयित्वा, द्वारेक
लशं संस्थाप्य तत्र वाक्पतिं पूजयेत् ॥ तत्र उत्तरद्वारे ॐ शन्नोदेवी
रभिष्टय आपो भवन्तु पीतये । शंयोरभिस्रवन्तु नः ॥ इति मन्त्रे
ण सुहोत्रतोरण इहागच्छ इहतिष्ठ त्यावाह्य संपूज्य, पार्श्वयो
: सोमकेतू चावाह्य संपूज्य, द्वारे कलशं संस्थाप्य, तत्र विघ्नेशं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म·पू· पूजयेत् ॥इति तोरण पूजां निर्वर्त्य, पूर्वद्वारपार्श्वयोरव्रणकलशद्व
यं पूर्ववत्संस्थाप्य, वामे ऐरावतं दिग्गजमावाह्य संपूज्य, दक्षिण
४ कलशे इन्द्रं ध्यात्वा ॐ त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रᳬ हवे हवे रामः
सुहवᳬ शूरमिन्द्रम्। ह्वयामि शक्रं पुरुहूतमिन्द्रᳬ स्वस्ति नो म
घवा धात्विन्द्रः॥ ॐ एह्येहि सर्वामरसिद्धसाध्यैरभिष्टुतो वज्रध
रामरेश। संवीज्यमानोऽप्सरसां गणेन रक्षाऽध्वरं भो भगवन्नमस्ते ४
भो इन्द्र इहागच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य ॐ आशुः शिशानो वृषभो न

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

भीमो घनाघनः क्षोभणश्चर्षणीनाम् ॥ संक्रन्दनो निमिषऽ एकवीरः
शतंठ॰ सेनाऽ अजयत्साकमिन्द्रः, इतिमन्त्रेण पीतां पताकां ध्वजञ्चो
च्छ्रित्य ॐ त्रातारमिन्द्रमिति मन्त्रेण पाद्यादि नैवेद्यान्तां पूजां
निर्वर्त्य, इन्द्रः सुरपतिः श्रेष्ठो वज्रहस्तो महाबलः ॥ शतयज्ञाधिको
देवस्तस्मै नित्यं नमो नमः ॥ इति नत्वा इन्द्राय साङ्गाय सायुधाय
सवाहनाय शचीसहितायेमं दध्यक्षतबलिं समर्पयामि इतिबलिं द
त्वा, किञ्चिन्मार्जनं कृत्वा चामेत् ॥ आग्नेयां कलशद्वयं संस्थाप्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म·पू· एकस्मिन्पुण्डरीकं दिग्गजं पूजयित्वा अन्यस्मिन् अग्निं ध्या
त्वा, एह्येहि सर्वामरहव्यवाह मुनिप्रवीरैरभितोऽभिजुष्ट ।। तेजोव
५ ताल्लोकगणेन सार्धं ममाध्वरं पाहि कवे नमस्ते ।। भो अग्ने इह रामः
गच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य ॐ अग्निन्दूतं पुरोदधे हव्यवाहमुपब्रुवे ।।
देवाँ २ आसादयादिह ।। इति पठित्वा रक्तपताकं ध्वजमुच्छ्रित्य
अग्निं संपूज्य, आग्नेयः पुरुषो रक्तः सर्वदेवमयोऽव्ययः ।। ५
धूमकेतू रजोध्यक्षस्तस्मै नित्यं नमो नमः ।। इति नत्वा सा-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

साङ्गाय सायुधाय सवाहनाय सस्वाहाशक्तिकायेति पूर्ववद्‌ ·
लिं दत्वा मार्जनाचमने कुर्यात् ॥ ततो दक्षिणद्वारपार्श्वयो
:कलशद्वयं धृत्वा वामकलशे वामनादिगजमावाह्य, संपूज्य
दक्षिणे यमं ध्यात्वा, एह्येहि वैवस्वत धर्मराज सर्वामरैरर्चि
त धर्ममूर्त्ते ॥शुभाशुभानन्दपुजामधीश शिवाय नः पाहि मखं
नमस्ते ॥ भोयम इहागच्छेह तिष्ठ इत्यावाह्य ॐ आयङ्गौः पृ
श्णिरक्रमीदसदन्मातरं पुरः । पितरञ्च प्रयंन्स्वः ॥ इति सकृ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

म·पू· ज्ञापनार्थं दक्षजमुच्छ्रित्य ॐ यमाय सोमं सुनुत यमाय जुहुता हविः।
यमं ह यज्ञो गच्छत्यग्निदूतोऽअरङ्कृतः ॥ इति यमं संपूज्य, महिष
६ हिषमारूढं दण्डहस्तं महाबलम् ॥ आवाहयामि यज्ञेऽस्मिन् पूजेयं राम:
प्रतिगृह्यताम् ॥ इति नत्वा साङ्गाय इन्द्राशक्तिसहिताय इति पू
र्ववद्बलिं दत्वा मार्जनाचमने कुर्यात् ॥ ततो नैर्ऋत्यकोणे कल
शद्वयं संस्थाप्य कुमुदं दिग्गजं संपूज्य निर्ऋतिं ध्यात्वा, एह्येहि ६
रक्षोगणनायकस्त्वं विशालवेतालपिशाचसंघैः ॥ ममाध्वरं पा

ह्वि पिशाचनाथ लोकेश्वरस्त्वं भगवन्नमस्ते ॥इत्यावाह्य, मोषूण
ऽइन्द्रात्र पृत्सु देवैरस्ति हि ष्माते शुष्मिन्नवयाः। महश्चिद्यस्य मीढुषो
य व्याहविष्मतो मरुतो वन्दते गीः ॥इतिमन्त्रेण नीलां पताकां ध्व
जश्चोच्छ्रित्य, निर्ऋतिं पूजयित्वा, निर्ऋतिं खड्गहस्तं च सर्वलोकै
कपालकम् ॥आवाहयामि यज्ञे स्मिन् पूजेयं प्रतिगृह्यताम् ॥इतिन
त्वा माङ्गाय सकान्तिकाशक्तिकाय निर्ऋतये इममित्यादि पूर्व्वव
द्गन्धक्षतवलिं दत्वा मार्जनाचमने कुर्यात् ॥ ततः पश्चिमद्वार पार्श्वे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

म·पू· योः कुम्भद्वयं संस्थाप्य वामकुम्भे अञ्जनादिध्वजं संपूज्य, दक्षिणकुम्भे
ॐ अग्नऽआयाहिवीतये गृणानो हव्यदातये निहोतासत्सि बर्हिषि
७ ॥इति पठित्वा वरुणं ध्यात्वा, एह्येहि यादोगणवारिधीनां गणेन १५:
पर्जन्यसहाप्सरोभिः ॥ विद्याधरेन्द्रामरगीयमानः पाहि त्वमस्मान्
भगवन्नमस्ते ॥ भो वरुण इहागच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य, इमम्मे व
रुणश्रुधी हवमद्या च मृडय ॥ त्वामवस्युराचके ॥ श्वेतां पताकां ७
ध्वजं चोच्छ्रित्य, ॐ तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते य

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

यजमानोहविर्भिः ॥ ओं इमा नो वरुणो ह्वयोरुरुश ऽ० समान
ऽ आयुः प्रमोषीः ॥ इति मन्त्रेण वरुणं पूजयित्वा, पाशहस्तं
च वरुणं मर्णसां पतिमीश्वरम् ॥ आवाहयामि यज्ञेऽस्मि
न् वरुणाय नमोनमः ॥ इति ध्यात्वा नत्वा, सा स्नायेत्यादि
पद्मीनी शक्तिकाय वलिं दत्वा मार्जनाचमने कुर्यात् ॥ त
तो वायव्यकोणे कुम्भद्वयं संस्थाप्य तत्र पुष्पहस्तं ध्विग
जं संपूज्य वायुं ध्यात्वा, एह्येहि यज्ञे मम रक्षणाय मृगा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

म.पू. षिरूढः सह सिद्धसंघैः ॥ प्राणाधिपः कालकवेः सहाय गृह्ण
ण पूजां भगवन्नमस्ते ॥ भो वायो इहागच्छेह तिष्ठ त्पाव
८ स्व, ॐ वायो ये ते सहस्रिणो रथासस्तेभिरागहि ॥ नियु रामः
त्वान्त्सोमपीतये ॥ इति धूम्रां पताकां ध्वज ग्धोच्छ्रित्य
॥ वायुं संपूज्य, वायुमाकाशगं चैव पवनं वेगवद्गतिम् ॥ आ
वाहयामि यज्ञेस्मिन्पूजेयं प्रतिगृह्यताम् ॥ अनाकारो महो ८
जाश्च यश्चादृष्टगतिर्दिवि । नमस्ते पूज्याय जगतो वायवे सत

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तं नमः ।। इति नत्वा, साज्ञायेत्पादि मोहिनी शक्तिकाय वा
यवे वर्त्तिं दत्त्वा मार्ज्जनाचमने कुर्यात् ।। तत्र उत्तरे पार्श्व
योः कुम्भद्वयं निधाय वामे सोव भौमादि गाज्ज मावाह्य
संपूज्य, दक्षिणे ॐ शन्नोदेवीरभिष्टय ऽ आपो भवन्तु पीत
ये ।। शंयोरभिस्रवन्तु नः ।। इति. सोमं ध्यात्वा एह्येहि
यज्ञेश्वर यज्ञरक्षां विधत्स्व नक्षत्रगणेन सार्धम् ।। सर्वौ
षधिभिः पितृभिः सहैव गृहाण पूजां भगवन्नमस्ते ।। सोमो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म·पू· प्र इहागच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य · आप्यायस्व समेतु ते वि-
श्वतः सोम वृष्ण्यम् ॥ भवावाजस्य सङ्गथे ॥ इतिहरितां प
९ ताकां ध्वजं चोच्छ्रित्य ॐ सोमोधेनुं ठं॰ सोमोऽ अर्वन्तमा रामः
शुं ठं॰ सोमोवीरं कर्मण्यन्ददाति ॥ सादन्यं विदथ्यं सभेयं पितृश्रवणं योददा
शमस्मै ॥ ॐ सोमाय नमः इतिसोमं संपूज्य, सर्वनक्षत्र मध्येतु
सोमो राजा व्यवस्थितः ॥ तस्मै सोमाय देवाय नक्षत्रपतये नमः ॥ ९
इति नत्वा आप्यायस्वेत्यादि चित्रिराशी पतये सोमाय चित्रौदनबलिं द

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्वा मार्जनाचमने कुर्यात् ॥ तत्र ईशाने कलशं संस्थाप्य सुप्रतीकं
दिग्गजं संपूज्य, ईशानं ध्यात्वा, एह्येहि विश्वेश्वर नस्त्रिशूलक
पालखट्वाङ्गधरेण सार्द्धम् ॥ लोके च यज्ञेश्वर यज्ञसिद्ध्यै गृ
हाण पूजां भगवन्नमस्ते ॥ भो ईशाने ह्यागच्छेह तिष्ठ त्वावाह्य,
ॐ अभित्वादेवसवितरीशानं वार्याणाम् ॥ सदावन्भागमीमहे ॥ इ
ति मन्त्रं पठित्वा श्वेतां पताकां ध्वजञ्चोच्छित्य, ईशानं संपू
ज्य, वृषस्कन्धसमारूढं शूलहस्तं त्रिलोचनम् ॥ आवाहयामि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

म.पू. यज्ञेऽस्मिन् पूजेयं शनिगृह्यतनाम् ॥ सर्वाधिपो महादेव ईशानः शुक्ल
ईश्वरः ॥ शूलपाणिर्विरूपाक्षस्तस्मै नित्यं नमो नमः ॥ इति नत्वा
१० साङ्गाये त्यादि गौरीशक्तिकाय ईशानाय बलिं दत्वा मार्जनाचमने कु- राम:
र्यात् ॥ निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये कलशं संस्थाप्य अनन्तं ध्या-
त्वा, एह्येहि पाताल धरामरेन्द्र नागाङ्गनाकिन्नरगीयमानः ॥ रक्षो-
मरेन्द्रामरलोकसङ्घैरनन्त रक्षाध्वरमस्मदीयम् ॥ भो अनन्तेह १०
गच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य रक्तां पताकां ध्वजञ्चोच्छ्रित्य, आय

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ऋौः पृथ्विरक्रमीदशदन्मातरं पुरः। पितरञ्च प्रपन्नवः ॥ इत्यनन्तं सं
पूज्य, योसावनन्तरूपेण ब्रह्माण्डं सचराचरम् ॥ पुष्पवद्धारयेन्मूर्ध्नि-
तस्मै नित्यं नमो नमः ॥ इति नत्वा साङ्गाये त्यादि लक्ष्मीशक्तिकाया
नन्तायेमं दध्यक्षतवलिं समर्पयामि । ततो मार्जनाचमने कुर्यात् ॥ तत
इन्द्रेशानयो र्मध्ये कुम्भं संस्थाप्य ब्रह्माणं ध्यात्वा, एह्येहि सर्ववि
पत्ते सुरेन्द्रलोकेन सार्धं पितृदेवताभिः ॥ सर्वस्य धातारमितप्रभावो
विशाध्वरं नः सततं शिवाय ॥ ओं ब्रह्मन्निहागच्छेह तिष्ठेत्यावाह्य, ॐ:

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म·पू· ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्वि सीमतः सुरुचो वेनऽआवः सबुध्न्याऽउपमा
ऽअस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥ इति रक्तां पताकां ध्व राम:
११ जञ्चोच्छ्रित्य ब्रह्माणं संपूज्य, पद्मयोनिश्चतुर्मूर्ति वेदवासः पि ११
तामहः ॥ यज्ञाध्यक्षश्चतुर्वक्त्रस्तस्मै नित्यं नमो नमः ॥ इति नत्वा
साङ्गायेत्यादि सावित्री शक्तिकाय ब्रह्मणे इमं बलिं समर्पयामि । इति मार्ज
नाचमने कुर्यात् ॥ ततो मण्डपमध्ये ॐ इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदि
त्यानां मरुतां ॐ शर्द्ध ऽउग्रम् । महामनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

जयनामुदस्थान् ॥ इतिमन्त्रेण शुक्लं किंकिणीयुतं महाध्वजं समु
च्छ्रित्य, तत्र ब्रह्मजज्ञान मितिमन्त्रेण ब्रह्माणं संपूज्य, मण्डपषोड
शस्तम्भेषु प्रत्येकं पूजयेत् अथ वेदिकाग्नेयकोणस्तम्भे वसुधामावाह्य,
ॐ वसुधायै नमः इति पञ्चोपचारैः पूजयेत् ॥१॥ एवं क्रमेण नैर्ऋ
त्यस्तम्भे भद्राम् २। वायव्ये ऽदितिम् ३, ईशाने नन्दाम् ४। संपूज्य,
बाह्यस्तम्भेषु आग्नेयकोणमारभ्य भूतिम् १, सरस्वतीम् २, पूर्वस
न्ध्याम् ३, मध्यमसन्ध्याम् ४, पश्चिमसन्ध्याम् ५, गायत्रीम् ६,

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म.पू. वृहस्पतिम् ८, अदितिम् ९, विनताम् १०, पूर्णिमाम् ११, सिनीवा
ल्लीम् १२, प्रत्येकं संपूज्य, वंशेषु किन्नरान्, पृष्ठे पन्नगान्, शाखा
१२ वन्धनादिषु सर्वदेवान् संपूज्य, द्वार पूजां कुर्यात्, पूर्व द्वार मध्ये ॐ द्वा रमः
रश्रियै नमः। ऊर्ध्वम् ऊर्ध्वदेहल्यै नमः। अधः ॐ अधोदेहल्यै नमः।
द्वारस्तम्भयोः ॐ जयाय नमः। विजयाय नमः। द्वार कलशयोः ॐ
गङ्गायै नमः, यमुनायै नमः। तोरणोपरि इन्द्रवान् भगान् पूजयेत्। अ १२
नेन क्रमेण दक्षिणे द्वारश्रियम् १, ऊर्ध्वदेहलीम् २, अधोदेहलीम् ३

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

०पुण्यशील सुशीलौ ५, गोदाम् ६, कृष्णाम् ७, पूषमित्रवरुणान्
॥एवं पश्चिमद्वारि द्वार० ऊर्द्ध० अधो० नन्द सुनन्दौ रेवां, तापी
म्, अर्यम विवस्वदंशून् ॥उत्तरे द्वा० ऊ० अ० चण्ड प्रचण्डौ, वा
राहीम्, वेणीम्, त्वष्टृ सवितृ विष्णून् पूजयेत् ॥ अथभूतबलि:
॥नमो मण्डपपूर्वस्यां दिशि भूमिमुपलिप्य, त्रैलोक्ये यानि भूतानि
स्थावराणि चराणिच। ब्रह्म विष्णु शिवै: सार्धं रक्षां कुर्वन्तु तानि मे.
॥देवदानव गन्धर्वा यक्ष राक्षस पन्नगा: ॥ऋषयो मनवो गावो देव

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

म.पू. देवमातर एवच ।। सर्वेममाध्वरे रक्षां प्रकुर्वन्तु मुदान्विताः ।।ब्रह्मा
विष्णुश्च रुद्रश्च लोकपालगणैः सह ।। रक्षन्तु मण्डपं सर्वे घ्नन्तु
१३ रक्षांसि सर्वतः ।। त्रैलोक्यवासिभ्यः स्थावरभूतेभ्यो नमः ।। त्रैलो. रामः
क्यचरभूतेभ्यो नमः ।।ॐ ब्रह्मणे विष्णवे शिवाय देवेभ्यो यक्षे
भ्यः पन्नगेभ्य ऋषिभ्यो मनुष्येभ्यो गोभ्यो देवमातृभ्यो नमः।।
इति पूजयेत् ।। माषभक्तबलिं च दद्यात् ।। १३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मधुपर्कः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

साधु भवानास्तामित्यस्य प्रजापतिऋषिर्यजुर्ब्रह्मा देवता विष्टरार्चने विनियोगः

मधु. १ श्रीगणेशाय नमः॥ ॥अथ मधुपर्कः॥ ॥यजमानः ॐ
साधु भवानास्तामर्चयिष्यामो भवन्त इति ब्रूयात्॥ ॐ अर्चय इ
ति प्रत्युक्ते, अर्चनीयोपवेशनार्थं शुद्धमासनं दत्वा विष्टरमादा-
य ॐ विष्टरो विष्टरो विष्टरः इत्यन्येनोक्ते, यजमानः ॐ विष्ट
रः प्रतिगृह्यताम् इति वदेत्॥ अर्चनीयः ॐ विष्टरं प्रतिगृह्णा
मि इत्यभिधाय विष्टरं गृहीत्वा ॐ वर्ष्मोस्मीत्याथर्वणऋषि
रनुष्टुप्छन्दो विष्टरो देवता नमस्तुतिपूर्वकोपवेशने विनियोगः राम: १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ॐ वर्ष्मोऽस्मि समानाना मुद्यनामिव सूर्यः ॥ इमन्तमभिनिष्ठामि यो
माकश्चाभिधासति ॥ इत्यासने उत्तराग्रं कृत्वा विष्टरोपर्युपविशे
त् ॥ ततः पाद्यं पाद्यं पाद्यं इत्यन्येनोक्ते, यजमानः पाद्यं अ
ञ्जलिनाऽऽदाय ॐ पाद्यं प्रतिगृह्यतामिति वदेत् ॥ अर्चनीयः
ॐ पाद्यं प्रतिगृह्णामि इत्यभिधाय यजमानहस्तात्पाद्यमादाय
ॐ विराजो दोहोसीति प्रजापतिऋषिरापो देवता यजुः पादप्रक्षा
लने विनियोगः ॥ ॐ विराजो दोहोसि विराजो दोहमसीय ॥ मयि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मधु
२

पाद्यांये विराजो दोहः ॥ इति दक्षिणपादं प्रक्षालयेत् ॥ ततः पुनः
पाद्यं पाद्यं पाद्यं इत्यन्येनोक्ते, यजमानः पाद्यं अञ्जलिनाऽऽदा
य ॐ पाद्यं प्रतिगृह्यतामू इति वदेत् ॥ अर्चनीयः ॐ पाद्यं प्रति
गृह्णामि इत्यभिधाय यजमानहस्तात्पाद्यमादाय) ॐ विराजो
दोहोसीति प्रजापतिऋषिरापो देवता यजुः पादप्रक्षालने विनि
योगः ॥ ॐ विराजो दोहोसि विराजो दोहमसीय ॥ मयि पाद्यांये
विराजो दोहः ॥ इति वामपादमपि प्रक्षालयेत् ॥ ततो, ॐ विष्टरो
विष्टरान्तरं गृहीत्वा

राम:
२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ॐ वर्ष्मोऽस्मि समानानामुद्यतामिव सूर्यः ॥ इमन्तमभितिष्ठामि यो मा कश्चाभिदासति.

विष्टरो विष्टरः इत्यन्येनोक्ते, यजमानो विष्टरमादाय ॐ विष्टरः
प्रतिगृह्यताम् इति वदेत् ॥ अर्चनीयः ॐ विष्टरं प्रतिगृह्णामि इ-
त्यभिधाय यजमानहस्ताद्विष्टरमादाय प्रक्षालितपादयोरधस्तात्,
उत्तराग्रं निदध्यात् ॥ ततः अर्घोऽर्घोऽर्घः इत्यन्येनोक्ते, यजमा
नो दूर्वा-ऽक्षत-फल-चन्दन-दधि-जलयुतमर्घपात्रं गृहीत्वा ॐ
अर्घः प्रतिगृह्यताम् इति वदेत् ॥ अर्चनीयः ॐ अर्घं प्रतिगृह्णा
मि इत्यभिधाय यजमानहस्तादर्घपात्रं गृहीत्वा ॐ आपस्थे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ति प्रजापतिरृषिरापो देवता यजुरर्घग्रहणे विनियोगः॥ ॐ आ
पस्थ युष्माभिः सर्वान्कामानवाप्नवान् इति शिरसि अक्षतादिकं
किञ्चिद्दत्वा ॐ समुद्रं व इत्याथर्वण ऋषिरनुष्टुप्छन्द आपो दे
वताऽर्घोऽभिमन्त्रणे विनियोगः॥ ॐ समुद्रं वः प्रहिणोमि स्वां यो
निमभिगच्छत॥ अरिष्टाऽस्माकं वीरा मापरासेचि मत्पयः॥ इत्य
र्घपात्रमैशान्यां त्यजन् पठेत्॥ ततः आचमनीयमाचमनीय-
माचमनीयम् इत्यन्येनोक्ते, यजमानः आचमनीयमादाय ॐ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

आचमनीयं प्रतिगृह्यताम् इति वदेत् ॥ अर्चनीयः ॐ आचमनी
यं प्रतिगृह्णामि इत्यभिधाय यजमानहस्तादाचमनीयमादाय
ॐ आमागन्निति परमेष्ठीऋषिर्बृहतीछन्दः आपो देवताऽऽचम
ने विनियोगः ॥ ॐ आमागन्यशसासꣳसृजवर्चसा तम्मा कुरु
प्रियं प्रजानामधिपतिं पशूनामरिष्टिं तनूनाम् ॥ इति मन्त्रेण आ
चम्य द्विस्तूष्णीमाचामेत् ॥ ततो मधुपर्को मधुपर्को मधुपर्कः, इ
त्यन्येनोक्ते, यजमानः कांस्यपात्रस्थितानि दधि-मधु-घृतानि कां

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्यपात्रपिहितानि आदाय ॐ मधुपर्कः प्रतिगृह्यताम् इति व
देत् ॥ अर्चनीयः ॐ मधुपर्कं प्रतिगृह्णामि इत्यभिधाय दातृकर
स्थमेव ॐ मित्रस्यत्वेति बृहस्पतिऋषिर्मधुपर्को देवता यजुर्मधु
पर्कावेक्षणे विनियोगः ॥ ॐ मित्रस्य त्वा चक्षुषा प्रतीक्षे ॥ इति नि
रीक्ष्य ॐ देवस्य त्वेति बृहस्पतिराङ्गिरसऋषिः सविता देवता यजुर्म
धुपर्कग्रहणे विनियोगः ॥ ॐ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहु
भ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ प्रतिगृह्णामि ॥ इति मधुपर्कपात्रं गृही

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्वा वामहस्ते कृत्वा ॐ नमः श्यावास्यायेति प्रजापतिर्ऋषिः सवि
तादेवता यजुर्मधुपर्काऽऽलोडने विनियोगः॥ ॐ नमः श्यावास्याया
न्नशने यत्र आविद्धन्तत्ते निष्कृन्तामि॥ इति अनामिकया प्रद
क्षिणमालोड्य अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यां किञ्चिद्भूमौ निःक्षिप्य पु
नर्द्धं निःक्षिपेत्॥ ततः ॐ यन्मधुन इति कुत्सऋषिर्जगतीच्छन्दो
मधुपर्कौ देवता मधुपर्कप्राशने विनियोगः॥ ॐ यन्मधुनो मध 2
व्यं परमꣳ रूपमन्नाद्यं तेनाहं मधुनो मधव्येन परमेण रूपेणान्ना

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द्येन परमो मधव्योन्नादोऽसानि ॥ इति समन्त्रं त्रिवारं प्राश्नीयात् ॥
ततो मधुपर्कपात्रं पूर्वस्यां असञ्चरे धृत्वा आचम्य ॐ वाङ्म इत्या
दीनां सप्तानां परमेष्ठी ऋषिर्दैवी-गायत्रीच्छन्दः परमात्मा देवता
प्राणस्पर्शने विनियोगः ॥ दक्षिणकरस्य संहताभिस्तिसृभिस्तर्जनी-
मध्यमा-ऽनामाभिः ॐ वाङ्म आस्येऽस्तु इति मुखं स्पृशेत् ॥ हस्तौ प्र
क्षाल्य अङ्गुष्ठप्रदेशिनीभ्याम् ॐ नसोर्मे प्राणोऽस्तु इति नासिका
रन्ध्रद्वयं स्पृशेत् ॥ अङ्गुष्ठाऽनामिकाभ्याम् ॐ अक्ष्णोर्मे चक्षुरस्तु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

इति युगपच्चक्षुषी स्पृशेत् ॥ अङ्गुष्ठानामिकाभ्यामेव ॐ कर्णयोर्मे
श्रोत्रमस्तु इति मन्त्राऽऽवृत्त्या दक्षिणोत्तरौ कर्णौ स्पृशेत् ॥ संहताङ्गु
ल्यग्रैः ॐ बाह्वोर्मे बलमस्तु इति बाहुमूलयोः स्पृशेत् ॥ असंहता
ङ्गुलिभ्यां पाणिभ्याम् ॐ ऊर्वोर्मे ओजोऽस्तु इति युगपदूरू स्पृशे
त् ॥ ॐ अरिष्टानि मेऽङ्गानि तनूस्तन्वा मे सह सन्तु इति शिरःप्रभृ
ति पादपर्यन्तं पाणिभ्यामालभेत् ॥ तत आचमनं कुर्यात् ॥ ततो य
जमानः खड्गप्रतिनिधिं कुशतरुणमादाय गौर्गौर्गौः इत्यन्यतो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

के, आलभ्यतामिति वदेत् ॥ अर्घे मा ऽऽलभ्यताम् इत्युक्त्वा मन्त्रं
पठेत् ॥ ॐ माता रुद्राणामिति ब्रह्मा ऋषिस्त्रिष्टुप्छन्दो गौर्देवता गो
रभिमन्त्रणे विनियोगः ॥ ॐ माता रुद्राणां दुहिता वसूनां स्व
साऽऽदित्यानाममृतस्य नाभिः ॥ प्रनुवोचं चिकितुषे जनाय मागाम
नागामदितिं वधिष्ट ॥ मम अमुक यजमानस्य च पाप्माहतः ॐ
इत्युपांशु पठित्वा, उत्सृजत तृणान्यत्तु इत्युच्चैर्ब्रूयात् ॥ ततः कुश
पत्रस्योत्सर्जनमेव नालम्भनम् ॥ ॥ इति मधुपर्कः ॥ शिवम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द. नं. १६८४१

॥

कन्यादानम्

मूल्य रू १०।-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

क.स्वा. श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ सन्धिविग्रहमन्त्रीन्द्रदेवादत्ततनूद्भवः ॥ भू
१ मिपालशिरोरत्नरञ्जितमाङ्घ्रिसरोरुहः ॥ १ ॥ सान्धिविग्रहिकः श्रीमद्वी
रेश्वरसहोदरः ॥ महामहत्तकः श्रीमान्विराजति गणेश्वरः ॥ २ ॥ श्री
मता रामदत्तेन मन्त्रिणा तस्य सूनुना ॥ पद्धतिः क्रियते धर्म्या रम्या
वाजसनेयिनाम् ॥ ३ ॥ ॥ तत्रादौ विवाहः ॥ तत्र कन्याहस्तेनषो
डशहस्तं मण्डपम् ॥ तद्दक्षिणादिशि पश्चिमां दिशमाश्रित्य मण्ड
पसंलग्नमुत्तराभिमुखं कौतुकागारम् ॥ मण्डपाद्बहिरैशान्यां जा राम: १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मातृचतुर्हस्तां सिकतादिपरिष्कृतां तुषकेशशार्करादिशून्यां वेणुनि
र्मितां वेदीं चकारयेत् ॥ विवाहदिने कृतनित्यक्रियेण जामातृपि
त्रा मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं कर्त्तव्यम् ॥ कन्यापिता शुचिरा
चान्तः शुक्लाम्बरधरः कृतनित्यक्रियो मातृपूजाभ्युदयिके कृत्वा
आहरणवेलायां मण्डपे प्रत्यङ्मुखः प्राङ्मुखं वरं ऊर्ध्वजानुं सम्बो
ध्य ॐ साधु भवानास्तामित्यस्य प्रजापतिरृषिर्यजुर्ब्रह्मा देवता
वरार्चने विनियोगः ॥ ॐ साधु भवानास्तामर्चयिष्यामो भवन्तं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कन्या.
२

इति ब्रूयात् ॥ ॐ अर्चय इति प्रत्युक्ते वरोपवेशनार्थं शुद्धमासनं
दत्वा, विष्टरमादाय ॐ विष्टरो विष्टरो विष्टरः इत्यन्येनोक्ते य
जमानः ॐ विष्टरः प्रतिगृह्यतां इति वदेत् ॥ वरः ॐ विष्टरं प्रति
गृह्णामि इत्यभिधाय विष्टरं गृहीत्वा ॐ वर्ष्मोस्मीत्यस्य वेदगर्भ
षिर्विष्टरो देवता ऽनुष्टुप्छन्दः, आत्मस्तुतिपूर्वकोपवेशने विनियो
गः ॥ ॐ वर्ष्मोस्मि समानानामुद्यतामिव सूर्यः ॥ इमन्तमभितिष्ठा
मि यो मा कश्चाभिदासति ॥ इत्यनेन आसने उत्तराग्रं धृत्वा वि रामः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्तृणोपरि उपविशेत् ॥ तत उपविश्य यजमानः पाद्यमञ्जलि
ना आदाय ॐ पाद्यं पाद्यं पाद्यं इत्यन्येनोक्ते ॐ पाद्यं प्रतिगृ
ह्यताम् इति वदेत् ॥ ततो वरः ॐ पाद्यं प्रतिगृह्णामि इत्यभि
धाय यजमानाञ्जलितः अञ्जलिना पाद्यमादाय ॥ ॐ विरा
जो दोहोसीति प्रजापतिऋषिरापो देवता यजुः पादप्रक्षालने वि
नियोगः ॥ ॐ विराजो दोहोसि विराजो दोहमसीय मयि पाद्यायै
विराजो दोहः ॥ इति दक्षिणपादं प्रक्षालयति ॥ अनेनैव क्रमे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कन्या. २

ण, अनेनैव मन्त्रेण वामपादं प्रक्षालयति ॥ ततो यजमानः
अनेनैव मन्त्रेण कन्याया अपि प्रथमं वामपादं पश्चाद्दक्षि
णपादं च प्रक्षालयति ॥ अस्मिन्समये कन्यापिता बान्धवैः
सह वरस्य कन्यायाश्च पादौ प्रक्षालयति इति आचारः ॥ त
तो वरः पूर्ववद्दिक्षुरान्तरं गृहीत्वा चरणयोरधस्तादुत्तराग्रं कुर्या
त् ॥ ततो यजमानः दूर्वा-ऽक्षत-फल-चन्दन-जलयुत शङ्खा
र्घपात्रं गृहीत्वा ॐ अर्घो ऽर्घो ऽर्घः इत्यन्येनोक्ते ॐ अर्घः प्र

राम: २

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तिगृह्यताम् इतिवदेत्॥ वरः ॐ अर्घं प्रतिगृह्णामि इत्यभि
धाय यजमानहस्तादर्घपात्रं गृहीत्वा ॐ आपस्थेति प्रजाप
तिऋषिरापोदेवता यजुश्छन्दोऽर्घग्रहणे विनियोगः॥ ॐ आ
पस्थयुष्माभिः सर्वान्कामानवाप्नवानि॥ इति मन्त्रेण मूर्द्धपर्य
न्तमानीय शिरसार्घमभिनन्द्य शिरसि किञ्चिदक्षतादिकं द
त्वा ॐ समुद्रं वः इत्याथर्वण ऋषिरापो देवताऽनुष्टुप्छन्दोऽ
र्घाभिमन्त्रणे विनियोगः॥ ॐ समुद्रं वः प्रहिणोमि स्वां योनि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मभिगच्छन ॥ अरिष्टास्माकं वीरा मापरासेचि मत्पयः ॥ इति अ
र्घपात्रमैशान्यां त्यजन् पठति ॥ ततो यजमानः आचमनीय
मादाय ॐ आचमनीयमाचमनीयमाचमनीयम् इत्यन्तेनो
क्ते ॐ आचमनीयं प्रतिगृह्यतामिति वदेत् ॥ ततो वरः ॐ आ
चमनीयं प्रतिगृह्णामि इत्यभिधाय यजमान हस्तादाचम
नीयमादाय ॐ आमागन्निति परमेष्ठी ऋषिरापो देवता बृह
तीच्छन्द आचमने विनियोगः ॥ ॐ आमागन् यशसासꣳसृ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

जवर्चसा ॥ तम्माकुरु प्रियं प्रजानाम्मधिपतिं पशूनामरिष्टिं तनू
नाम् ॥ इत्यनेन सकृत् आचामति ॥ द्विस्तूष्णीं आचामेत् ॥
ततो यजमानः कांस्यपात्रस्थितानि दधिमधुघृतानि कांस्यपा
त्रेण पिहितानि, आदाय ॐ मधुपर्को मधुपर्को मधुपर्कः इत्य
न्येनोक्ते ॐ मधुपर्कः प्रतिगृह्यतामिति वदेत् ॥ ततो वरः ॐ
मधुपर्कं प्रतिगृह्णामि इत्यभिधाय ॐ मित्रस्य त्वेति बृहस्प
तिऋषिर्मधुपर्को देवता पङ्क्तिश्छन्दो, मधुपर्कावेक्षणे विनियो यजु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कन्या. ग:॥ ॐ मित्रस्य त्वा चक्षुषा प्रतीक्षे ॥ इति दातृकरस्थमेव नि
५ रीक्ष्य ॐ देवस्य त्वेति बृहस्पतिराङ्गिरसऋषिः सविता देवता य
जुर्मधुपर्कग्रहणे विनियोगः॥ ॐ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्वि
नोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ प्रतिगृह्णामि ॥ इत्यनेन म
धुपर्कं गृहीत्वा वामहस्ते कृत्वा ॐ नमस्यावेति प्रजापतिऋ
षिः सविता देवता यजुर्मधुपर्कालोडने विनियोगः॥ ॐ नमस्या
वास्यायान्नशने यत्र आविद्धं तत्ते निष्कृन्तामि ॥ इति अना रामः ५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मिकया प्रदक्षिणमालोड्य अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यां किञ्चिद्भूमौ
निःक्षिपेत् ॥ पुनस्तथैव द्विर्निःक्षिपेत् ॥ ततः ॐ यन्मधुन इ
ति कुत्स ऋषिर्मधुपर्को देवता जगतीच्छन्दो मधुपर्कप्राशने
विनियोगः ॥ ॐ यन्मधुनो मधव्यं परमꣳ रूपमन्नाद्यम् ॥ ते
नाहं मधुनो मधव्येन परमेण रूपेणान्नाद्येन परमो मधव्योन्ना
दोसानि ॥ इत्यनेन अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यामादाय वारत्रयं मधु
पर्कप्राशनम् ॥ प्रतिप्राशने एतन्मन्त्रपाठः ॥ ततो मधुपर्कशेषं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पूर्वे

कुशा. असश्चरदेशे धारयेत् ॥ तत आचम्य ॐ वाङ्म इत्यादीनां सप्तानां
६ परमेष्ठी ऋषिर्दैवी गायत्री छन्दः परमात्मा देवता प्राणस्पर्शने वि
नियोगः ॥ ॐ वाङ्म आस्येऽस्तु ॥ ॐ नसोर्मे प्राणोऽस्तु ॥ ॐ अक्ष्णो
र्मे चक्षुरस्तु ॥ ॐ कर्णयोर्मे श्रोत्रमस्तु ॥ ॐ बाह्वोर्मे बलमस्तु ॥ ॐ
ऊर्वोर्मे ओजोऽस्तु ॥ ॐ अरिष्टानि मेऽङ्गानि तनूस्तन्वा मे सह
सन्तु ॥ इति आस्यादि प्रत्येकं सर्वगात्राणि स्पृष्ट्वा, यजमाने
न ॐ गौर्गौर्गौः इत्यभिहिते वरः कुशपत्रं गृहीत्वा ॐ मा काम: ६

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

इति,उपांशुजपेत्

ता रुद्राणामितिब्रह्मऋषिर्गौर्देवता त्रिष्टुप्छन्दो गोरभिमन्त्रणे
विनियोगः॥ ॐ माता रुद्राणां दुहिता वसूनां स्वसादित्याना
ममृतस्य नाभिः॥ प्रनुवोचं चिकितुषे जनाय मागामनागाम
दितिं वधिष्ट॥ मम च अमुष्य अमुकशर्मणः यजमानस्य
पाप्माहतः ॐ॥ उत्सृजत तृणान्यत्तु इति उच्चैर्जपित्वा तृणंत्यजेत्
ततो वेदिकायां तुषकेशशर्करादिशून्यायां हस्तमात्रांचतुरस्रां
भूमिं कुशैः परिसमूह्य तानैशान्यां परित्यज्य गोमयोदकेनो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

कन्या. पलिप्य स्फ्येन स्रुवमूलेन वा प्रागग्रं प्रादेशमितमुत्तरोत्तरक्रमेण
७ त्रिरुल्लिख्य उल्लेखनक्रमेणैव अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यामुद्धृत्य ज
लेनाभ्युक्ष्य तूष्णीं कांस्यपात्रस्थवह्निं प्रत्यङ्मुखं समाधाय तद्रक्षा धा
र्थं कञ्चिदनुरूपं नियुज्य कौतुकागाराद्वरः कन्यामानीय मण्ड
पे वरः परिधानवस्त्रं गृहीत्वा ॐ जरां गच्छेति प्रजापतिरृ
षिर्वासो देवता त्रिष्टुप्छन्दो वस्त्रपरिधाने विनियोगः॥ ॐ ज
रां गच्छ परिधत्स्व वासो भवा कृष्टीनामभिशस्तिपावा॥ शतं च राम:
७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

जीव शरदः सुवर्चारयिं च पुत्रा ननुसंव्ययस्वायुष्मतीदं परि
धत्स्व वासः॥ इति पठित्वा वरः परिधानवस्त्रं तस्यै दद्यात्॥
तत उत्तरीयमादाय ॐ या अकृन्तन्निति प्रजापतिऋषिर्वा
सो देवता जगतीच्छन्द उत्तरीय परिधाने विनियोगः॥ ॐ या वस्त्र
अकृन्तन्नवयं या अतन्वत॥ याश्च देवीस्तन्तूनभितो ततन्थ॥
तास्त्वा देवीर्जरसे संव्ययस्वायुष्मतीदं परिधत्स्ववासः॥ इति प
ठित्वा उत्तरीयं च तस्यै दद्यात्॥ ततो यजमानः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

 स्म परिधानवस्त्रं उत्तरीयवस्त्रं च वराय दद्यात् ॥ ततः ॐ परि
 धास्य इत्याथर्वणऋषिलिङ्गोक्ता देवता पङ्क्तिश्छन्दो वस्त्रपरि
धाने विनियोगः ॥ ॐ परिधास्ये यशो धास्ये दीर्घायुस्त्वाजरद य
ष्टिरस्मि ॥ शतं जीवामि शरदः पुरूची रायस्पोषमभिसंव्ययि
ष्ये ॥ इति पठित्वा वरः परिधानवस्त्रं परिधत्ते ॥ ॐ यशसा
मेत्याथर्वणऋषिलिङ्गोक्ता देवता त्रिष्टुप्छन्दः उत्तरीयव
स्त्रपरिधाने विनियोगः ॥ ॐ यशसा मा द्यावापृथिवी यशसा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सेन्द्रा बृहस्पती ॥ यशो भगश्च मा विदद्यशो मा प्रतिपद्यताम् ॥ इति
पठित्वा उत्तरीयं परिधत्ते ॥ ततो वरः कन्यायै भूषणादिकं दद्यात्
॥ यजमानश्च वराय भूषणादिकं दद्यात् ॥ ॐ अलङ्करणमिति
मन्त्रस्य भारद्वाजऋषिरुष्णिक्छन्दोऽलङ्करणो देवताऽलङ्कर
णधारणे विनियोगः ॥ ॐ अलङ्करणमसि भूयोऽलङ्करणं
भूयात् ॥ इति पठित्वा धारयेत् ॥ ततो वरस्य कन्यायाश्च द्विरा
चमनम् ॥ ततः कन्याप्रदस्य परस्परं समञ्जेथामिति प्रेषेण

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कन्यावरयोः परस्परमभिमुखीकरणम् ॥ ॐ समञ्जन्त्वित्या
थर्वणऋषिर्लिङ्गोक्तादेवताऽनुष्टुप्छन्दः समञ्जने विनियोगः
ॐ समञ्जन्तु विश्वेदेवाः समापो हृदयानि नौ ॥ सम्मातरि
श्वा सन्धाता समुदेष्ट्री दधातु नौ ॥ इति वरः पठति ॥ ततः
कन्याप्रदकर्तृक ग्रन्थिबन्धनं सा-ऽक्षत-दूर्वा-सिन्दूर-द्र
व्य-पूग-यज्ञोपवीत-सर्षप-हरिद्रादिभिः ॥ ॥ अथ क
न्यादानम् ॥ ॥ दाता वधूवरयोर्दक्षिणतः स्वदक्षिण

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

देशास्थपत्नीसहितः उदङ्मुखो बद्धशिखः वरं पूर्वमुखं कन्यां पश्चि
ममुखीं कृत्वा शुचिराचम्य कुशपाणिः प्राणानायम्य लग्नस्थ
दोषशान्त्यर्थं गोदानं कुर्यात्॥ गां नन्दिकेश्वरद्रव्यं वा ॐनमो
गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य एव च॥ नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च प
वित्राभ्यो नमो नमः॥ इति सम्पूज्य ब्राह्मणं च ॐनमो ब्रह्म
ण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च॥ जगद्धिताय कृष्णाय गो
विन्दाय नमो नमः॥ इति सम्पूज्य संकल्पं कुर्यात्॥ अहंम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कन्या. म अस्याः कन्यायाः लग्नस्थदुष्टग्रहसूचिताऽरिष्टशान्तिपूर्व
१० कशुभफलप्राप्त्यर्थं इमां गां रुद्रदेवताकां तत्प्रत्याम्नायीभू
तं गोप्यं चन्द्रदैवतं अमुकगोत्राय अमुकशर्मणे ब्राह्मणाय
गोदानत्वेन तुभ्यमहं सम्प्रददे ॥ प्रार्थना ॥ कपिले सर्वदेवानां
पूजनीयासि रोहिणी ॥ तीर्थदेवमयी यस्मात्तस्माच्छान्तिं प्र
यच्छ मे ॥ दानप्रतिष्ठा ॥ अद्य कृतैतद्गोदानकर्मणः साङ्ग
फलप्राप्त्यर्थं गोप्यं चन्द्रदैवतं अमुकगोत्राय अमुकशर्म दान: १०

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

णे ब्राह्मणाय दानप्रतिष्ठात्वेन तुभ्यमहं सम्प्रददे ॥ ततः प्रति
ज्ञासंकल्पं कुर्यात् ॥ कुशादीन्यादाय ॥ अद्येह मम समस्त
पितॄणां ब्रह्मलोकावाप्तये श्रीलक्ष्मीनारायणप्रीतये कन्यादा
नकल्पोक्तब्राह्मविधिना कन्यादानमहं करिष्ये ॥ इति संक
ल्प्य अङ्गुष्ठ दूर्वाक्षतफलकुशयवतिलजलान्यादाय व
रदक्षिणकरोपरि कन्यादक्षिणकरं निधाय ॐ दाताहं व
रुणो राजा द्रव्यमादित्यदैवतम् ॥ वरोसौ विष्णुरूपेण प्रति

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कन्या.
११

गृह्णात्वयम्विधिः॥ इति पठित्वा॥ कन्यायाः दक्षिणकराङ्गुष्ठं
गृहीत्वा संकल्पं कुर्यात्॥ ॐ अद्यामुकमासीयाऽमुकपक्षीया
मुकतिथौ अमुकगोत्रस्य अमुकप्रवरस्य अमुकशर्मणः प्र
पौत्राय, अमुकगोत्रस्य अमुकप्रवरस्य अमुकशर्मणः पौ
त्राय, अमुकगोत्रस्य अमुकप्रवरस्य अमुकशर्मणः पुत्रा
य. अमुकगोत्रस्य अमुकप्रवरस्य अमुकशर्मणः प्रपौत्रीं,
अमुकगोत्रस्य अमुकप्रवरस्य अमुकशर्मणः पौत्रीं, अमुक

रामः
११

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गोत्रस्य अमुकप्रवरस्य अमुकशर्मणः पुत्रीं॰ इतिवारत्रयं
पठित्वा; अनेन वरेण अस्यां कन्यायामुत्पत्स्यमान सन्तान्या
द्वादशावरान्द्वादशपरान्पुरुषान्पवित्रीकर्तुमानश्च श्रीलक्ष्मी
नारायणप्रीत्यर्थं अमुकगोत्राय अमुकप्रवराय अमुकशर्म
णे ब्राह्मणाय वराय; अमुकगोत्रां॰ अमुकप्रवरां अमुकना
म्नीं इमां सालङ्कारां कन्यां प्रजापतिदैवतां ज्योतिष्टोमादिय
ज्ञसमफलस्वर्गकामः पत्नीत्वेन तुभ्यमहं संप्रददे॥ इति क

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न्यांपाः दक्षहस्ताङ्गुष्ठं वरहस्ते दद्यात्॥ प्रार्थना॥ ॐ कन्यां
कनकसंयुक्तां कनकाभरणैर्युताम्॥ दास्यामि विष्णवे तुभ्यं ब्र
ह्मलोकजिगीषया॥१॥ विश्वम्भरः सर्वभूतात्मा साक्षिणःसर्व
र्वदेवताः॥ इमां कन्यां प्रदास्यामि पितृणां तारणाय च॥२॥
कन्ये ममाग्रतो भूयाः कन्ये मे देवि पार्श्वयोः॥ कन्ये मे पृष्ठतो
भूयास्त्वद्दानान्मोक्षमाप्नुयाम्॥३॥ अस्मिन्समये अस्त्वलग्र
न्थिबन्धनम्॥ ॐ स्वस्तीति प्रतिवचनम्॥ ततः ॐ घोरस्त्वेति

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रजापतिर्ऋषिस्त्रिष्टुप्छन्दो लिङ्गोक्ता देवता कन्यापाणिग्रह
णे विनियोगः॥ ॐ द्यौस्त्वा ददातु पृथिवीत्वा प्रतिगृह्णातु॥
इति वरः पठेत्॥ ततः कन्याप्रदः॥ ॐ अद्यकृतैतत्कन्यादानप्र
तिष्ठार्थं इदं सुवर्णं अग्निदैवतं अमुकगोत्राय अमुकप्रव
राय अमुकशर्मणे ब्राह्मणाय वराय दक्षिणां तुभ्यमहं संप्र
ददे॥ इति दानप्रतिष्ठां दद्यात्॥ ॐ स्वस्तीति प्रतिवचनम्॥
अथ गोदानम्॥ गां ॐ नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयी

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

भ्य एव च ॥ नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमो नमः ॥ इति
संपूज्य संकल्पं कुर्यात् ॥ अहं मम अनेकजन्मार्जितपापक्ष
यपूर्वकं श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं इमां सालङ्कारां
सवत्सां गां रुद्रदेवताकां अमुकगोत्राय अमुकप्रवराय अ
मुकशर्मणे ब्राह्मणाय वराय तुभ्यं संप्रददे ॥ प्रार्थना ॥
कपिले सर्वदेवानां पूजनीयासि रोहिणि ॥ तीर्थदेवमयी
यस्मात्तस्माच्छान्तिं प्रयच्छ मे ॥ दानप्रतिष्ठा ॥ अघकृते

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नत्सालङ्कार सवत्स गोदानकर्मणः साङ्गफलप्राप्त्यर्थं ......
...... दैवतं अमुकगोत्राय अमुकप्रवराय अमुकशर्मणे
ब्राह्मणाय वराय दानप्रतिष्ठात्वेन तुभ्यमहं सम्प्रददे ॥ ॥
ॐ ब्राह्मणमद्य विदेयम्पितृमन्तं पैतृमत्यमृषिमार्षेयꣳसु
धातु दक्षिणम् ॥ अस्मद्राता देवत्रा गच्छत प्रदातारमा वि
शत ॥१॥ अग्नये त्वा मह्यं वरुणो ददातु सो मृतत्वमशी
यायुर्दात्र ऽ एधि मयो मह्यम्प्रतिगृहीत्रे रुद्राय त्वा मह्यं वरु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

णो ददातु सो मृतत्वमशीय प्राणोदात्र ऽ एधि वयो मह्यं प्र
तिग्रहीत्रे बृहस्पतयेत्वा मह्यं वरुणो ददातु सो मृतत्वमशी
यत्वग्दात्र ऽ एधि मयो मह्यम्प्रतिग्रहीत्रे यमायत्वा मह्यं व
रुणो ददातु सो मृतत्वमशीय हयो दात्र ऽ एधि वयो मह्यम्प्र
तिग्रहीत्रे ॥ २ ॥ को दात्कस्मा ऽ अदात्कामोदात्कामाया
दात् ॥ कामो दाता कामः प्रतिग्रहीता कामैतत्ते ॥ ३ ॥ इति
प्रसादमन्त्राः ॥ ततस्तां पाणौ गृहीत्वा ॐ यदैषीत्याथ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वेण ऋषिर्लिङ्गोक्ता देवता त्रिष्टुप्छन्दो निष्क्रमणे विनि
योगः॥ ॐ यदेषि मनसा दूरं दिशोनुपवमानो वा हिरण्य
पर्णो वैकर्णः सत्वा मन्मनसां करोतु श्री अमुक देवी इ
ति पठन्निष्कामति॥ ॥ इति कन्यादानम्॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ पुण्याहवाचनम् ॥

ऋ. नं. १६८४०

मूल्य रु. ३।-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुण्या.
१

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ पुण्याहवाचनम् ॥ ॥ अद्ये
ह काश्यपगोत्रा काश्यपावत्सारनैध्रुवेति त्रिप्रवरा सपुत्रा सप
रिवारा ...... देवी, अहं मम करिष्यमाणसुवर्णतुलापुरुषमहादानक
र्मणि, एभिश्चन्दनपुष्पाक्षतपुगीफलद्रव्यवासोभिः सर्वाऽभ्युद
यप्राप्तये पुण्याहवाचनार्थं ब्रह्मन् त्वामहं वृणे ॥ ॐ वृतोऽस्मि
अद्येह काश्यपगोत्रायाः काश्यपावत्सारनैध्रुवेति त्रिप्रवरायाः
सपुत्रायाः सपरिवारायाः, अमुकीदेव्याः, मम करिष्यमाणसुवर्ण राम:
१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तुलापुरुष महादानकर्मणि मण्डपे भो ब्राह्मणाः "पुण्याहं भवन्तो
ब्रुवन्तु३" ॥ "ॐ पुण्याहम् ३" ॐ पुनन्तु मा देवजनाः पुनन्तु
मनसा धियः ॥ पुनन्तु विश्वाभूतानि जातवेदः पुनीहि मा ॥ १ ॥
अद्येह काश्यपगोत्रायाः काश्यपावत्सारनैध्रुवेति त्रिप्रवरायाः
सपुत्रायाः सपरिवारायाः ''''''देव्याः, मम करिष्यमाण सुवर्णतुलापुरुष
महादानकर्मणि मण्डपे भोब्राह्मणाः "स्वस्ति भवन्तो ब्रुवन्तु३"
॥ "ॐ स्वस्ति ३" ॐ स्वस्तिनऽइन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा वि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

थर्ववेदाः॥ स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु
॥२॥ अद्येह काश्यपगोत्रायाः काश्यपावत्सारनैध्रुवेति त्रिप्रव
रायाः सपुत्रायाः सपरिवारायाः ..... देव्याः, मम करिष्यमाण सुवर्ण
तुलापुरुषमहादानकर्मणि मण्डपे भो ब्राह्मणाः "ऋद्धिं भवन्तो
ब्रुवन्तु ३" ॥ "ॐ ऋध्यताम् ३" ॐ सत्रस्य ऋद्धिरस्यगन्मज्योति
रमृता अभूम॥ दिवं पृथिव्या अध्यारुहामाविदाम देवान्त्स्व-
र्ज्योतिः॥३॥ अद्येह काश्यपगोत्रायाः काश्यपावत्सारनैध्रुवे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नि त्रिप्रवरायाः सपुत्रायाः सपरिवारायाः ''''' देव्याः, मम करि
ष्यमाणसुवर्णतुलापुरुषमहादानकर्मणि मण्डपे भो ब्राह्मणाः "वृ
द्धिं भवन्तो ब्रुवन्तु ३"॥ "ॐ वृध्यन्ताम् ३" ॐ ज्यैष्ठ्यञ्चमऽ
आधिपत्यञ्चमे मन्युश्च मे भामश्च मे मश्च मेम्भश्च मे जेमा च
मे महिमा च मे वरिमा च मे प्रथिमा च मे वर्षिमा च मे द्रा
घिमा च मे वृद्धञ्च मे वृद्धिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥४॥ अद्ये
ह काश्यपगोत्रायाः काश्यपावत्सारनैध्रुवेति त्रिप्रवरायाः'''''

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पुराणा. ३ देव्याः, मम करिष्यमाणसुवर्णतुलापुरुषमहादानकर्मणि मण्डपे भो
ब्राह्मणाः "श्रियं भवन्तो ब्रुवन्तु ३"॥ "ॐ श्रीः ३" ॐ मनसः
काममाकूतिं वाचः सत्यमशीय। पशूनां रूपमन्नस्य रसो य
शः श्रीः श्रयतां मयि ॥ ५ ॥ अद्येह काश्यपगोत्रा, काश्यपावत्सा याः
रनैध्रुवेति त्रिप्रवरायाः सपुत्रायाः सपरिवारायाः ..... देव्याः,
ष्य मम करिष्यमाणसुवर्णतुलापुरुषमहादानकर्मणि मण्डपे भो ब्राह्म
णाः "कल्याणं भवन्तो ब्रुवन्तु ३"॥ "ॐ कल्याणम् ३" ॐ रामः ३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

यथेमां वाचं कल्याणीमावदानि जनेभ्यः॥ ब्रह्मराजन्याभ्या७
शूद्राय चार्याय च स्वाय चारणाय च॥ प्रियो देवानान्दक्षिणा
यै दातुरिह भूयासमयम्मे कामः समृद्ध्यताम्॥६॥ अद्येह
काश्यपगोत्रायाः काश्यपावत्सारनैध्रुवेति त्रिप्रवरायाः सपु
त्रायाः सपरिवारायाः......देव्याः, मम करिष्यमाणसुवर्णतुलापुरुष
महादानकर्मणि मण्डपे भो ब्राह्मणाः "शान्तिं भवन्तो ब्रुवन्तु३"
ॐ शान्तिः३"॥ "ॐ द्यौः शान्तिरन्तरिक्ष७ शान्तिः पृथिवी शान्तिरा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पः शान्तिरोषधयः शान्तिः॥ वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्ति
र्ब्रह्मशान्तिः सर्वं शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामा शान्तिरेधि॥
विश्वानि देवसवितर्दुरितानि परासुव॥ यद्भद्रं तन्नऽआसुव॥७
॥ मन्त्रार्थाः सफलाः सन्तु पूर्णाः सन्तु मनोरथाः॥ शत्रूणां
बुद्धिनाशोऽस्तु मित्राणामुदयस्तव॥ ॥ शिवम्॥ ॥ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द. नं. १५८३६

वसन्तराग

मू० ४।–

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

व·रा· श्रीगणेशाय नमः॥ अथ वसन्तरागप्रारम्भः॥ पद्मा पयोधर
तटी परिरम्भलग्न काश्मीरमुद्रितमुरो मधुसूदनस्य॥ व्यक्ता
१ नुरागमिव खेलदनङ्गखेदस्वेदाम्बुपूरमनुपूरयतु प्रियं वः॥
१॥ वसन्ते वासन्तीकुसुमसुकुमारैरवयवै भ्रमन्तीं कान्तारे
बहुविहितकृष्णानुसरणाम्॥ अमन्दं कन्दर्पज्वरजनितचि
न्ताकुलतया वलद्बाधां राधां सरसमिदमूचे सहचरी॥ २॥
ललितलवङ्गलतापरिशीलनकोमलमलयसमीरे॥ मधुकर १

रामः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

निकरकरंबितकोकिलकूजितकुञ्जकुटीरे ॥ विहरति हरिरिह
सरसवसन्ते ॥ नृत्यति युवतिजनेन समं सखि विरहिजनस्य
दुरन्ते ॥१॥ उन्मदमदनमनोरथपथिकवधूजनजनितविलापे
॥ अलिकुलसंकुलकुसुमसमूहनिराकुलवकुलकलापे ॥ विह-
रति हरिरिह सरसवसन्ते ॥ नृत्यति युवतिजनेन समं सखि-
विरहिजनस्य दुरन्ते ॥२॥ मृगमदसौरभरभसवशंवदनवद
लमालतमाले ॥ युवजन हृदयविदारणमनसिजनखरुचि-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

किंशुकजाले ॥ विहरति हरिरिह सरसवसन्ते ॥ नृत्यति युव-
 तिजनेन समं सखि विरहिजनस्य दुरन्ते ॥३॥ मदन महीपति·
 कनकदण्डरुचि· केशर कुसुमविकाशे ॥ मिलित शिलीमुख
पाटलिपटल कृत स्मरतूणविलासे ॥ विहरति हरिरिह सरसव
सन्ते ॥ नृत्यति युवतिजनेन समं सखि विरहिजनस्य दुरन्ते
॥४॥ विगलित लज्जित जगदवलोकित तरुण करुण कृतहासे॥
विरहिनिकृन्तन कुन्तमुखाकृति केतकि दन्तुरिताशे ॥ विहरति·

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

हरिरिह सरसवसन्ते ॥ नृत्यति युवतिजनेन समं सखि विरहि-
जनस्य दुरन्ते ॥५॥ माधविका परिमल ललिते नवमालिक
यातिसुगन्धौ ॥ मुनिमनसामपि मोहनकारिणि तरुणाकारण
बन्धौ ॥ विहरतिहरिरिह सरसवसन्ते ॥ नृत्यति युवतिजनेन
समं सखि विरहिजनस्य दुरन्ते ॥६॥ स्फुरदतिमुक्तलता परिर
म्भण मुकुलित पुलकित चूते ॥ वृन्दावनविपिने परिसर परिग
त यमुनाजलपूते ॥ विहरति हरिरिह सरसवसन्ते नृत्यति युवति

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

जनेन समं सखि विरहिजनस्य दुरन्ते ॥ ७ ॥ श्रीजयदेव
व.ग. भणितमिदमुदयति हरिचरणस्मृतिसारम् ॥ सरसवसन्त
३ समयवनवर्णनमनुगतमदनविकारम् ॥ ८ ॥ दरविदलित
मल्लीवल्लिचञ्चत्पराग प्रकटितपटबासैर्वासयन्कानना-
नि ॥ इह हि दहति चेतः केतकीगन्धबन्धुः प्रसरदसमबा
णप्राणवद्गन्धवाहः ॥ १ ॥ वेदानुद्धरते जगन्निवहते भू- ३
गोलमुद्बिभ्रते दैत्यान्दारयते बलिं छलयते क्षत्रक्षयं कु- रामः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

व॰रा॰ वीते ॥ पौलस्त्यं जयते हलं कलयते कारुण्यमातन्वते॰
४ म्लेच्छान्मूर्छयते दशाकृतिकृते कृष्णाय तुभ्यं नमः ॥ २ ॥
इति वसन्तरागः समाप्तः ॥ शुभम् ॥ ॥ ॥ ॥

४
रामः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सत्यनारायणव्रतकथा
(दूनाक्कि व्वीसहित)

दे. नं १६८३८

मूल्य १०।–

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ॐ नमः स्वस्तिश्रीमद्गुरुगणेशगौर्य्यै नमो नमः ॥ अथ संक्रांतौ सत्यनारायणव्रतपूजाविधिर्लिख्यते ॥
संक्रांतौ प्रातर्नद्यादौ तीर्थे स्नात्वा कृतनित्यक्रियस्सन् प्रतिज्ञां कुर्यात् । संकल्पः अद्येत्यादि अद्य मम स
कलपापक्षयपूर्वकश्रुतिस्मृतिपुराणागमोक्तफलावाप्तये श्रीसत्यनारायणप्रीतये वा ऽमुकसंक्रांति
व्रतमहं करिष्ये एतत्संक्रांतिदिवसमुपोष्य मधुसूदन । प्रदोषे तव सत्पूजां कृत्वा देव मनोहराम् नक्तं
भोजनमासाद्य सत्यरूप विचिंतये जन्मजन्मान्तरकृतं यन्मे पापं हराच्युत इति प्रतिज्ञां विधाय सत्स्तुव
णादिभिर्दिनं निनाय निशामुखे सर्वाः पूजासामग्रीः संपाद्य । शुचिराचांतः प्राङ्मुखोपविश्य । संध्यावन्द
नादिनित्यक्रियां कृत्वा पूजामारभेत् दीपं प्रज्वाल्य आचम्य दीपं सम्पूज्य गणेशं च सम्पूज्य भूमौ शंखचक्रादि
कं विलिख्य । आसनमासनस्योपरि पात्रं ॐ पवित्रेस्थ इति पवित्रं । शन्नो देवीरिति जलम् । गंधपुष्पाक्षतादि
तस्मिन्निक्षिपेत् अर्घपात्रं सुसंपन्नं सुसंपन्नमस्तु । तेन जलेनात्मानं संप्रोक्ष्य प्राणायामं विधाय । ॐ रामः
पुण्डरीकाक्षाय नमः ॐ विष्णुः ३ पूर्वकमद्येत्यादि । अद्य मम जन्मजन्मोपार्जितसकलपापक्षयद्वारा वि १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

आयुः पुत्र पौत्रादि संततिपरिवृद्धत्वं सौभाग्यारोग्य नानाविध धन धान्य रत्न कनक पशु क्षेत्राद्यनेकैश्वर्य नि
रा कुल भोगाद्युत्तर विष्णुलोक परीप्सुर मुकस्यां तिथौ श्रीसत्यनारायणस्य यथामिलितोपचारैः पूजनम
हं करिष्ये ॥ ॐ लोकपालेभ्यो नमः। ॐ नवग्रहेभ्यो नमः। ॐ गणेशाद्यष्टदेवताभ्यो नमः। ॐ द्वारपाले
भ्यो नमः। स्थाल्यामष्टदलं विलिख्य। पूर्वादिक्रमेण पूजयेत् ॥ ॐ नन्दाय नमः। ॐ सुनन्दाय नमः। व
लाय नमः। प्रबलाय नमः। जयाय नमः। विजयाय नमः। सुशीलाय नमः। पुण्यशीलाय नमः। रामलक्ष्म
णौ च पूजयेत् ॥ तन्मध्ये प्रतिमां संस्थाप्य स्नात्वा। एतं तेति सतिष्ठाप्य। श्रीलक्ष्मीसहित सत्यना
रायण इहागच्छ इह तिष्ठ सुप्रतिष्ठितो वरदो भव। इत्यावाह्य ॥ ॥अथ ध्यानम् ॥ ॥ध्यायेत् सत्यं गुणा
तीतं गुणत्रयसमन्वितम् ॥ लोकनाथं त्रिलोकेशं पीताम्बरयुगान्वितम् ॥ इन्दीवरदलश्यामं श्रीव
त्सपदभूषितम् ॥ सुलोचनं चतुर्बाहुं शंखचक्रगदाधरम् ॥ किरीटिनं कुण्डलिनं वनमालाविभूषित
म् ॥ [illegible] नारदादिभिः ॥ भूषितं विविधै रत्नैर्गरुडोपरि संस्थितम् ॥ नारा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

परं निजानन्दं जगतः पितरं गुरुम्॥आवाहनम्॥आगच्छ देवदेवेश जगद्योने रमापते॥पीठेऽस्मिन्त्वं तिष्ठा
यसन्निधेहि कृपां कुरु॥आसनम्॥देवदेव जगन्नाथ गरुडासनसंस्थित॥गृहाणासनं दिव्यं जगद्भर्त्तर्नमो
स्तु ते॥पाद्यम्॥नानातीर्थाहृतं शुद्धं निर्मलं पुष्पमिश्रितम्॥पाद्यं गृहाण देवत्वं विश्वरूप नमोस्तु ते॥अर्घ्यम्॥
गन्धपुष्पाक्षतोपेतं फलेन च समन्वितम्॥अर्घ्यं गृहाण देवेश मया दत्तं हि भक्तितः॥आचमनीयम्॥गंगादिसर्व
तीर्थेभ्यो मयानीतं सुशीतलम्॥गृहाणाचमनं सत्यनारायण नमोस्तु ते॥मधुपर्कम्॥दधिक्षौद्रघृतं शुद्धं कपि 2
लायाः सुगंधिमत्॥सुस्वादु मधुरं शौरे मधुपर्कं गृहाण मे॥पुनराचमनीयम्॥पंचामृतस्नानम्॥पयो दधि घृतं
चैव मधुशर्करसंयुतम्॥पंचामृतेन स्नपनं करिष्यामि सुरोत्तम॥क्षीरोदधिनिवासाय लक्ष्मीकान्ताय ते नमः॥
स्नानम्॥मन्दाकिनी गोतमी च यमुना च सरस्वती॥ताभ्यः स्नानार्थमानीतं गृहाण विमलं जलम्॥वस्त्रयुग्म
म्॥शुद्धजाम्बूनदप्रख्यं तडित्स्वरोचिषम्॥मयोपपादितं तुभ्यं वस्त्रयुग्मं गृहाण भो॥यज्ञोपवीतम्॥सुवर्ण
तंतु ग्रथितं कान्तस्वरविभूषितम्॥त्रयीमयं गृहाणेदं शरणागतवत्सल॥पुनराचमनम्॥आभूषणम्॥किरी

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रत्नकुण्डलादीनि कांचीवलययुग्मकम् ॥ कौस्तुभं वनमालां च भूषणानि भज स्वभो ॥ चन्दनम् ॥ मलयाचलसंभूतं घ-
नसारं सुशोभनम् ॥ कस्तूरीकुंकुमैर्युक्तं गोरोचनसमन्वितम् ॥ हृद्यानन्दनं चारु चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥ तिलान्
भवान् ॥ पुष्पाणि ॥ मालतीचंपकादीनि यूथिकाबकुलानि च ॥ तुलसीपत्रमिश्राणि गृहाण रमयासह ॥ ॥ ततः
सिन्दूरादिसौभाग्यद्रव्यम् ॥ आभूषणादिकम् ॥ ॐ लक्ष्म्यै नमः ॥ इति नाममंत्रेण दद्यात् ॥ ॥ अथ धूपः ॥ वनस्पति
रसोद्भूतं गंधाढ्यं सुमनोहरम् ॥ धूपं गृहाण गोविन्द गुणसागर गोपते ॥ दीपः ॥ आज्यं च वर्तिसंयुक्तं वह्निना दीपितं
मया ॥ दीपं गृहाण देवेश मम कांतिप्रदो भव ॥ नैवेद्यम् ॥ त्वदीयं वस्तु गोविन्द तुभ्यमेव समर्पितम् ॥ गृहाण सुमुखो
भूत्वा प्रसीद पुरुषोत्तम ॥ रम्भाफलं घृतं क्षीरं गोधूमस्य च चूर्णकम् ॥ जातीपत्रलवंगेला शर्करा गुडमिश्रितम् ॥ सूपा
द्यं सर्वभक्षाणि स्वीकुरुष्व निवेदितम् ॥ मया श्रद्धावता देव गृहाण जगदीश्वर ॥ पुनराचमनीयम् ॥ करोद्वर्तनम् ॥ ता
म्बूलम् ॥ पूगीफलं सताम्बूलं खादिरादिमनोहरम् ॥ लवंगेलादिसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥ इदं फलमिति फ
लम् ॥ आभरणार्थे द्रव्यम् ॥ हिरण्यम् ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः ॥ अनंतपुण्यफलदमतः शांतिं प्रयच्छ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मे॥ तिलयवाक्षतपुष्पवर्त्तिकादिगणितद्रव्याणि संकल्पपूर्वकं समर्पयेत्॥ ततो यथाशक्ति जपं कृत्वा गुरुं देवं च प्रणमेत्
ततो नीराजनम्॥ चन्द्रादित्यौ च धरणी विद्युदग्निस्तथैव च। त्वमेव सर्वतेजांसि नीराज्यं प्रतिगृह्यताम्॥ ॥ पुष्पाञ्ज ५
लिः॥ ॐ नमो भगवते तुभ्यं सत्यनारायणाय ते॥ नमस्ते विश्वरूपाय शंखचक्रगदाभृते॥ पद्मनाभाय देवाय हृषीकपतये
नमः॥ नमोऽनन्तस्वरूपाय त्रिगुणात्मविभाजिने॥ लक्ष्मीकान्ताय देवाय जगदानन्दकारिणे॥ सहस्रशिरसे तुभ्यं वाशिव
भूषाय ते नमः॥ ॥ अथ प्रदक्षिणा॥ जय देव जगन्नाथ जय लक्ष्मीपते विभो। त्राहि मां कृपया देव भयाद्व्यथितमानसम्
॥ यानि कानि च पापानि ब्रह्महत्यासमानि च॥ तानि तानि विनश्यन्तु प्रदक्षिणपदे पदे॥ पापोऽहं पापकर्माहं पापात्मा पापसं
भवः॥ त्राहि मां सर्वलोकेश सर्वपापहरो हरे॥ ततो दधिदूर्वाक्षतपुष्पतिलादिमिश्रं गन्धद्रव्ययुतं शंखार्घ्यमादाय॥ अर्घ्यदान
२ मन्त्रः॥ जातोऽसि दैत्यघातार्थाय देवानां पालनाय च॥ तस्मै देवाय सत्याय सगुणाय महात्मने॥ व्यक्ताव्यक्तस्वरूपाय हृषीकपत
ये नमः॥ गृहाणार्घ्यं मया दत्तं रमया सहितः प्रभो॥ ॥ ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा स्तुतिं पठेत्॥ अमोघं पुण्डरीकाक्षं न
सिंहं दैत्यसूदनम्॥ हृषीकेशं जगन्नाथं वागीशं वरदायकम्॥ योगेश्वरं गुणातीतं गोविन्दं गरुडध्वजम्॥ जनार्दनं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रतानन्दं श्रीवत्सलं भमधीश्वरम्॥ सत्यनारायणं देवं वन्देहं कामदं विभुम्॥ लीलया चततं विश्वमेवं तस्मै नमो नमः॥ प्रणमा
म्यसदा सत्यनारायणमतः परम्॥ दुर्गमे विषमे घोरे शत्रुभिः परिपीडिते॥ विविधापत्सु घोरेषु दुःखेष्वपि च यद्भयम्॥
विनाशय सदा देव त्वं सर्वमुपसर्गकम्॥ त्वन्मायामोहिताः सर्वे ब्रह्माद्याः त्रिदिवौकसः॥ न जानन्ति गुणं रूपं तवाश्चर्य
मिदं विभो॥ मूढोहं माद्य कथं जाने मोहितस्तव मायया॥ अंसेपूजयेद्भक्त्या यथाविभवसंभवैः॥ पुत्रं वित्तं च मच्चित्तं पाहि
मां चरणागतम्॥ ततो नमस्कारः॥ चरणं ते प्रपद्येहं सर्वकामार्थसिद्धये॥ प्रणमामि सदा देवं सत्यनारायणं गुरुम्॥ क्ष
मापनम्॥ त्राहि मां सर्वगर्भश हरे संसारसागरात्॥ पुष्कराक्ष निमग्नोहं मायाविज्ञानमत्सरात्॥ त्राहि मां देवदेवेश
त्वत्तो नान्योस्ति रक्षिता॥ ततः विप्राय दक्षिणां दद्यात्कथां श्रुत्वा मनोरमाम्॥ ततश्च बंधुभिस्सार्द्धं विप्रेभ्यः प्रतिपादये
त्॥ प्रसादं भक्ष्यं इत्यान्नं च वाद्यादिकं चरेत्॥ ततो विप्रेभ्यो दक्षिणां दत्वा॰ शंखघंटादिभिर्वाद्यैः [illegible] अर्घ्यं प्रा
मयेत्॥ प्रणामं कृत्वा पूजां विसर्जयेत्॥ यस्य स्मृत्येति॰ कायेन वाचेत्यादि पठेत्॥ ॥इति सं[illegible] सत्यनारायण
व्रतपूजाविधिः॥ ॥अथ कथा॥ ॥[illegible]॥ ॥एकदा मुनयः सर्वे सर्वलोकहिते रताः॥ सुरम्ये नैमिषारण्ये

गोष्ठीं चक्रुर्मुनीश्वरास्तदा॥ तत्रांतरे महातेजा व्यासशिष्यो महायशाः॥ सूतः शिष्यगणैर्युक्तः समायातो हरिं स्मरन्॥ तमा
यातं समालोक्य स तु शास्त्रार्थपारगम्॥ मुनिः सर्वैः समुत्तस्थुः शौनकाद्यास्तपोधनाः॥ ॥ सोपि तान्सहसा भक्त्या मुनी
न्परमवैष्णवान्॥ नतो मदंडवद्भूमौ सर्वधर्मविदांवरः॥ वरासने महाबुद्धिस्तैर्दत्ते मुनिसत्तमैः॥ उवास सत्सो मध्ये सर्वैः
शिष्यगणैर्वृतः॥ तदोपविष्टं तं सूतं शौनको मुनिसत्तमः॥ बद्धांजलिरिमां वाचमुवाच विनयान्वितः॥ ८॥ शौनक उ
वाच॥ ॥ महर्षे सूत सर्वज्ञ कलिकाले समागते॥ केनोपायेन भगवन्हरिभक्तिर्भवेन्नृणाम्॥ कलौ सर्वे भविष्यंति पा
पकर्मपरायणाः॥ वेदविद्याविहीनाश्च तेषां श्रेयः कथं भवेत्॥ कलावस्मिन्गतप्राणा लोकाः स्वल्पायुषस्तथा॥ निर्द्र
नाश्च भविष्यंति नानापीडाप्रपीडिताः॥ प्रयाससाध्यं सुकृतं तंवास्तेषु दृश्यते द्विज॥ तस्मात्किंपि करिष्यंति कलौ न
म्रूकृतजनाः॥ सुकृतेषु विनष्टेषु प्रवृत्ते पापकर्मणि॥ सर्वे चाल्पधियः सर्वे गमिष्यंति दुराशयाः॥ स्वल्पश्रमेः स्वल्पकाले नि ४
स्वल्पवित्तेश्च सत्तम॥ यथा भवेन्महापुण्यं तथा कथय सत्तम॥ यस्योपदेशात्पुण्यं पापं वा कुरुते जनः॥ स तज्जागीभ
वेन्मर्त्य इति शास्त्रेण निश्चितम्॥ ॥ पुराणोपदेष्टा सदयः केतवेश्वविवर्जितः॥ पापापयेनविरोधी च चत्वारः केशवोपमाः राम:
॥ ज्ञानं संप्राप्य संसारे यः परेभ्यो न यच्छति॥ ज्ञानरूपहरिस्तस्मै प्रसन्नस्तु न मे क्वचित्॥ ज्ञानरूपेश्वरो नेश्वर परं संताय ४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कृत्स्नः ॥ संक्षेपः श्रुमतेनैतं ज्ञानरूपधरो हरिः ॥१॥ शौनक उवाच ॥ ॥ केतेन तपसा किं वा प्राप्यते वा श्रुतं फलम् एतत्स
र्वं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व महामते ॥ त्वमेव मुनिशार्दूल वेदवेदांगपारग ॥ त्वदृते नेह वक्तान्योऽयं तत्त्वं व्यासवा ९
सितः ॥१०॥ सूत उवाच ॥ ॥ धन्योऽसि त्वं मुनिश्रेष्ठ त्वमेव वैष्णवाग्रणीः ॥ यत्त्वस्मल्लोकानां हितं वांछसि सर्वदा ॥
शृणु शौनक वक्ष्यामि यत्त्वया श्रोतुमिष्यते ॥ नारदेनैवमुक्तस्तु भगवान्कमलापतिः ॥ सुरर्षये यथैवाह तच्छृ ९
णुध्वं समाहिताः ॥ एकदा नारदो योगी नरानुग्रहकांक्षया ॥ पर्यटन् विविधान् लोकान्मर्त्यलोकमुपागतः ॥ तत्र दृ
ष्ट्वा जनाः सर्वे नानादुःखसमन्विताः ॥ नानायोनिसमुत्पन्नाः क्लिश्यंते पापकर्मभिः ॥ केनोपायेन चैतेषां दुःखना
शो भवेद्ध्रुवम् ॥ इति संचिंत्य मनसा विष्णुलोकं गतस्तदा ॥ तत्र नारायणं देवं शुक्लवर्णं चतुर्भुजम् ॥ शंखचक्रधरं देवं व
नमालाविभूषितम् ॥ दृष्ट्वा तं देवदेवेशं स्तोतुं समुपचक्रमे ॥१५॥ नारद उवाच ॥ ॥ नमस्ते वाङ्मनोतीतरूपायानं
तशक्तये ॥ आदिमध्यान्तहीनाय निर्गुणाय गुणात्मने ॥ सर्वेषामादिभूताय भक्तानामार्तिनाशिने ॥ श्रुत्वा स्तो
त्रं ततो विष्णुर्नारदं प्रत्यभाषत ॥१७॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ किमर्थमागतोऽसि त्वं किं ते मनसि वर्तते ॥ कथयस्व

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

महाभागतत्सर्वंकथयामिते॥२८॥नारदउवाच॥ ॥मर्त्यलोकेजनाःसर्वेनानाक्लेशसमन्विताः॥नानायोनिसमुत्पन्नाःप
च्यन्ते पापकर्मणा॥२९॥तत्कथंशममेनाथलघूपायेनतद्वद॥श्रोतुमिच्छामितत्सर्वंकृपास्तियदितेमयि॥३०॥
श्रीभगवानुवाच॥ ॥साधुपृष्टंत्वयावत्सलोकानुग्रहकाम्यया॥यत्कृत्वामुच्यतेमोहात्तच्छृणुष्ववदामिते॥३१॥
व्रतमस्तिमहत्पुण्यंस्वर्गेचभुविदुर्लभम्॥तवस्नेहान्मयावत्सप्रकाशःक्रियतेऽधुना॥३२॥सत्यनारायणस्यैतद्व्रतंसम्यग्वि
धानतः॥कृत्वासद्यःसुखंभुक्त्वापरत्रमोक्षमाप्नुयात्॥तच्छ्रुत्वाभगवद्वाक्यंनारदःपुनरब्रवीत्॥किंफलंकिंविधानंचकृ
तंकेनैवतद्व्रतम्॥३४॥तत्सर्वंविस्तराद्ब्रूहियदाकार्यंहितद्व्रतम्॥ श्रीभगवानुवाच॥ ॥दुःखशोकादिशमनंधनधा
न्यविवर्द्धनम्॥सौभाग्यसंततिकरंसर्वत्रविजयप्रदम्॥३५॥यस्मिन्कस्मिन्दिनेमर्त्योभक्तिश्रद्धासमन्वितः॥सत्यनाराय
णंदेवंयजेत्तुहोनिशामुखे॥३६॥ब्राह्मणैर्बान्धवैश्चैवसहितोधर्मतत्परः॥नैवेद्यं ... भक्तितोदद्यात्सपादंभक्ष्यमु
त्तमम्॥३७॥रम्भाफलंघृतंक्षीरंगोधूमस्यचचूर्णकम्॥अभावेशालिचूर्णंवाशर्कराचगुडंतथा॥३८॥सपादंसर्वभ
क्ष्याणिचैकीकृत्यनिवेदयेत्॥विप्रायदक्षिणांदद्यात्कथांश्रुत्वाजनैःसह॥४०॥ततश्चबन्धुभिःसार्द्धंविप्रेभ्यम

राम:
५

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्तिपादयन् ॥४०॥ प्रसादं भक्षयेद्भक्त्या नृत्यवाद्यादिकं चरेत् ॥ ततस्तैः स्वगृहं गच्छेत्सत्यनारायणं स्मरन् ॥ एवं कृत्वा मनु
ष्याणां वांछासिद्धिर्भवेद्ध्रुवम् ॥ विशेषतः कलियुगे नान्योपायोस्ति भूतले ॥४२॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखण्डे स
त्यनारायणव्रतोपाख्याने प्रथमोध्यायः ॥१॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ कथामस्य प्रवक्ष्यामि कृतं येन पुरा द्विज ॥ क
श्चित्काशीपुरे रम्ये आसीद्विप्रोतिनिर्द्धनः ॥ क्षुधातृष्णाकुलो भूत्वा सततं भ्रमते महीम् ॥ दुःखितं ब्राह्मणं दृष्ट्वा भग
वान्ब्राह्मणप्रियः ॥ वृद्धब्राह्मणरूपस्तं पप्रच्छ द्विजमादरात् ॥ किमर्थं भ्रमसे विप्र महीं नित्यं सुदुःखितः ॥४५॥ त
त्सर्वं श्रोतुमिच्छामि कथ्यतां यदि रोचते ॥ ॥विप्र उवाच ॥ ॥ब्राह्मणोतिदरिद्रोहं भिक्षार्थं संभ्रमे महीम् ॥४६॥ उपायं
यदि जानासि कृपया कथय प्रभो ॥ ॥वृद्धब्राह्मण उवाच ॥ ॥ सत्यनारायणो देवो वांछितार्थफलप्रदः ॥ तस्य त्वं वि
प्रपूजां कुरुष्व व्रतमुत्तमम् ॥ यत्कृत्वा सर्वदुःखेभ्यो मुक्तो भवति मानवः ॥ विधानं च व्रतस्यास्य विप्रायाभाष्य
सगतम् ॥ सत्यनारायणो वृद्धस्तत्रैवान्तरधीयत ॥ ततः प्रातः करिष्यामि व्रतं मनसि निश्चितम् ॥ इति संचिन्त्य विप्रोसौ रा
त्रौ निद्रां न लब्धवान् ॥५०॥ ततः प्रातः समुत्थाय सत्यनारायणव्रतम् ॥ करिष्येहं च संकल्प्य भिक्षार्थमगमद्द्विजः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तस्मिन्नेव दिने विप्रः प्रचुरं द्रव्यमाप्तवान् ॥ तेनैव बंधुभिः सार्द्धं सत्यस्य व्रतमाचरेत् ॥ सर्वदुःखविनिर्मुक्तः सर्वसंपत्समन्वितः ॥ बभ
व स द्विजः श्रेष्ठो व्रतस्यास्य प्रसादतः ॥ ततः प्रभृति कालं च मासि मासि व्यधारयत् ॥ एवं नारायणं देवं व्रतं ज्ञात्वा हि ज्ञोत्तमः ॥ सर्व
पापविनिर्मुक्तो दुर्लभं मोक्षमाप्तवान् ॥ व्रतं च तद्यथा विप्र पृथिव्यां संचरिष्यति ॥ ५५ ॥ तथैव सर्वदुःखं च नराणां च विनश्यति ॥ ॥
सूत उवाच ॥ ॥ एवं नारायणेनोक्तं नारदाय महात्मने ॥ ५६ ॥ मयापि कथितं विप्र किमन्यत्कथयामि ते ॥ ॥ इति श्रीस्कन्दपुरा
णे रेवाखण्डे नारदनारायणसंवादे सत्यनारायणव्रतोपाख्याने द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥ शौनक उवाच ॥ ॥ तस्माद्धि व्रतं केन पृ
थिव्यां चरितं मुने ॥ १ ॥ तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि श्रद्धास्माकं प्रजायते ॥ ॥ सूत उवाच ॥ ॥ शृणुध्वं मुनयः सर्वे व्रतं स्माधेन कृतं भुवि
॥ २ ॥ एकदा स द्विजवरो यथाविभवसंभवैः ॥ बन्धुभिः स्वजनैः सार्द्धं व्रतं कर्तुं समुद्यतः ॥ ३ ॥ एतस्मिन्नेव काले तु काष्ठक्रेता समागतः
बहिः काष्ठं च संस्थाप्य विप्रस्य मन्दिरं ययौ ॥ ४ ॥ तृष्णया परिपीडात्मा विप्रं दृष्ट्वा तथाविधम् ॥ प्रणिपत्य द्विजश्रेष्ठं किमिदं क्रिय
ते त्वया ॥ ५ ॥ कृते किं फलमाप्नोति विस्तराद्वद मे विभो ॥ विप्र उवाच ॥ ॥ सत्यनारायणस्येदं व्रतं सर्वेप्सितप्रदम् ॥ ६ ॥ दुःखशो
कादिशमनं सर्वत्र विजयप्रदम् ॥ धनधान्यसंततिकरं सर्वेषामीप्सितप्रदम् ॥ ७ ॥ यस्य प्रसादान्मे सर्वं धनधान्यादिकं महत् ॥ ततस्त
स्य व्रतं ज्ञात्वा काष्ठक्रेता तिहर्षितः ॥ पपौ जलं प्रसादं च भुक्त्वा तन्नगरं ययौ ॥ सत्यनारायणं देवं चिंतयन्स्थिरमानसः ॥ ८ ॥ काष्ठं विक्री

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पनगरेप्राप्यतेनायुपक्रमम्॥ तेनैवसत्यदेवस्यव्रतंसत्यकरोम्यहम्॥६॥ इतिसंचिंत्यमनसाकाष्ठंकृत्वातुमस्तके॥ जगामनगा
रेरम्येधनिनांयत्रसंस्थितिः॥ तद्दिनेकाष्ठमूल्यंचद्विगुणंप्राप्तवान्सः॥ ततःप्रसन्नहृदयःसुपक्वकदलीफलम्॥ शर्कराघृ
तसंयुक्तंगोधूमस्यचचूर्णकम्॥ प्रत्येकंचसपादंचगृहीत्वागृहमाययौ॥ ततोबंधून्समाहूयचकारविधिनाव्रतम्॥ तद्व्रत
स्यप्रसादेनधनपुत्रान्वितोभवत्॥१४॥ इहलोकेसुखंभुक्त्वाअंतेसत्यपुरंययौ॥१५॥ इतिश्रीस्कन्दपुराणेरेवाखण्डेसत्यव्र
तोपाख्यानेतृतीयोध्यायः॥३॥ सूतउवाच॥ ॥पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामिशृणुध्वंमुनिसत्तमाः॥ आसीदुल्कामुखोनामनृपतिर्बलि
नांवरः॥ जितेन्द्रियःसत्यवादीययौदेवालयंप्रति॥ दिनेदिनेधनंदत्वाद्विजान्संतोषयन्सुधीः॥ भार्यातस्यप्रमुग्धाचसरोजवद
नासती॥ भद्रशीलासत्यव्रतंसिन्धुतीरेऽकरोन्मुने॥ एतस्मिन्नंतरेतत्रसाधुरेकःसमागतः॥ वाणिज्यार्थंबहुधनैःरत्नाद्यैः
परिपूरितः॥ नावंसंस्थाप्यतत्तीरेजगामनृपतिंप्रति॥४॥ दृष्ट्वातद्व्रतंसम्यक्पप्रच्छविनयान्वितः॥५॥ साधुरुवाच॥ ॥कि
मिदंकुरुषेराजन्भक्तियुक्तेनचेतसा॥ प्रकाशंकुरुतत्सर्वंश्रोतुमिच्छामिसांप्रतम्॥ ॥राजोवाच॥ ॥पूजनंक्रियतेसाधोविष्णो
रतुलतेजसः॥७॥ व्रतंचस्वजनैःसार्द्धंपुत्राद्यावाप्तिकाम्यया॥८॥ भ्रत्युवाचततोनत्वाराजानंमधुरंवचः॥ सांगंकथयमेराज

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

न्व्रतमेतत्करोम्यहम्॥ ममापि संततिर्नास्ति मत्यमेतत्करोम्यहम्॥ ततो निवृत्य वाणिज्यात्सानन्दो गृहमागतः॥ भार्यायै क-
थितं सर्वं व्रतं च संततिप्रदम्॥ ८०॥ तदा व्रतं करिष्यामि यदा मे संततिर्भवेत्॥ स्यक्तिंचिद्दिवसे तस्य भार्या लीलावती सती॥
गर्भयुक्तानन्दचित्ता भवद्धर्मपरायणा॥ पूर्णे गर्भे ततो जाता बालिका चातिनिर्मला॥ दिने दिने वर्द्धमाना शुक्लपक्षे प-
था शशी॥ ततो वणिक्सुतायाश्च जातकर्मादिकं चरन्॥ नाम्ना कलावती चेति तन्नामकरणं कृतम्॥ ८४॥ ततो लीलाव-
ती प्राह स्वामिनं मधुरं वचः॥ न करोषि किमर्थं वा पुरा यत्प्रतिश्रुतम्॥ विवाहसमये ह्यस्याः करिष्यामि व्रतं प्रिये॥ इति भा-
र्यां समाश्वास्य जगाम नगरं प्रति॥ ततः कलावती कन्या वर्द्धिता पितृवेश्मनि॥ दृष्ट्वा कन्यां ततः साधुर्नगरे वंधुभिः सह॥ मं-
त्रयित्वा द्रुतं दूतं प्रेषयित्वा स्वधर्मवित्॥ विवाहार्थं च कन्याया वरं श्रेष्ठं विचारय॥ तेनाज्ञप्तश्च दूतोसौ कांचनं नगरं ययौ॥
तस्मादेकं वणिक्पुत्रं समादायागतो हि सः॥ दृष्ट्वा तं सुन्दरं बालं वणिक्पुत्रं गुणान्वितम्॥ ज्ञातिभिर्वंधुभिस्सार्द्धं परितुष्टे-
न चेतसा॥ दत्तवान्साधुराहूय कन्यां विधिविधानतः॥ ९०॥ ततो भाग्यवशात्तेन विस्मृतं व्रतमुत्तमम्॥ विवाहसमयेप्यस्या रा
स्तेन रुष्टोभवद्विभुः॥ ततः कालेन कियता निजधर्मविदाम्वरः॥ ९२॥ वाणिज्यार्थं गतः शीघ्रं जामात्रा सहितो वणिक्॥ २९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्नसारपुरेरम्येगत्वासिन्धुसमीपतः॥वाणिज्यंकुरुतेसाधुर्जामात्राश्रीमतासह॥पुरीनिर्म्मायनगरेंचन्द्रकेतोर्न्नृपस्यच॥ अद्य
एतस्मिन्नेवकालेतुसत्यनारायणःप्रभुः॥भ्रष्टप्रतिज्ञमालोक्यशापंतस्मैप्रदत्तवान्॥स्वयंप्रभ नियत्कालंमहद्दुः-
खंभविष्यति॥तस्मिन्नेवदिनेराज्ञोधनमादायतस्करः॥तेनैववर्त्मनायातःपृष्ठेदृष्टिंविलोकयन्॥तत्पश्चाद्धावका
न्दूतान्दृष्ट्वाभीतेनचेतसा॥धनंसंस्थाप्यतत्रैवगतःशीघ्रमलक्षितः॥ततोदूतास्समायातायत्रास्तेसज्जनोव
णिक॥दृष्ट्वानृपधनंतत्रबध्वाहृतावणिक्सुतौ॥हर्षयुक्ताधावमानाऊचुर्न्नृपसमीपतः॥तस्करौद्वौसमानीतौ
विलोक्याज्ञापयप्रभो॥तेनाज्ञप्तास्ततःशीघ्रंदृढंबध्वातुतावुभौ॥स्थापितौद्वौमहादुर्गेकारागारेविचारयन्ः
॥१०॥सूतउवाच॥ ॥माययासत्यदेवस्यनश्रुतंचतयोर्वचः॥ततस्तयोर्धनंयच्चगृहीतंचन्द्रकेतुना॥तच्छा-
पात्तयोर्गेहेभार्याचदुःखिताभवत्॥ ॥चौरेणापिहृतंसर्वंगृहेयच्चस्थितंधनम्॥आधिव्याधिसमायुक्ताक्षु
त्पिपासातिपीडिता॥अन्नचिंतापराभूत्वाभ्रमतेचगृहेगृहे॥ ॥तथाकलावतीकन्याभ्रमतेप्रतिवासरम्॥एक-
स्मिन्दिवसेरात्रौक्षुधार्त्ताद्विजमन्दिरम्॥गत्वापश्यद्व्रतंतत्रसत्यनारायणस्यच॥उपविश्यकथांश्रुत्वावरंयाचति-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वांछितम्॥ प्रसादभक्षणं कृत्वा ययौ राजा गृहं प्रति॥ ततो लीलावती कन्यां भर्त्सयामास तां भृशम्॥ ५१॥ पुत्रि रात्रौ
स्थिता कुत्र किं ते मनसि वर्त्तते॥ ५२॥ कन्यकोवाच॥ ॥ द्विजालये व्रतं मातर्दृष्टं वांछितसिद्धिदम् तच्छ्रुत्वा क-
न्यका वाक्यं व्रतं कर्त्तुं समुद्यता॥ ससुता सा वणिग्भार्या सत्यनारायणस्य च॥ व्रतं हि कुरुते साध्वी बन्धुभिः स्वजनैः
सह॥ भर्तृजामातरौ [illegible] प्रयागच्छेतां मम आश्रमम्॥ इति देववरं याचे सत्यदेवं पुनः पुनः॥ अपराधं च भर्तुर्मे जामातुः
क्षंतुमर्हसि॥ ६०॥ व्रतेनानेन तुष्टोऽसौ सत्यनारायणः प्रभुः॥ दर्शयामास स्वप्नं हि चन्द्रकेतुं नृपोत्तमम्॥ बंदिनौ
मोचय प्रातर्वणिजौ नृपसत्तम॥ देयं धनं च तत्सर्वं विधियुक्तं हृतं च यत्॥ नो चेत्त्वां नाशयिष्यामि सराज्यधनपुत्रकम्॥
एवमाभाष्य राजानं ध्यानगम्योऽभवत्प्रभुः॥ ततः प्रभातसमये राजा च स्वजनैः सह॥ उपविश्य सभामध्ये प्राह स्वप्नं
जनं प्रति॥ बद्धौ महाजनौ शीघ्रं मोचय द्वौ वणिक्सुतौ॥ इति राज्ञो वचः श्रुत्वा मोचयित्वा महाजनौ॥ समानीय नृ-
पस्याग्रे प्रोचुस्ते विनयान्विताः॥ आनीतौ द्वौ वणिक्पुत्रौ मुक्तौ निगडबंधनात्॥ ततो महाजनौ नीत्वा चन्द्रकेतुं
नृपोत्तमम्॥ ६६॥ नमस्कृत्वा च पूर्ववृत्तांतं विस्मयाद्भयविह्वलौ॥ राजा वणिक्सुतौ वीक्ष्य प्रोवाच सादरं वचः॥ देवा-

राम

५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

त्वांप्रमहद्दुःखमिदानींनास्तितेभयम् ॥ इदानींमेर्वंभुक्तस्यंक्षौरकर्मादिकंचयत्नतः ॥ ततोनपाज्ञयासर्वंक्षौरकृ
त्यंसमाप्यच ॥ ७ ॥ शुक्लाम्बरधरोशीघ्रंसभामध्येसमागतो ॥ ततोनृपवरःश्रीमान्स्वर्णरत्नविभूषणैः ॥ अलंकृ
त्यवणिक्पुत्रोवचसागौरवेणमम ॥ ७ ॥ एतन्नीतंचयद्भुक्तंहिरण्यंदत्तवान् ॥ १२० ॥ मोवाचततोततोराजा
गच्छसाधोनिजावासम् ॥ राजानंप्रणिपत्याहगंतव्यंत्वत्प्रसादतः ॥ प्रायश्चित्तंकृत्वाततोसाधुर्मंगलाचारपूर्वक
म् ॥ ब्राह्मणायधनंदत्वासमयेनगारंययौ ॥ किंचिद्दूरंगतेसाधौसत्यनारायणःप्रभुः ॥ जिज्ञासांकृतवान्साधो
किमस्तितवनौतव ॥ ततोमहाजनोमत्तोहेलयाचप्रहस्यच ॥ कथंपृच्छसिभोदंडिन्मुद्रांकिंलब्धुमिच्छसि
॥ लतापत्रादिकंचैववर्ततेतरणौमम ॥ निष्ठुरंचवचःश्रुत्वासत्यंभवतुतेवचः ॥ एवमुक्त्वागतस्तीघ्रंदंडीत
स्यसमीपतः ॥ किंचिद्दूरंततोगत्वास्थितःसिन्धुसमीपतः ॥ गतेदंडिनिसाधुश्चकृतनित्यक्रियस्तदा ॥ उत्थि
तांतरणिंदृष्ट्वाविस्मयंपरमंययौ ॥ दृष्ट्वालतादिकंचैवमूर्छितोन्यपतद्भुवि ॥ लब्धसंज्ञोवणिक्पुत्रस्ततश्चिंता
परोभवत् ॥ जामातादुहिताकांतोवचनंचेदमब्रवीत् ॥ किमर्थंक्रियतेशोकंशापोदत्तश्चदंडिना ॥ शक्यतेतेन

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सर्वं हि कर्त्तुं हर्त्तुं न संशयः॥ अतस्त्वच्चरणं यामो वांछितार्थो भविष्यति॥३६॥ जामातृश्वशुरौ श्रुत्वा तत्सकाशं गत
स्तदा॥ दृष्ट्वा च दण्डिनं भक्त्या नत्वा प्रोवाच सादरम्॥ मयापराधात्मनादेव मुग्धो हतव मायया॥ यत्कृतं तद्वोना
पदोषं मे क्षन्तुमर्हसि॥ यतः परिहृतास्सर्वे क्षमासारा हि साधवः॥ पुनः पुनस्ततो नत्वा स एव शोकसंकुलः
तमुवाच ततो दण्डी विलपन्तं विलोक्य च॥ मा रोदीः श्रृणु मे वाक्यं मम पूजापराङ्मुखः॥ मा मा विज्ञाय दुर्बुद्धेल
व ब्धं दुःखं मुहुर्मुहुः॥ तच्छ्रुत्वा भगवद्वाक्यं स्तुतिं कर्त्तुं समुद्यतः॥३७॥ साधुरुवाच॥ त्वन्मायामोहितास्सर्वे ब्र
ह्माद्यास्त्रिदिवौकसः॥ न जानन्ति गुणान्रूपं तवाश्चर्यमिदं विभो॥ मूढोऽहं त्वां कथं जाने मोहितस्तव मायया॥
॥ प्रसीद पूजयिष्यामि यथा विभवसंभवैः॥ पुरा वित्तं च मच्चित्तं पाहि मां शरणागतम्॥ श्रुत्वा भक्त्यादितं वाक्यं प
रितुष्टो जनार्दनः॥ वरं च वांछितं दत्त्वा तत्रैवान्तरधीयत॥ ततोऽसौ नावमारुह्य दृष्ट्वा रत्नादिपूरिता॥ कृ
पया सत्यदेवस्य सिद्धं सर्वं च वांछितम्॥ इत्युक्त्वा स्वजनैस्सार्द्धं पूजां कृत्वा यथाविधि॥३८॥ हर्षेण महता
साधुः प्रयाणं चाकरोद्द्विजः॥३९॥ नावं संवाहयित्वा न स्वदेशमगमत्तदा॥ ततो जामातरं प्राह पश्य पश्य रत्नपुरीं मम॥ राम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

दूतंसंप्रेषयामासनिजवित्तस्यरक्षणे॥ततोसौनगरंगत्वासाधुभार्यांविलोकयत्॥उवाचवांछितंवाक्यंनत्वाबध्वांजलिस्तदा॥
आगतेवंधुवर्गैश्चधनेर्वहुविधैस्तथा॥श्रुत्वाइतमुखाद्वाक्यंमहाहर्षयुतासती॥सत्यपूजांतथाकृत्वाप्रोवाचतनुजांप्र
ति॥व्रजामिशीघ्रमागच्छसाधुसन्दर्शनायच॥इतिमातृवचःश्रुत्वाव्रतंकृत्वासमाप्यच॥प्रसादंचपरित्यज्यगतासाचप
तिंप्रति॥तेनरुष्टःसत्यदेवोभर्त्तारंतरणिंतथा॥संहृत्यचधनैस्सार्द्धंजलेतस्मिन्नमज्जयत्॥ततःकलावतीदीनाआ
लोक्यचनिजंपतिम्॥शोकेनमहतातत्ररुदंतीचापतद्भुवि॥दृष्ट्वातथाविधांकन्यांनदृष्ट्वातत्पतिंतरिम्॥भीतेन
मनसासाधुःकिमाश्चर्यमिदंत्विति॥विचिंत्यमानास्तेसर्वेबभूवुस्तरिवाहकाः॥२५०॥ततोलीलावतीसाध्वीदृष्ट्वातांवि
ह्वलांसती॥२६॥विललापातिदुःखेनभर्त्तारंचेदमब्रवीत्॥इदानींनौकयासार्द्धंमहद्रूपोभूदलक्षितः॥नजानेकेन
देवेनहेलनयाचापहारितः॥सत्यदेवस्यमाहात्म्यंकिंज्ञातुंशक्यतेनहि॥इत्युक्त्वाविललापाथतत्रासस्वजनैस्सह॥
ततोलीलावतीकन्यांक्रोडेकृत्वारुरोदह॥ततःकलावतीकन्यानष्टेस्वामिनिदुःखिता॥गृहीत्वापादुकांतस्या

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ऽनुगंतुं च मनो दधे ॥ कन्यार्थं रचितं दृष्ट्वा सभार्यस्स्वजनो वणिक् ॥ ५५ ॥ अतिलोकेन संतप्तश्चिंतयामास धर्मवित् ॥ कृतं हि स
त्यदेवेन भ्रांतोऽहं सत्यमायया ॥ सत्यपूजां करिष्यामि यथाविभवविस्तरैः ॥ इति सर्वान्समाहूय कथितं च मनोरथम् ॥ नत्वा
च दंडवद्भूमौ सत्यदेवं पुनः पुनः ॥ ततस्तुष्टः स देवोऽथ गगनाद्धरिजं प्रति ॥ जगाद वचनं चेदं नैवेद्यमवमन्य च ॥ आ
गता स्वामिनं द्रष्टुमतोऽदृश्योऽभवत्पतिः ॥ गृहं गत्वा प्रसादं चेद्भुक्त्वा चायाति सा पुनः ॥ लब्धभर्तृसुता साध्वी भविष्यति
न संशयः ॥ ६० ॥ ततश्च प्राणाहं वाक्यं श्रुत्वा गगनमंडले ॥ क्षिप्रं तदा गृहं गत्वा प्रसादं प्रतिगृह्य च ॥ अपश्यत्पुनरा
गत्य पतिं नावं जनैस्सह ॥ ६२ ॥ ततः कलावती हृष्टा जगाद पितरं प्रति ॥ एहि तात गृहं याहि विलंबं कुरुषे कथम् ॥
तच्छ्रुत्वा कन्यका वाक्यं संतुष्टोऽभूद्वणिक्स्वयम् ॥ पूजनं सत्यदेवस्य कृत्वा विधिविधानतः ॥ धनैर्बन्धुगणैस्सार्द्धं ज
गाम निजमन्दिरम् ॥ पौर्णमास्यां च संक्रांत्यां पूजां कृत्वा यथाविधि ॥ इह लोके सुखं भुक्त्वा चांते सत्यपुरं ययौ ॥ ६५
॥ ६५ ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखण्डे सत्यनारायणव्रतोपाख्याने चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ सूत उवाच ॥ अथान्यत्स
वक्ष्यामि शृणुध्वं मुनिसत्तमाः ॥ आसीत्तुंगध्वजो राजा प्रजापालनतत्परः ॥ १ ॥ एकदा स वनं गत्वा हत्वा बहुविधान्प
CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गान॥ आगत्य वटमूलं च दृष्ट्वा सत्यस्य पूजनम्॥३॥ गोपाः कुर्वन्ति संतुष्टाः सत्यरूपीसनातनम्॥ राजा दृष्ट्वा तु दर्पे
ण न गतो न ननाम सः॥४॥ ततो गोपगणाः सर्वे प्रसादं न्यपसन्निधौ॥५॥ संस्थाप्य पुनरागत्य भुक्त्वा ते सर्वे यथेप्सितम्
ततः प्रसादं परित्यज्य राजा दुःखमवाप सः॥ तस्य पुत्रशतं नष्टं धनधान्यादिकं च यत्॥६॥ सत्यदेवेन तत्सर्वं नाशितं
मम निश्चितम्॥ अतस्तत्रैव गच्छामि यत्र देवस्य पूजनम्॥७॥ मनसा तु विनिश्चित्य ययौ गोपालसन्निधौ॥ ततो
ऽसौ सत्यदेवस्य पूजां गोपगणैः सह॥ भक्तिश्रद्धान्वितो भूत्वा चकार नृपसत्तमः॥ तत्प्रसादाद्धि संभोगाद्धन
धान्यसमृद्धवान्॥ एवं प्रभावोऽसौ देवस्य सत्यनारायणः प्रभुः॥ धनधान्यसुतारोग्यप्रदाता मोक्षदस्तथा॥ न किं
विद्यते लोके तस्मात्तस्य पूजनात्॥९॥ यदिदं कुरुते सम्यक् व्रतं परमदुर्लभम्॥१०॥ शृणोति च कथां पुण्यां
भक्तियुक्तः फलप्रदाम्॥ धनधान्यादिकं तस्य भवेत्सत्यप्रसादतः॥११॥ दरिद्रो लभते वित्तं बद्धो मुच्येत बन्धनात्॥
भीतो भयात्प्रमुच्येत सत्यमेतन्न संशयः॥१२॥ ईप्सितं च फलं भुक्त्वा चांते सत्यपुरं व्रजेत्॥ सूत उवाच॥ इति
वः कथितं विप्राः सत्यनारायणव्रतम्॥१३॥ यत्कृत्वा सर्वदुःखेभ्यो मुक्तो भवति मानवः॥ विशेषतः क

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

त्रियुगे सत्यपूजाफलप्रदा ॥१४॥ केचित्कालेवदिष्यंति सत्यमीशं तमेव हि ॥ सत्यनारायणं केचित्सत्यदेवं तथाप
रे ॥१५॥ नानारूपधरो भूत्वा सर्वेषामीप्सितप्रदः ॥ भविष्यति कलौ सत्यव्रतरूपी जनार्दनः ॥१६॥ य इदं पठते नित्यं
शृणोति मुनिसत्तमाः ॥ तस्य नश्यंति पापानि सत्यदेवप्रसादतः ॥१७॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखंडे सत्यना
रायणव्रतकथा समाप्ता ॥ श्री ॥ श्रीशाके १७७९ सम्वत् १९१४ श्रीसत्यनारायणायनमः ॥ ॥ श्री ॥

रामः
११

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द. नं. १६८३८

रामायणप्रयोगविधि

मूल्य रु. ५।-

बालकाण्ड	२२५०मुल्ल	२८८०टिका
अयोध्याकाण्ड	४३५०मुल्ल	५३५०टिका
आरण्यकाण्ड	२३५०मुल्ल	३१००
किष्किंधाकाण्ड	२३५०	२०००
सुन्दरकाण्ड	२७५०	२०००
युद्धकाण्ड	५५५०	४६००
उत्तरकाण्ड	३१००	३२००

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रा.पु
१

श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसीतारामाभ्यां नमः॥ श्रीहनुमतये नमः॥ ॥ अथ रामायण
प्रयोगविधिर्लिख्यते॥ तत्र प्रातराह्निकं भगवत्पूजानन्तरं अह्नावारात्रौवा कर्त्तव्यम्
तत्क्रमः पूर्वं विघ्नेशः पूजनं ततो वाल्मीकिपूजनं रामायणाय नम इति रामायणपूजनम्
चविधाय हनुमते आसनं दत्वा गन्धपुष्पाक्षतादिना संपूज्य एतान् श्लोकान् पठेत्॥ कूज
न्तं राम रामेति मधुरं मधुराक्षरं॥ आरुह्य कविताशाखां वन्दे वाल्मीकिकोकिलम्॥ १॥ वा
ल्मीकेर्मुनिसिंहस्य कवितावनचारिणः॥ शृण्वन् रामकथानादं को न याति परां गतिम्॥ २
यः पिबन् सततं रामचरितामृतसागरम्॥ अतृप्तस्तं मुनिं वन्दे प्राचेतसमकल्मषम्॥ ३
गोष्पदीकृतवारीशं मशकीकृतराक्षसम्॥ रामायणमहामालारत्नं वन्देऽनिलात्मजम्
४॥ अञ्जनीनन्दनं वीरं जानकीशोकनाशनम्॥ कपीशमक्षहन्तारं वन्दे लंकाभयंकरं॥ ५

राम
१

रामः
११

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

आभिषीकृतमार्त्तण्डं गोष्पदिकृतवारिधिम् । तृणीकृतदशग्रीवमाञ्जनेयं नमाम्यहम्
म् ॥ आञ्जनेयमतिपाटलाननं काञ्चनाद्रिकमनीयविग्रहम् । पारिजाततरुमूलवा
सिनं भावयामिपवमाननंदनम् ॥७॥ यत्रयत्ररघुनाथकीर्तनं तत्रतत्रकृतमस्त
कांजलिम् । बाष्पवारिपरिपूर्णलोचनं मारुतिं नमत राक्षसान्तकम् ॥८॥ उल्लङ्घ्य सि
न्धोः सलिलं सलीलं यः शोकवह्निं जनकात्मजायाः । आदाय तेनैव ददाह लङ्कां नमा
मि तम्प्राञ्जलिराञ्जनेयं ॥९॥ मनोजवं मारुततुल्यवेगं जितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठ
म् ॥ वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरामदूतं मनसा स्मरामि ॥१०॥ श्रीराघवं दशर
थात्मजमप्रमेयं सीतापतिं रघुकुलान्वयरत्नदीपम् । आजानुबाहुमरविन्ददलायता
क्षं रामं निशाचरविनाशकरं नमामि ॥११॥ वैदेहीसहितं सुरद्रुमतले हैमे महामण्डपे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रा·स्त्र
२

मध्येपुष्पसमासनेमणिमयेवीराशनेसुस्थितम्॥ अग्रेवाचयतिप्रभंजनसुतेतत्त्वंमुनि
भ्यः परंव्याख्यांतंभरतादिभिः परिवृतंरामंभजेश्यामलम्॥ १२॥ रामंरामानुजंसीतां
भरतंभरतानुजं॥ सुग्रीवंवायुसूनुंचप्रणमामिपुनःपुनः॥ १३॥ जयतिरघुवंशतिलकः
कौशल्याहृदयनंदनोरामः॥ दशवदननिधनकारीदाशरथिःपुंडरीकाक्षः॥ १४॥ वेदवे
द्येपरेपुंसिजातेदशरथात्मजे॥ वेदःप्राचेतसादासीत्साक्षाद्रामायणात्मना॥ १५॥ शृण्व
न्रामायणंभक्त्यायःपादंपदमेववा॥ सयातिब्रह्मणःस्थानंब्रह्मणापूज्यतेसदा॥ १६॥ यः
कर्णांजलिसंपुटैरहरहःसम्यक्पिबत्यादराद्वाल्मीकेर्वदनारविन्दगलितंरामायणाख्यं ॥ राम ॥
मधु॥ जन्मव्याधिजराविपत्तिमरणैरत्यन्तसोपद्रवं॥ संसारंसविहायगच्छतिपुमान्विष्णो ॥ २ ॥
र्पदंशाश्वतम्॥ १७॥ वाल्मीकिगिरिसंभूतारामसागरगामिनी॥ पुनातुभुवनंपुण्यारामाय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रामहानदी ॥ १८ ॥ शोकशारसमाकीर्णां सर्गकल्लोलसंकुलम् । काण्डग्राहमहामीनं
वन्देरामायणार्णवम् ॥ १९ ॥ नद्धपगनसमाससंधियोगं सममधुरोपनतार्थवाक्य
बन्धम् । रघुवरचरितं मुनिप्रणीतं दशशिरसश्च वधं निशामयध्वम् ॥ २० ॥ इति स्तो
कपठनोत्तरम् ॥ ॥ अस्य श्रीरामास्त्रमहामन्त्रस्य वाल्मीकिऋषिर्देवि गायत्री छंद
रिँ श्रीवीररामो देवता रां बीजं शक्तिः कीलकम् सर्वाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ इति
विनियोज्य ॥ धर्मात्मने हृदयाय नमः । सत्यव्रताय शिरसे स्वाहा । रामाय शिखायै वष
ट् ॥ दाशरथाय कवचाय हुं ॥ पौरुषेवाप्रतिद्वन्द्वाय नेत्राभ्यां वौषट् । शरौजहिरावणा
अस्त्राय फट् ॥ भूर्भुवः स्वरोमिति दिग्बंधः सहस्रादित्यसंकाशं सर्वशत्रुनिवर्हणम् ।
रामशक्तिमयं ध्यायेदमोघं रामसायकम् ॥ ॥ इति ध्यात्वा । धर्मात्मा सत्यसंधश्च रामो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रा.पु
३

दाशरथिर्यदि ॥ पौरुषे चाप्रतिद्वन्द्वः शरैनं जहि रावणि ॥ ॥ इति मन्त्रम् ततो दशवारा
न् जपित्वा उनन्यां सङ्कृत्वा ॥ भूर्भुवः स्वरोमिति विलोमेन दिग्विमोचनं कृत्वा ध्यानं य
ठित्वा ॥ ॥ लं पृथिव्यात्मने नारायणाय गन्धं विलेपयामि ॥ हं आकाशात्मने वासु
देवाय पुष्पम् ॥ यं वाय्वात्मने सङ्कर्षणाय धूपम् ॥ रं तेजोरूपिणे प्रद्युम्नाय दीपम्
वं अबात्मने ऽनिरुद्धाय नैवेद्यम् ॥ इति मानसोपचारैः संपूज्य रामायणपारायणं
कुर्यात् ॥ एतादृशविधिपूर्वकं पाठे क्रियमाणे बालकाण्डे सीतारामविवाहप्रसङ्गे
त्रिसप्ततितमसर्गे ॥ ॥ इयं सीता मम सुता सहधर्मचरी तव ॥ प्रतीच्छ चैनां भद्रं ते पाणिं ॥ राम ॥
गृह्णीष्व पाणिना ॥ इति षट्त्रिंशोत्तरार्द्धसप्तविंशपूर्वार्द्धमिलित्वेमं श्लोकं त्रिः पठित्वा राम ॥ ३ ॥
सहितां देवीमावाह्य षोडशोपचारैः संपूज्य ततः सुवासिनीं वस्त्रादिभिः संपूज्याशिष्ट

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सर्गः समाप्तिं कुर्यात् ॥ इति बालकाण्डविधिः ॥ अयोध्याकाण्डविशेषविधिर्नास्ति
अथारण्यकाण्डे खरवधानन्तरं त्रिंससर्गे ॥ तं दृष्ट्वा शत्रुहन्तारं महर्षीणां सुखावहम्
वभूव हृष्टा वैदेही भर्त्तारं परिषस्वजे ॥ इत्येकोनचत्वारिंशोत्तराईचत्वारिंशतमपूर्वा
र्द्धं मिलित्वा पद्यमिदं त्रिः पठित्वा सीतारामौ संपूज्य दंपती संपूज्य ततोऽवशिष्टसर्गस
माप्तिः कार्याः ततस्तौ दम्पती भोजयित्वा स्वयं भुञ्जीत ॥ इत्यारण्यकाण्डविधीः ॥ ॥ कि
ष्किधाकाण्डविशेषविधिर्नास्ति ॥ अथ सुंदरकाण्डे त्रिपंचाशत्तमे सर्गे ॥ मङ्गलाभिमुखी
तस्य सा तदासीन्महाकपेः ॥ उपतस्थे विशालाक्षी प्रयता हव्यवाहनम् ॥ इति पंचविंशो
त्तराई षट्त्रिंश पूर्वार्द्धं मिलित्वा श्लोकमिमं त्रिः पठित्वाऽग्निं संपूज्य सर्गः समापनीयः ॥
ततः आहिताग्नयेऽन्नं देयम् ॥ ततश्चतुष्पञ्चाशत्तमे सर्गे ॥ लङ्कां शमसानसदीप्य लाङ्कू

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रा·सु
४

लाङ्गिमहाकपि॥ निर्वापयाममनन्दासमुद्रेहरिपुङ्गव॥ इतिसमुद्रेपुच्छप्रक्षाल
नस्यैकोनपंचाशत्तमसर्गंत्रिःपठित्वा॥ दशवार्षिकंबालब्रह्मचारिणंहनुमद्ध्या
भ्यंजनपूर्वकमुष्णोदकेनसंस्थाप्य षोडशोपचारैः संपूज्यावशिष्टसर्गसमाप्यवनेब्र
ह्मचारिणंमधुपूर्वकंसंभोजयेत्॥ ततःषट्पंचाशत्तमसर्गस्य· ततःक्ष शिंशपामूले
जानकींपर्यवस्थिताम्॥ अभिवाद्याब्रवीद्दिष्ट्यापश्यामित्वामिहाक्षता॥ इत्यर्धश्लोकं
त्रिःपठित्वासीतांहनूमन्तंसंपूजयेत्॥ ॥इतिसुन्दरकाण्डविधिः॥ ॥अथयुद्धका
ण्डगरुडागमनेपंचाशत्तमसर्गं॥ ततःसुपर्णः काकुत्स्थौ दृष्ट्वा प्रत्यभिनन्द्य च॥ विमम ॥राम॥
र्श च पाणिभ्यां मुखे चन्द्रसमप्रभे· वैनतेयेन संस्पृष्टास्तयोः संरुरुहुर्व्रणाः॥ इतिसार्द्धश्लो ॥४॥
कंत्रिःपठित्वा· गोधूमपिष्टमयमत्स्यान्कृत्वागरुडायनिवेद्याग्रायप्रक्षिपेत्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ततो गरुडं संपूज्य· रामलक्ष्मणौ पूजयेत् ॥ ततो रावणप्रथमयुद्धे एकोनषष्टितमे सर्गे· लक्ष्म
णास्यसक्तिघातानन्तरं ॥ तस्मिन् प्रविष्टे रजनीचरेन्द्रे महाबले दानवदेवशत्रौ· हरीन् विश
ल्यान् सह लक्ष्मणेन चकार रामः परमाहवाग्रे ॥ इति श्लोकं तत्रिचत्वारिंसत्तमं पद्यं त्रिः पठित्वा
नीजवर्णाया अथवा अन्यवर्णायाः सवत्साधेनोः क्षीरं निवेद्य यज्ञ्यासहनक्षीरं पिबेत् ॥ अथ
द्विशप्ततितमे अतिकायवधस्तु उत्तरं त्रिसप्ततितमे सर्गे इन्द्रजीत्कर्तृकवानरसैन्याभिघात
स्तु उत्तरं चतुः सप्ततितमे सर्गे ॥ संजीविन्यानयनानन्तरं· ततो महात्मा निपपात तस्मिञ्छैलो
त्तमे वानरसैन्यमध्ये हर्युत्तमेभ्यः शिरसाभिवाद्य विभीषणं तत्र च सस्वजे सः इत्यष्टषष्टितमं
पद्यं त्रिः पठित्वा हनूमन्तं संपूज्य द्वादशवार्षिकं ब्रह्मचारिणं हनुमद्ध्यानभङ्गं संपूज्य
सर्गसमाप्यसमक्षं तं भोजयेत् ॥ अथेन्द्रजिद्वधोत्तरं द्विनवतितमे सर्गे ॥ रुधिरक्लिन्नगात्र

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रा.प्र
७

स्तु लक्ष्मणः शुभलक्ष्मणः ॥ बभूव हृष्टस्तं हत्वा शक्रजेतारमाहवे ॥ इति प्रथमं त्रि पठित्वा पूर्ववल्लक्ष्म
णं पूजयेत् ॥ ततस्त्रिंशे च सर्गे ॥ शतेन शिरस्युपाघ्राय परिष्वज्य च राघवः ॥ लज्जमानं बलात्स्नेहाद
ङ्कमारोप्य वीर्यवान् ॥ ॥ इति नवमं पद्यं त्रिः पठित्वा रामलक्ष्मणयोः पूजा कर्तव्या ॥ अनन्तरं हनूम
तोऽप्यत्र पूजनमिति केचित् ॥ एकनवतितमे च सर्गे । ततः प्रकृतिमापन्नो हतशल्यो गतक्लमः ॥ सौमि
त्रिर्मुमुदे तत्र क्षणेन विगतज्वरः ॥ ॥ इति सप्तविंशतितमं पद्यं ॥ त्रिः पठित्वा लक्ष्मणाय पयो
निवेद्य पिवेत् ॥ अथ द्व्यधिकशततमे सर्गे । स शल्यः स समाघ्राय लक्ष्मणः परवीरहा ॥ विशल्यो
विरुजः शीघ्रमुदतिष्ठन्महीतलात् ॥ इति त्रिचत्वारिंशत्तमं पद्यं त्रिः पठित्वा लक्ष्मणं संपूज्य स ॥ राम ॥
ह्येहि त्वमब्रवीद्रामः स्मारम्यादिश्याताः वीर पश्यामि मरणात्मन रागतमिति पंचचत्वारिंशत्तमप ॥ ५ ॥
द्व्यचत्वारिंशत्तमपद्ये त्रिः पठित्वा श्रीरामलक्ष्मणौ संपूज्य सर्गं समापयेत् ॥ अथ दशोत्तरशततम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मसर्गे रावणवधानन्तरं ॥ ततस्तु सुग्रीवविभीषणाङ्गदाः सुहृद्विशिष्टाः सहलक्ष्मणास्तदा ।
समेत्य हृष्टा विनयेन राघवं रघोभिरामं विधिनाभ्यपूजयन् ॥ इति द्वात्रिंशत्तमपद्यं त्रिः पठित्वा
श्रीरामं पूजयेत् ॥ अथ विंशोधिकशततमे सर्गेऽग्निप्रवेशोत्थानानन्तरं ॥ अक्लिष्टमाल्याभर
णां तथारूपामनिन्दिताम् ॥ ददौ रामाय वैदेहिमङ्के कृत्वा विभावसुः ॥ इति चतुर्थपद्यं त्रिः पठि
त्वा सीतां संपूज्य दंपत्योरभ्यंगपूर्वकमुष्णोदकेन स्नानं कारयित्वा वस्त्रादिदानपूर्वकं संपूज्य ता
भ्यामन्नं दत्वाऽवशिष्टं सर्गं समापयेत् ॥ अथ त्रिंशदधिकशततमे सर्गे पट्टाभिषेकेन ततः सप्र
यतो वृद्धो वशिष्ठो ब्राह्मणैः सह ॥ रामं रत्नमये पीठे ससीतं संन्यवेशयेत् ॥ इत्येकोनषष्टि
तमं पद्यं त्रिः पठित्वाऽवस्तके सीतारामौ यावच्छक्ति सविस्तरं संपूज्यावशिष्टं सर्गं समाप्य श्रीसी
ताराम प्रीत्यर्थं दंपतीसंपूज्य भोजयित्वा हनुमदुद्देशेनैकं ब्राह्मणवारिरां लक्ष्मणोद्देशेन चापरं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रा.प्र
६

संपूज्य संभोज्य च सूर्पोपपिष्टं पायसं च समर्प्य निऋतिमुद्दिश्यैकस्मै शूद्राय यात्रं दत्वा।
ब्राह्मणान् भोजयित्वा स्वकीयैरिष्टैः सह भुंजित स्वयं महानैवेद्यम्॥ ॥ इति युद्धका
ण्डविधिः॥ ॥ अथोत्तरकांडे समाप्यमाने त्वरं बालकाण्डप्रथमसर्गः पठनीयः। ततो द्वि
तीयाध्यायस्य प्रथमश्लोकः पठनीय इति केचिदाहुः। वृद्धास्तु युद्धकाण्डस्यांतिमसर्गे
पट्टाभिषेकं परित्यज्य षष्ठकाण्डविधिपूर्वकं पठित्वा नद्युत्तरकाण्डसमये युद्धकाण्डस्यां
तिमे सर्गे पट्टाभिषेकं पठेत्। तत्रत्यविधिरपि सर्वस्तत्रैव कर्त्तव्य इत्याहुः। सपत्निके
नोत्तरकाण्डपाठो न कर्त्तव्य इत्यर्थ परंपराप्राप्त लोकप्रवाद एव नैवादर्त्तव्यः प्रमाणा ॥ राम ॥
भावात्॥ यत्तु केचिदुत्तरकाण्डे वियोगप्रकर्षादि मूलत्वं भविष्य भागवतादिपुरा ॥ ६ ॥
णोक्त भारताहीतिहासेष्ववतत्पाठप्रचारस्य जागरूकत्वात्। न च सीतारामवियोग

स्मारकपद्यस्यदुःखजनकत्वमितिवाच्यम्॥परमात्मनःशङ्कात्मनोवियोगाभावात्
किन्तुमायावद्बुजन्तूनामनिजनकंनतु॥किंचैवंसपितृकस्यायोध्याकाण्डपाठस्यापिनि
षेधापत्तिः॥नचेष्टापत्तिः॥अथसिद्धानाम्॥यदपिदशशीर्षवधान्तमेवपाठःकार्य
स्तदन्तेफलश्रुतिदर्शनात्॥अतएवषट्काण्डानितथोत्तरमितिषट्काण्डानांपृ
थक्केनविभागोदर्शितइतितदपिवेतण्डैकत्वादशुद्धमेव॥फलश्रुतेर्व्यभिचारित्वात्
एततएवयुद्धकाण्डेआदित्यहृदयान्तेफलश्रुतिदर्शने॥किंच॥फलश्रुतेस्तावत्पाठप्रयोज
कत्वेपितावदेवपठेदित्यत्रमानाभावात्·अतएवदुर्गापाठेमध्यमचरित्रान्तेफलश्रुति
दर्शनात्पूर्णमचरित्रंपठ्यतएव·षट्काण्डानितथोत्तरमित्यस्योत्तरपाठाभावेप्रयोज
कत्वाभावात्·प्रस्तुतहट्टकृतिनांवर्वराणांहठनिह्नत्यर्थंतथोत्तर·मित्यनेनोत्तरपाठे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रयोजकत्वाद्धेमलम्॥ ॥श्रीरामःशरणंममेत्यष्टाक्षरोमंत्रः॥

वेदयुग्मशशीशाकेमा
र्गकृष्णद्वयोःशुभम्
यादृशंलिखितंदृष्ट्वा
तादृशंलिखितंमया
भग्नपृष्ठिकटिग्रीव
दिर्घदृष्टिअधोमुख

श्रीमान्नेत्रविलासेनलिखि
तंपुस्तकंशुभं - - - - - १
यदिशुद्धमशुद्धोवाममदोष
नदीयते - - - - - २
कष्टेनलिखितमिदंयत्नेन
परिपालयेत - - - - ३

जलाद्रक्षेतैलाद्रक्षेद्रक्षे
द्रक्षेच्छिथिलबन्धने·
मूर्खहस्तेनदातव्यंएवं
वदतिपुस्तकं १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द. नं. १६८३५

मू. १२रु.

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रीगणेशाय नमः॥ ॥ अथ शिवरात्रिव्रतपूजाविधिः॥ निशीथव्यापिनी ग्राह्या शिवरात्रिव्रते तिथिरिति
स्कान्दोक्तेः सा चार्द्धरात्रिव्यापिनी ग्राह्या· दिनद्वये निशीथव्याप्तावव्याप्तौ वा· पूर्वविद्धैव कर्त्तव्या शिवरा
त्रिः शिवप्रिये परेति मदनरत्नवचनात् पूर्वैव ग्राह्या· प्रदोषकाले स्नातः शुक्लाम्बरधरः पूजास्थानमागत्य·
हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य· कुशहस्तो दीपं प्रज्वाल्य· आचमनं कुर्यात्· ॐ अद्येत्यादि अमुकगोत्रस्यामुकप्रवर
स्यामुकमम कायिकवाचिकमानसिकपातकदूरीकरणशत्रुचौरसिंहसर्पादिभयनिवारणब्रह्मरा
क्षसवेताल· कूष्माण्डभूतप्रेतडाकिन्यादिकीलनमृत्युसन्निपातराजयक्ष्मविषमज्वरज्वरातिसा
राद्दिराहित्यदुर्ग्रहदर्पोनिदुःस्वप्नादिपीडानिवृत्तिपुत्रपौत्रमित्रभृत्यगजाश्वक्षेत्रधनधान्यादि
संपद्भोगोत्तरगंधर्वाप्सरोगणासंगीतपारिजातमंजरीमालाशोभितविमानारोहणपूर्वकभगव

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न्तः श्रीमज्ज्योतिर्लिंगस्वरूपिणः सदाशिवस्य परमसायुज्यमुक्तिकामो दीपकलशगणेशार्चनपूर्वक
मगणावरणश्रीमहेश्वरपूजनमहं करिष्ये ॥ दीपपूजा ॥ ॐ नमोस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्तये सहस्र
पादाक्षिशिरोरुबाहवे ॥ सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटियुगधारिणे नमः · इति मंत्रेण गं
धादिभिः संपूज्य० ततो नमस्कारः ॥ नमस्ते कमलाभाय नमस्ते जलशायिने ॥ नमस्ते केशवानन्त
वासुदेव नमोस्तु ते · इति · अथ कलशपूजा · ॥ भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवनस्य
धर्त्री · पृथिवीं यच्छ पृथिवीं दृᳲह पृथिवीम्मा हिᳲसीः इति भूमिस्पर्शनम् · धान्यमसि धिनुहि
देवान्प्राणाय त्वोदानाय त्वा व्यानाय त्वा · दीर्घामनु प्रसितिमायुषे धान्देवो वः सविता हिरण्य
पाणिः प्रतिगृभ्णात्वच्छिद्रेण पाणिना चक्षुषे त्वा महीनां पयोसि · इत्यनेन तत्र धान्यस्थाप

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नमः आजिघ्रकलशंमह्यात्वाविशन्त्विन्दवः पुनरूर्ज्जानिवर्त्तस्वसानः सहस्रंधुक्ष्वोरुधारापयस्वतीपु
नर्म्माविशताद्रयिः इतिमंत्रेणधान्योपरिकलशस्थापनम्· वरुणस्योत्तंभनमसिवरुणस्यस्कंभस
र्ज्जनीस्थोवरुणस्यऽऋतसदन्यसिवरुणस्यऽऋतसदनमसिवरुणस्यऽऋतसदनमासीद· इतिमंत्रेण
कलशेतीर्थादिजलंक्षिपेत्· याऽओषधीः पूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरा· मनैनुबभ्रूणामहꣳशतं
धामानिसप्तच· इतिमंत्रेणसर्वौषधीः हिरण्यगर्ब्भः समवर्त्तताग्रेभूतस्यजातः पतिरेकऽआसीत्॥
सदाधारपृथिवीन्द्यामुतेमाङ्कस्मैदेवायहविषाविधेम· इतिमंत्रेणपंचरत्नानि· याः फलिनीर्याऽअ
फऽअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुंचन्त्वꣳहसः इतिमंत्रेणफलानि· ओषध 2
यः समवदन्तसोमेनसहराज्ञा· यस्मैकृणोतिब्राह्मणस्तꣳराजन्पारयामसि· इतिमंत्रेणयवा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

नः· गंधद्वारान्दुराधर्षान्नित्यपुष्टांकरीषिणीं· ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियम्· इति
मंत्रेणगंधः· काण्डात्काण्डात्प्ररोहंतीपरुषः परुषस्परि· एवानोदूर्वेप्रतनुसहस्रेणशतेनच· इति
मंत्रेणदूर्वा· स्योनापृथिविनोभवान्रृक्षरानिवेशनि· यच्छानः शर्म्मसप्रथाः इतिमंत्रेणपं
चमृदः· अश्वत्थेवोनिषदनंपर्णेवोवसतिष्कृता· गोभाजइत्किलासथयत्सनवथपूरुषम्· इ
तिमंत्रेणपंचपल्लवैस्तन्तुरवमाच्छाद्य· बृहस्पतेअतियदर्योअर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्जनेषु·
यद्दीदयच्छवसऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणन्धेहिचित्रम्· इतिमंत्रेणवस्त्रयुग्मेनवेष्टयित्वा· त
त्त्वायामिब्रह्मणावन्दमानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः अहेडमानोवरुणेहवोध्युरुश
ꣳसमानः आयुःप्रमोषीः इतिमंत्रेणकलशेवरुणमावाहयेत् ॥ पाद्यंसमर्पयामिवरुण

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कलशायनमः स्वागतम् अर्घ्यम् आचमनीयम् पुनराचमनीयम् चन्दनम् अक्षतान् पुष्पाणि रक्त
वस्त्रम् यज्ञोपवीतम् ताम्बूलम् धूपम् दीपम् नैवेद्यम् इतिसंपूज्य प्रार्थयेत् त्वत्प्रसादादिमंय
संकर्तुमीहे जलोद्भव सान्निध्यंकुरु देवेश प्रसन्नोभव सर्वदा। अथ गणेशपूजा॥ ताम्रपात्रे॥
तण्डुलोपरि सिन्दूरेणाष्टदलं विलिख्य सुवर्णमयीं गणेशप्रतिमां निधाय। आवाह
येत्॥ ॐ गणानान्त्वेति मंत्रस्य प्रजापतिऋषिर्यजुर्गणपतिर्देवता गणपतेरावाहन
पूजनयोर्विनियोगः॥ ॐ गणानान्त्वा गणपति ᳯं हवामहे प्रियाणान्त्वा प्रियपति
ᳯं हवामहे निधीनान्त्वा निधिपति ᳯं हवामहे वसो मम॥ आहमजानि गर्भधमा त्वम्
जासि गर्भधम्॥ २३॥१९॥ भूर्भुवः स्वः इति व्याहृतीनां जमदग्निभरद्वाजभृगवऋषयो

3

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ग्निवायुसूर्यादेवतादेवीउष्णिग्देवीहृत्स्मश्छन्दांसिगणपत्याऽऽवाहनेविनियोगः
॥भूर्भुवःस्वःगणपतेइहागच्छइहतिष्ठममपूजांगृहाणइत्यावाह्यप्रतिष्ठाप्य॥सुवर्ण
घर्घपात्रेगन्धपुष्पाक्षतान्क्षिप्त्वाअर्घंसंपाद्य॥ॐगणानान्त्वा०॥पाद्यंसमर्पयामिगण
पतयेनमः॥ॐगणानान्त्वा०॥अर्घंसमर्पयामिगणपतयेनमः॥ॐआचमनीयंसमर्पया
मिगणपतयेनमः॥ॐगणानान्त्वा०॥पुनराचमनीयंसमर्पयामिगणपतयेनमः॥ॐ
ए२ गणानान्त्वा०॥गन्धद्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीम्॥ईश्वरींसर्वभूतानांतामि
होपह्वयेश्रियम्॥ॐचन्दनंसमर्पयामिगणपतयेनमः॥ॐगणानान्त्वा०॥अक्षन्न
मीमदन्तह्यवप्रियाऽअधूषत॥अस्तोषतस्वभानवोविप्रानविष्ठयामतीयोजान्विन्द्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तेहरी ॥ ३।५१ ॥ ॐ अक्षतान्समर्पयामि गणपतये नमः ॐ गणानान्त्वा० ॥ श्रीश्चतेलक्ष्मी
श्चपत्न्यावहोरात्रेपार्श्वे नक्षत्राणिरूपमश्विनौव्यात्तम् ॥ इष्णन्निषाणामुम्मइषाण
सर्व्वलोकम्मइषाण ॥ ३।५२ ॥ पुष्पाणिसमर्पयामि गणपतये नमः ॥ ॐ गणानान्त्वा
० ॥ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ॥ एवानोदूर्वेप्रतनुसहस्रेणशतेनच ॥
९३।२० ॥ ॐ दूर्वाङ्कुरं समर्पयामि गणपतये नमः ॥ ॐ गणानान्त्वा० ॥ रक्तवस्त्रयुग्मंस
मर्पयामि गणपतये नमः ॥ ॐ गणानान्त्वा० ॥ सिन्दूरंसमर्पयामि गणपतये नमः ॥ ५
ॐ गणानान्त्वा० ॥ वनस्पतिरसोद्दिव्योगन्धाढ्यःसुमनोहरः ॥ आघ्रेयःसर्वदेवानां धूपो
यंप्रतिगृह्यताम् ॥ धूपंसमर्पयामि गणपतये नमः ॐ गणानान्त्वा० ॥ अग्निर्ज्योतिर्ज्योति

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्माद्युक्तोर्व्वर्च्चसाव्वर्च्चस्वान् ॥ सहस्रदाऽअसिसहस्रायत्वा ॥ १३४० ॥ दीपं समर्पयामि गण
पतये नमः ॥ ॐ गणानान्त्वा० ॥ नाभ्याऽआसीदन्तरिक्षꣳ शीर्ष्णो द्यौः समवर्त्तत ॥ प
द्भ्याम्भूमिर्द्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाꣳ ॥ ऽअकल्पयन् ॥ ३१।१३ ॥ नैवेद्यं समर्पयामि ग
णपतये नमः । ॐ गणानान्त्वा० ॥ ॐ परवासकं समर्पयामि गणपतये नमः । अ
भ्रकं समर्पयामि गणपतये नमः ॥ ताम्बूलं समर्पयामि गणपतये नमः ॥ पूगफलं स
मर्पयामि गणपतये नमः ॥ वेसवारं समर्पयामि गणपतये नमः ॥ हिरण्यगर्भगर्भ
स्थं हेमबीजं विभावसोः ॥ अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥ उपायनद्र
व्यं समर्पयामि गणपतये नमः ॥ पुष्पाञ्जलिं समर्पयामि गणपतये नमः ॥ ततोऽञ्जलिं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वज्ञाप्रार्थयेत् ॥ ॐ वक्रतुण्डमहाकायकोटिसूर्यसमप्रभ ॥ अविघ्नंकुरुमेदेवसर्वकार्येषु
सर्वदा ॥ १ ॥ सुमुखश्चैकदंतश्चकपिलोगजकर्णकः ॥ लम्बोदरश्चविकटोविघ्ननाशोविनाय
कः ॥ २ ॥ धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षोभालचन्द्रोगजाननः ॥ द्वादशैतानिनामानियःपठेच्छृ
णुयादपि ॥ ३ ॥ विद्यारंभेविवाहेचप्रवेशेनिर्गमेतथा ॥ संग्रामेसंकटेचैवविघ्नस्तस्य
नजायते ॥ ४ ॥ विघ्नवल्लिकुठाराय गणाधिपतयेनमः ॥ ततस्ताम्रस्थाल्यामष्टदलं
विलिख्य सम्यक्पूजामारभेत् ॥ तद्यथा ॥ पूर्वदलेक्षेत्रपालइहागच्छइहतिष्ठइत्यावाह्यपाद्यंस
मर्पयामिक्षेत्रपालायनमः ॥ एवं अर्घ्यं आचमनीयम् पुनराचमनीयम् चन्दनम् अक्ष
तान् पुष्पाणि ॥ आग्नेयदलेभैरवइह० पाद्यंसमर्पयामि भैरवायनमः एवम् अर्घ्यादि० 5

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दक्षिणदले महाकाल इहागच्छ॰ पाद्यम्॰ महाकालाय नमः॥ एवं अर्घ्यादि॥ नैरृत्यदले नन
दिन् इहागच्छ॰ पाद्यं॰ नन्दिने नमः॥ पश्चिमदले भृंगिन् इहागच्छ॰ पाद्यम्॰ भृंगिने नमः
एवम् अर्घ्यादि॰ वायव्यदले भैरव इहागच्छ॰ पाद्यम्॰ भैरवाय नमः एवम्॰ अर्घ्यादि॥ उत्त
रदले॰ वृषभ इहागच्छ॰ पाद्यम्॰ एवम्॰ अर्घ्यादि॥ ईशानदले॰ चण्ड इहागच्छ॰ पा
द्यम्॰ चण्डाय नमः॥ धूपं समर्पयामि क्षेत्रपालादि पार्षदेभ्यो नमः॥ एवम्॥ दी देवे २
पम्॰ नैवेद्यम्॰ वस्त्रम्॰ ताम्बूलं॰ उपायनन्दुव्यम्॥ ततो मध्ये पार्थिवं संस्थाप्य॥
एतन्ते देव सवितर्यज्ञं प्राहुर्बृहस्पतये ब्रह्मणे॰ तेन यज्ञमव तेन यज्ञपतिन्तेन मामव

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥मनोजूतिर्ज्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमंतनोत्वरिष्टं यज्ञं समिमन्दधातु· विश्वे
देवास इह मादयन्तामो३म्प्रतिष्ठ· ॥इति मंत्रेण प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात्· ततो क्षतानादाय·
ॐ देवाधिदेवाय नमः पादौ पूजयामि· ॐ शंकराय नमो जंघे पू॰ ॐ शिवाय नमो जा
नुनी पू· ॐ शूलपाणये नमो गुल्फौ पू· ॐ शंभवे नमः कटिं पू॰ ॐ स्वयंभुवे नमो गुलं पू॰ ॐ
महादेवाय नमो नाभिं पू॰ ॐ विश्वकर्त्रे नमः उदरं पू॰ ॐ सर्वतोमुखाय नमः पार्श्वौ पू· ॐ स्था
णवे नमः स्तनौ पू॰ ॐ नीलकण्ठाय नमः कण्ठं पू॰ ॐ श्रीकण्ठाय नमो मुखं पू॰ ॐ त्रिनेत्राय
नमो नेत्राणि पू॰ ॐ शशिभूषणाय नमो मुकुटं पू॰ ॐ पार्वतीसहिताय देवाधिदेवाय
नमः सर्वाङ्गं पू॰ ॐ सर्वाय क्षितिमूर्त्तये नमः ऐशान्यां· ॐ भवाय जलमूर्त्तये नमः ऐ· 6

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ग्न्यां ॐ रुद्रायाग्निमूर्त्तयेनमः आग्नेय्याम् ॐ उग्रायवायुमूर्त्तयेनमोयाम्याम् ॐ
भीमायाकाशमूर्त्तयेनमोवायव्यां ॐ ईशानायसूर्यमूर्त्तयेनमः कौवेर्य्यां ततः पञ्चगव्ये
नस्नापयित्वा यवचूर्णेन रूक्षकं कृत्वा चंदनोदकेन स्नानं कारयेत् ततउत्तरवक्त्रे नमस्ते
वामदेवायनमस्ते त्र्यम्बकेश्वर सर्वपापविशुद्ध्यर्थमर्घ्यं गृह्यतां ॐ वामदे
वायनमः एषमर्घः समर्पयामीत्यर्घं दत्वा पंचोपचारेण पूजयेत् ततः पूर्ववक्त्रे तत्पुरु
षनमस्तेस्तु नमस्ते दितिजान्तक। नमस्तुभ्यं विरूपाक्ष दर्घ्यं गृह्यतां ॐ तत्पुरुषा
यनमः एषदर्घः समर्पयामीत्यर्घं दत्वा पंचोपचारेण पूजयेत् ततो दक्षिणवक्त्रे अघो
रायनमस्तुभ्यं नमस्ते दानवान्तक नमस्त्रिशूलहस्ताय घृता र्घ्यं गृह्यताम् ॐ अघो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रायनमः एषघृतार्घः समर्पयामीत्यर्घंदत्वापंचोपचारेणपूजयेत् · ततः पश्चिमवक्त्रे · सद्योजा
तंनमस्तेस्तुनमः कैलासवासिने · नमस्तेदेवदेवेशासितार्घोयंप्रगृह्यताम् · ॐ सद्योजातायन
मः एषशर्करार्घः समर्पयामीत्यर्घंदत्वापंचोपचारेणपूजयेत् · तत ऊर्द्ध्ववक्त्रे · ईशानायनमः
स्तुभ्यंनमस्तेमोक्षदायिने · नमस्तेकरुणासिंधोदुग्धार्घोयंप्रगृह्यताम् · ईशानायनमः
एषदुग्धार्घः समर्पयामीत्यर्घंदत्वा · पंचोपचारेणपूजयेत् ॥ ॥ ध्यानम् · हस्तांभोजयुग
स्थकुंभयुगलादुद्धृत्यतोयंशिरः सिंचंतंकरयोर्युगेनदधतंस्वांकेसकुंभौकरौ · अक्ष 7
स्रङ्मृगहस्तमंबुजगतंमूर्द्धस्थचन्द्रस्रवत् · पियूषोन्नतनुंभजेसगिरिजंमृत्युंजयंत्र्यम्ब
कम् · ॥ सहस्रशीर्षापुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् · सभूमिंसर्वतस्पृत्वात्यतिष्ठद्दशा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ङ्गुलम्· आवाहनम्· पुरुष एवेदं सर्व्वं यद्भूतं यच्च भाव्यम्· उतामृतत्वस्येशानो यद
न्नेनातिरोहति· आसनं समर्पयामि सदाशिवाय नमः॥ एतावानस्य महिमातो ज्या
याँश्च पूरुषः पादोस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि· पाद्यं समर्पयामि सदाशि
वाय नमः॥ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पादोस्येहाभवत्पुनः ततो विष्वङ्‌व्यक्रामत्साशनानशने
शने अभि· अर्घं समर्पयामि सदाशिवाय नमः ततो विराडजायत विराजो अधिपू
रुषः स जातो अत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः आचमनं समर्पयामि सदाशिवाय न
मः॥ पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयो धाः पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु
मह्यम्· पयस्नानं समर्पयामि सदाशिवाय नमः॥ दधिक्राव्णो अकारिषं जिष्णो·

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रश्वस्यवाजिनः सुरभिनोमुखाकरत्प्रण आयूꣳषितारिषत् दधिस्नानंसमर्पयामिसदा
शिवायनमः ॥ घृतम्मिमिक्षेघृतमस्ययोनिर्घृतेश्रितोघृतम्वस्यधाम अनुष्वधमाव
हमादयस्वस्वाहाकृतम्वृषभवक्षिहव्यम् ॥ घृतस्नानंसमर्पयामिसदाशिवायनमः
मधुवाताऽऋतायतेमधुक्षरन्तिसिंधवः माध्वीर्न्नः सन्त्वोषधीः मधुस्नानंसमर्पयामिस
दाशिवायनमः अपाꣳरसमुद्वयसꣳसूर्येसंतꣳसमाहितम् अपाꣳरसस्ययोरसस्तं
वोगृह्णाम्युत्तममुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाजुष्टङ्गृह्णाम्येषतेयोनिरिन्द्रायत्वा
जुष्टतमम् शर्कारास्नानंसमर्पयामिसदाशिवायनमः ॥ तत्तत्स्नानानन्तरम् आपोअ ४
स्मान्मातरःशुन्धयन्तुघृतेननोघृतप्वःपुनन्तुविश्वꣳहिरिप्रम्प्रवहन्तिदेवीरुदिदा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म्नः शुचिरापूतऽएमि· शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि सदाशिवाय नमः तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः
संभृतम्पृषदाज्ज्यम्· पशूंस्तांश्चक्रे वायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्च ये· मधुपर्कं समर्पया
मि सदाशिवाय नमः॥ येतीर्थानिप्रचरन्तिसृकाहस्तानिषङ्गिणः तेषांसहस्रयोज
नेवधन्वानितन्मसि· गंगाजलं समर्पयामि सदाशिवाय नमः तस्माद्यज्ञात्सर्व
हुत ऋचः सामानि जज्ञिरे· छन्दांसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत· यज्ञोप
वीतं समर्पयामि सदाशिवाय नमः बृहस्पते अतियदर्य्यो ऽअर्हाद्युमद्विभाति
क्रतुमज्जनेषु· यद्दीदयच्छवसऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणन्धेहिचित्रम्· वस्त्रं
समर्पयामि सदाशिवाय नमः तस्मादश्वा ऽअजायन्त ये के चोभयादतः गावो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हजन्निरेतस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः आदर्शं चामरं व्यजनानि समर्पयामि सदाशिवायनमः तंय
ज्ञम्बर्हिषि प्रौक्षन्पुरुषञ्जातमग्रतः तेनदेवाअयजन्त साध्याऽऋषयश्चये चन्दनं समर्पयामि सदाशि
वायनमः यवोसियवयास्मद्द्वेषोयवयारातीर्दिवेत्वान्तरिक्षायत्वापृथीव्यैत्वाशुन्धन्तांल्लोकाः
पितृषदनः पितृषदनमसि अक्षतान्समर्पयामिसदाशिवायनमः यत्पुरुषंव्यदधुः कतिधाव्य
कल्पयन् मुखङ्किमस्यासीत्किंबाहूकिमूरूपादाऽउच्येते पुष्पंसमर्पयामिसदाशिवायनमः
।ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यः कृतः ऊरूतदस्ययद्वैश्यः पद्भ्याꣳशूद्रोऽअजायत धू
पंसमर्पयामिसदाशिवायनमः चन्द्रमामनसोजातश्चक्षोः सूर्य्योऽअजायत श्रोत्राद्वायु
श्चप्राणश्चमुखादग्निरजायत दीपंसमर्पयामिसदाशिवायनमः नाभ्याआसीदन्त १
रिक्षꣳशीर्ष्णोद्यौः समवर्त्तत पद्भ्याम्भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथालोकाꣳ२ऽअकल्पयन् नै

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वेद्यंसमर्पयामिसदाशिवायनमः नमःशम्भवायचमयोभवायचनमःशङ्करायचमयस्कराय
चनमःशिवायचशिवतरायच: पुनराचमनंसमर्पयामिसदाशिवायनमःयत्पुरुषेण
हविषादेवायज्ञमतन्वत· वसन्तोस्यासीदाज्यंग्रीष्मइध्मःशरद्धविः ताम्बूलंसमर्पया
मिसदाशिवायनमः पूगीफलंसमर्पयामिसदाशिवायनमः इदंफलंमयादेवस्थापि
तंपुरतस्तव: तेनमेसफलादेवभवेज्जन्मनिजन्मनि· सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधः
कृताः देवायद्यज्ञन्तन्वानाऽअबध्नन्पुरुषंपशुम्· नारिकेलम्· ॐनमःशम्भवायचमयोभवा ल६
यचनमःशङ्करायचमयस्करायचनमः शिवायचशिवतरायच· वेसवारंसमर्पयामिसदाशि
वायनमः हिरण्यगर्भःसमवर्तताग्रेभूतस्यजातःपतिरेकआसीत्·सदाधारपृथिवीन्द्यामुतेमा
कस्मैदेवायहविषाविधेम। उपायनद्रव्यंसमर्पयामिसदाशिवायनमः ध्यायेन्नित्यंमहेशंरज

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तगिरिनिभंचारुचन्द्रावतंसंरत्नाकल्पोज्वलांगंपरशुमृगवराभीतिहस्तंप्रसन्नम् पद्मासीनं
समन्तात्स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिंवसानंविश्वाद्यंविश्ववंद्यंनिखिलभयहरंपञ्चवक्त्रंत्रिनेत्रम्
इतिनमस्कारः यानिकानिचपापानिजन्मान्तरकृतानिच। तानितानिप्रणश्यन्तुप्रदक्षिणप
देपदे। इतिप्रदक्षिणा। अग्निर्देवतावातोदेवतासूर्य्योदेवताचन्द्रमादेवतावसवोदेवतारु 10
द्रादेवतादित्यादेवतामरुतोदेवताविश्वेदेवादेवताबृहस्पतिर्देवतेन्द्रोदेवतावरुणोदेवता।
॥इतिनीराजनम्। यज्ञेनयज्ञमयजन्तदेवास्तानिधर्म्माणिप्रथमान्यासन्। तेहनाकं १२
म्महिमानःसचन्तयत्रपूर्वेसाध्याःसन्तिदेवाः। वन्देदेवमुमापतिंसुरगुरुंवन्देजगत्कारणं
वन्देपन्नगभूषणंमृगधरंवन्देपशूनांपतिं॥वन्देसूर्य्यशशांकवह्निनयनंवन्देमुकुन्दप्रि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

यंवन्देभक्तजनाश्रयंचवरदंवन्देशिवंशंकरम् इतिपुष्पाञ्जलिः आवाहनंनजानामिन
जानामिविसर्जनम् भक्तिपूजांनजानामिक्षमस्वपरमेश्वर इतिक्षमापनम्॥ ॥अर्घ
पात्रेविल्वपत्रादीनिप्रक्षिप्य प्रथमप्रहरे उमानाथनमस्तेस्तुचन्द्रसूर्याग्निलोचन॰गृह
णार्घ्यंमयादत्तंदेवदेवनमोस्तुते॥ॐ ह्रांह्रींह्रूं एषोर्घः उमानाथायनमःसमर्पया
मि द्वितीयप्रहरे पार्वतीशनमस्तेस्तुनरकार्णवतारक॥ अर्घ्यंगृहाणदेवेशवामदेवन
मोस्तुते ॐ ह्रांह्रींह्रूं एषोर्घः पार्वतीशायनमःसमर्पयामि तृतीयप्रहरे गौरीनाथनम
स्तेस्तुप्रणतार्तिविनाशन गृहाणार्घ्यंमयादत्तंकामान्तकनमोस्तुते ॐ ह्रांह्रींह्रूं ए
षोर्घः गौरीनाथायनमःसमर्पयामि चतुर्थप्रहरे नमस्तेनीललोहित भीमरूपनमोस्तु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गणाधिपतये नमः वरुणकलशस्थापनम् ४
समर्पयामि १

ते॥ अर्घ्यं गृहाण देवेश गन्धपुष्पाक्षतैः सह। करुणाकर मे देव गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते॥ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं एषोऽर्घः नीललोहिताय नमः॥ ततः शिवस्य
वामपार्श्वे॥ अम्बे अम्बिके तिमंत्रेण देवीमावाह्य पूजयेत्॥ अम्बे अम्बिके अम्बालिके न मा नयति क
श्चन। ससस्त्यश्वकः सुभद्रिकां काम्पीलवासिनीम्॥ ततः प्रातःकाले॥ ॥ पूजासामग्रीं संपाद्य स्था
पितान् देवान् सम्पूज्य विसर्जयेत्॥ दीपनाराय णाय नमः॥ इति पंचोपचारैः संपूज्य अष्टदलस्य
पूर्वदले क्षेत्रपालाय नमः॥ आग्नेयदले भैरवाय नमः॥ दक्षिणदले महाकालाय नमः॥ नैऋ
त्यदले नन्दिने नमः॥ पश्चिमदले भृंगिने नमः॥ वायव्यदले भैरवे नमः॥ उत्तरदले वृषभा
य नमः॥ ईशानदले चण्डाय नमः॥ ततो मध्ये॥ पाद्यं समर्पयामि सदाशिवाय नमः॥ एवम्
अर्घ्यम् आचमनीयम् पुनराचमनीयम् पंचामृतस्नानं वस्त्रम् यज्ञोपवीतम् चन्दनं अक्ष
तान् पुष्पाणि धूपं दीपं नैवेद्यं ताम्बूलं उपायनद्रव्यं तत्तन्मन्त्रैः समर्प्य प्रार्थयेत्॥ करवर 10

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

णाकृतं वा कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मानसम्वापराधम् ॥ विहितमविहितम्वा सर्वमेत
क्षमस्व शिव शिव करुणाब्धे श्री महादेव शंभो ॥ देयब्राह्मणो सम्पूज्य ॥ ॥ ॐ अद्येहेत्यादि
अमुकगोत्रस्यामुकप्रवरस्यामुक॰ मम कायिकवाचिकमानसिकपातकदूरीकरणपूर्वक
श्रीसदाशिवप्रीतये कृतस्य शिवरात्रिव्रतपूजाकर्मणः साङ्गता सिध्यर्थं यद्दिद्ययत्तत्त्दैवतं
यथा गोत्राय॰ यथा नाम्ने ब्राह्मणाय तुभ्यमहं सम्प्रददे ॥ इति शिवरात्रिव्रतपूजाविधिः
सम्पूर्णः ॥ ॥ इति सम्वत १९२७ साल मिति फाल्गुनवदि १२ रोज ५ लिखितमिदं तारानिधि
अर्ज्याल शर्म्मणाः शुभम् ॥ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

21

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शिवरात्रिकथा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शि·क·

१

श्रीगणेशायनमः॥ — ॥नमस्तेविश्वनाथायसंसारस्थितिहेतवे॥जगतांरूपिणेतुभ्यंजन्तू
नांपरमात्मने॥१॥कैलासेतुमहास्थानेगौरीपृच्छतिशंकरं॥कथयस्वमहाभागप्रसादेनम
हेश्वर॥२॥ईश्वरउवाच॥उच्यतांगिरिजेदेविमहाविद्येमहेश्वरि॥कथयामिनसंदेहोमनसा
यद्विवांछसि॥३॥पार्वत्युवाच॥तपसाकर्मणावाचाव्रतेननियमेनवा॥लभ्यसेकेनदेवे
शसुप्रसन्नोसिकेनवा॥४॥ईश्वरउवाच॥फाल्गुनेमासियाकृष्णाभवेच्चतुर्दशीतिथिः॥ रामः
तस्यान्तुतामसीरात्रिः शिवरात्रिर्विधीयते॥५॥त्रयोदश्यांकृतस्नानस्काहारीध्रुतव्रतः
कुशास्तरणशायीचयतिःकुर्यादिदंव्रतम्॥६॥चतुर्दश्यांकृतस्नानस्तद्दिनेमत्परायणः १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

[redacted]त्तः ॥ पुरुषोप्यथवानारी उपवासं करोति यः ॥ ७ ॥ रात्रौ प्राङ्गणके रम्ये शिवस्था
ने शिवालये ॥ विल्वपत्रेण या पूजा फलपुष्पसमन्विता ॥ ८ ॥ अगुरुगुग्गुलधूपैश्च पूज
येन्मासमाधितः ॥ स्नानं च पंचगव्येन कुर्यात्पंचामृतेन वा ॥ ९ ॥ खंडक्षीरगुडैर्वापि अपूपैः
पिष्टभक्षकैः ॥ नानाफलैश्च नैवेद्यं विविधं रचयेत्तदा ॥ १० ॥ नृत्यगीतैस्तथावाद्यैस्तूर्यमंग
लनिस्वनैः ॥ आनन्देन समायुक्तः शिवभक्तिसमन्वितः ॥ ११ ॥ कुर्याज्जागरणं रात्रौ हृष्टरो
माचमानवः ॥ प्रहरे प्रहरे स्नानं पूजां चैव विशेषतः ॥ १२ ॥ अनेनैव प्रकारेण कुर्याद्वाराध
नं मम ॥ अन्तकाले महात्मासौ मम वानुचरो भवेत् ॥ १३ ॥ क्षणमापितं न मुंचामि मम लो

शिव·क·
२

केमहीयते॥शिवभक्तिःसदातस्यरूपेगौवरतेःपतिः॥१४॥विद्ययाभारतीतुल्योविवेकेनबृहस्प
तिः॥अनाहताज्ञःपृथिवींभुंक्तेनिष्कंटकांवसः॥१५॥ज्ञानंधनंयशःकीर्तिंमत्प्रसादान्न
महेश्वरि॥लभ्यतेनैवसंदेहोयःकरोतिव्रतंत्विदं॥१६॥अवश्यंदेविकर्त्तव्यंवर्षीरापथ
चतुर्दशी॥व्रतानेतुयथाशक्त्यादद्याद्विप्रायदक्षिणां॥१७॥हिरण्यंगांचवस्त्रंचयतीनां
मपिभोजनं॥ददानःसुखमाप्नोतिसत्यंसत्यंहिपार्वति॥१८॥पार्वत्युवाच॥सत्यंसर्वमिदं
प्रोक्तंमिथ्याकिंचिन्नविद्यते॥कृतंकेनत्रिलोकेषुशिवरात्रव्रतंत्विदं॥१९॥नामतस्यसमा
ख्याहिप्रसादेनमहेश्वर॥तत्कथांश्रोतुमिच्छामित्वत्तोब्रह्मविदांवर॥२०॥ईश्वरउवाच॥

शिवः
२

वाराणस्यांमहास्थानेव्याधोवसतिपापकृत् ॥ पुत्रदारादिसंयुक्तोधर्मकर्मविवर्जितः ॥ २१
प्रत्यहंपापकर्मासौपरजीवेनजीवति ॥ वनेचराणांसमयेदुरात्मावनस्पतिंहिंडतिजन्तुसं
कुलं ॥ ददातिपाशांसगलेष्टगाणांकक्षान्तलेविद्यतिशूकरंच ॥ २३ ॥ एकेनैवप्रहारेणहस्तीप
ततिमूर्छितः ॥ विदण्डगलितोन्मादःस्वयंदन्तोप्रयच्छति ॥ २४ ॥ व्याघ्रोददातिगुञ्जारंयावद्बा
णंनपश्यति ॥ आकर्णपूर्णंचापंतद्दृष्ट्वाजीवंविमुंचति ॥ २५ ॥ खड्गीखड्गप्रहारेणगर्वंवहतिदु
र्वहं ॥ तस्यबाणप्रहारेणभूमौपततिमूर्छितः ॥ २६ ॥ महिषोविषाणकोट्याचवल्मीकंखन
नतिस्वयम् ॥ शरप्रहारमासाद्यपादमेकंनगच्छति ॥ २७ ॥ काकथास्वल्पजन्तूनांनाशादी

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नांविशीर्यतः॥ वाराद्वाताभिस्तनात्तु योजनाधिककगामिनः॥२८॥ वाराग्वारराकालेनुधर्मार्थमौनिपश्यप
ति॥ मव्याधोधातवेजन्तन्परमासेनजीवति॥२९॥ एकदादैवयोगेनदूरंगतुंनचाशक्नत्॥ आसन्नं
स्तवारारास्तुपुरोमार्गंनपश्यति॥३०॥ तावज्जवापिनप्रापसकलेन्ग्रमितेवने॥ निश्चितेनपदंदत्वालक्ष
लक्षीकरोतिसः॥३१॥ वाराविक्षेपकालेतुनतलुब्धंप्रपश्यति॥ अनेनैवक्रमेणाथविधिनात
त्रवंचितः॥३२॥ विलक्ष्योलज्जितोभूत्वागृहंगतुंनचाशकत्॥ स्मृत्वानिष्ठुरवाक्यानिगृहिणी
गदितानिच॥३३॥ मस्तकेन्यस्तहस्तोसौविल्ववृक्षतटेस्थितः॥ वासरंनैवजानामिसंध्याचापिस
मागताः॥३४॥ ततोरात्रिंसमासाद्यनिद्राघूर्णितलोचनः॥ शयनेकिंकरिष्यामिइतिचिंतापरोभ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वत्॥३५॥अहंसर्वस्यविद्वेषीमज्जव्यो भक्षरूपकः॥वृक्षमारुह्यतिष्ठामियावत्प्रोदयतेरविः॥३६॥र
जनीतामसीघोरापुरोमार्गंनपश्यति॥ऊर्ध्वमाल्लोक्यभीतोसौवृक्षमारोहयत्तदा॥३७॥तत्रैवदेवयोगेन
लिंगन्तिष्ठतिभूतले॥तच्चरणभ्रष्टपत्राणिपेतुःशंकरमस्तके॥३८॥तस्यनैवशिवेभक्तिर्वैवतस्यच
भावना॥अहोशिवस्यमहात्म्यपूजायांशिशिरंजलं॥३९॥एतद्धिरुक्तंतेनआजन्मानिकृतंपरं॥आ
युर्वर्षशतंतस्यमृत्युकालःसमागतः॥४०॥यमेनप्रहितोदूतोव्याधमानीयतांलघु॥रुष्टोदूतः[redacted]
[redacted]:समायातःपाशपाणिर्भयानकः॥४१॥आगत्यनिकटंतस्यशिवदूतेनवेष्टितः॥बलाच्चयमदूते
नगलेपाशोनियोजितः॥४२॥शिवदूतःपाशमाकृष्यगलात्तस्यविमोचितः॥यमदूतउवाच॥क
स्त्वंवाकेनकार्येणायमाज्ञांप्रतिहन्यते॥व्याधोयंपापकर्मातिनरकंप्रतिनीयते॥शिवदूतउवाच॥

शि·क·
४

करोतुनामपापानिपापदेहोभवत्वसौ॥शिवेनप्रहितश्चाहंव्याघ्रंरक्षांकरोमितं॥४४॥कस्त्वंपरोयंशि
वोदेवःकोहरिःकःपितामहः॥यमाज्ञयाभ्राम्यतेपृथ्वीमिद्धयानीयतेनरः॥४५॥अन्यथायाशिवदूते
नतलाघातेनताडितः॥अयुक्तंभाषसेदूतशिवायपरमात्मने॥४६॥स्वंतेगर्जिताद्दूतायमदू
स्वपेहिरे॥नास्त्याज्ञायमुनाभ्रातरधुनामर्त्यमराड्ले॥४७॥कस्यचिद्धुंकरोदेवःकश्चिद्धरिपि
तामहो॥नत्वयाप्रेषितोगंतुमत्सहेभवनंचयं॥४८॥वलिनामाश्रयंकुर्यान्नावलस्यकथंच
न॥इत्याकर्ण्यवचस्तस्यदूतस्यगर्जितस्यच॥४९॥कोपेनारक्तनेत्रैसोभाषतेयमराट्स्वयं॥
केनत्वंगर्जितोदूतकेनवाकलहःकृतः॥५०॥यमदूतउवाच॥हेप्रभोशिवदूतेनतलेनाहंनि

कल्पः
४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

राक्षतः॥नोमयाबाधमानेतुमाहयातवशक्यते॥५१॥गत्वाराज्यमिदंत्वत्काधिकारंत्यक्तुमर्हसि॥
नस्वचिंतांकुरुवर्जुअधुनाराज्यमण्डले॥५२॥श्रुत्वावाक्यंयथाखण्डकोपेनस्फुरिताधरः॥प्रेता
धिपोवभाषेदंमहिषंनाहिसत्वरं॥५३॥दंडपाशसमाखण्डकौचिह्नचामरशोभितं॥दुरान्महिषमारु
ह्यप्रपेदेशिवमन्दिरे॥५४॥कैलासेतुमहास्थानेयमःसंजायतेभृशं॥निवेद्यतांमहेशायगमनं
ममशूलिने॥५५॥वेगेनधावतेनंदीतत्क्षिवायनिवेदितं॥देवद्वारियमोदंडीकिमागच्छतुगच्छ
तु॥५६॥श्रीसदाशिवउवाच॥प्रवेशयेहवेगेनदक्षिणाशाधिपंयमं॥गत्वावद्धांजलिर्नत्वाइ
दंवचनमब्रवीत्॥५७॥नमस्तेविश्वनाथायजगतांस्थितिहेतवे॥नमोभस्मांगरागायनमस्तेशूल
पाणये॥५८॥ईश्वरउवाच॥दक्षिणांदिशमाश्रित्ययमोविशतुसांप्रतं॥तातंतुकार्यमस्माभिर्यद

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्रि·क·
५

थगिमनंतवा॥५९॥यमउवाच॥भवत्वस्यमहद्राज्यंयावच्चंद्रार्कमेदिनी॥मयापुनर्महादेवस्य
कंसंसारविनाशनं॥६०॥योहिमर्त्योजगन्नाथपापात्मापापसंभवः॥तस्यापिचभवेद्राज्यमस्त
संसारविनाशया॥६१॥भगवानुवाच॥यमराट्त्वयमभीतेननरेणममपूजनं॥क्रियतेनैवसं
देहोवासुदेवस्यपूजनं॥६२॥एतयोश्चपरीहारःकर्त्तव्योभवतासदा॥अन्येषांअविलोका
नांस्वामीत्वंनिश्चयंकृतः॥६३॥वचनेननिराकृत्यप्रहितोनिजमंदिरं॥राज्यार्थंतेनसव्याधः
प्रेषितोनृपमंदिरं॥६४॥उत्पन्नोराजभवनेधन्योजातिस्मरोऽभवत॥तस्यजन्मदिनेहृष्टंसु
खायसर्वदेहिनां॥६५॥प्राप्तेराज्येचतस्यैवंप्राभवत्पूर्वसंस्मृतिः॥आज्ञामानाय्यनगरेदत्वा
तेनमहात्मना॥६६॥सर्वानाहूयलोकांश्चइदंवचनमब्रवीत॥अर्चयध्वंमहाभागाःश्री

हरिः
५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

करंप्रीयतांमम॥६७॥पूजयित्वामहादेवंफलंतन्मेप्रदीयताम्॥अनेनैवप्रकारेणशतकोटि
सहस्रशः॥६८॥शिवरात्रफलंप्राप्यहतकृत्योऽभवत्तदा॥संप्राप्तेराज्यदिवसेक्षीणशक्तिश्च
निष्प्रभः॥६९॥व्याधआधिसमायुक्तःशय्यातलमुपागतः॥शय्यायांमूर्छितोभूत्वास्थि
तोदिनचतुष्टयम्॥७०॥दिनैकम्वादिनार्द्धंवाशूलपाणिगणाहतः॥यमेनपूर्वकानेवप्रहि
तानिजसेवकाः॥७१॥पाशहस्तामहाघोराद्भूताःशतसहस्रशः॥तेगणैर्निर्जिताःसर्वे
भग्नभग्नपराक्रमाः॥७२॥शीघ्रंयमपुरंगत्वातद्वृत्तंतेशशंसिरे॥सर्वेतेनिर्जितायाता
विस्मयंभानुमंडले॥७३॥दृष्ट्वायमश्चसंजातश्चित्रगुप्तमपृच्छत॥कृतंव्याधेनकिंतेन

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्वधुनासुकृतंमहत्॥ ७४॥ येनैतेनिर्जिताःसर्वेव्याधेनातिदुरात्मना॥ उवाचवचनंसोपि
चित्राङ्गदोमहामतिः॥ ७५॥ व्याधेनसाभिमानेनशिवस्याराधनंकृतं॥ शिवरात्रिफलंतस्य
शतकोटिसहस्रशः॥ ७६॥ व्याधस्त्वंचमहद्भाज्यमिदानींवसुधातले॥ भद्रिकाम्बाविरु
द्धाम्बानचिरान्नाकर्तुमर्हसि॥ ७८॥ श्रुत्वैवंसर्ववाक्यानिचित्राङ्गदोदितानिच॥ विस्मितोभूद्
द्रुमोदेवोवज्राहतइवद्रुमः॥ ७९॥ मुहूर्तंविस्मयंगत्वाइदंवचनमब्रवीत्॥ किंकर्तव्यमतोस्मा
भिःशिवेपरमदैवते॥ ८०॥ फलमेतन्महादेविशिवरात्रिव्रतेकृते॥ योऽधुनाकुरुतेमर्त्यो
राजाभवतिनिश्चयः॥ ८१॥ धनंधान्यंचपुत्रांश्चआयुर्विद्यांयशःसुखम्॥ ममदेविप्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

शि॰क॰
७

सादेनदारिद्र्यंनैवजायते।।८२।।सकृत्स्नात्वाचतुर्दश्यामुपोष्यसुमनाःशुचिः।।सस्तमाश्व
सादाश्चफलमाप्नोतिनिश्चितम्।।८३।। ।।इतिश्रीकूर्मपुराणेशिवरात्रिकथासमाप्ता।।
।। ।।श्रीसम्वत्१९७७फाल्गुनकृष्ण१३वासरे७लिखितमिदंपुस्तकंबालकृष्णशर्म
णाशुभमस्तु।। ।।

रामः
७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

३

शारदाकालिकदुर्गोत्सवविधि

कलशस्थापनादिदीपदानांत

१३००

द.नं. १६८३४

मूल्य ८।-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

दु॰ १ श्रीगणेशाय नमः॥ अथ शारत्कालीदुर्गोत्सवविधिः॥ तत्रादौ आश्विनशुक्लप्रतिप्रत्कृ
त्यम्॥ प्रातःकृत्यादिनित्यकर्म समाप्य सुप्रक्षालितपाणिपादः शुचिः शुक्लद्विवासा दर्भपा
णिः देवीगृहं गत्वा शुभासने उपविश्य साधारणदीपं प्रज्वाल्य आचम्य स्वस्तिवाचनं कुर्या
त्॥ स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो
बृहस्पतिर्दधातु॥ इति स्वस्तिवाचनं पठित्वा॥ ॐ ह्रीं रक्तवर्णाय रक्तद्वादशशक्तिसहिताय
दीपनाथाय नमः इति गन्धाक्षतपुष्पैर्दीपं सम्पूज्य॥ गणेशं प्रार्थयेत्॥ सुमुखश्चैकदन्तश्च रामः १
कपिलो गजकर्णकः॥ लम्बोदरश्च विकटो विघ्ननाशो विनायकः॥ धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षो भालचं
का॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ष्टो गजाननः॥ द्वादशैतानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि॥ विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे
तथा॥ संग्रामे सङ्कटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते॥ विघ्नवल्लीकुठारायश्रीगणाधिपतये नमः
॥ इति गणेशस्तोत्रम्॥ देवीगृहस्येशानभागे यवप्ररोहयोग्यां मृत्तिकामानीय चतुरस्रां वे
दीं निर्माय अर्चनसामग्रीं सम्पाद्य॥ अर्घस्थापनं कुर्यात्॥ भूमौ चन्दनेन चतुरस्रं विलिख्य॥
तन्मध्ये शंखचक्रादि लिखित्वा॥ शंखाय नमः चक्राय नमः इति गन्धपुष्पाक्षतैः सम्पूज्य॥
तत्र अर्घपात्रं संस्थाप्य॥ ॐ नम इति जलेनापूर्य॥ ॐ गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति॥ न
र्मदे सिन्धुकावेरि जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु॥ इति तीर्थान्यावाह्य गन्धपुष्पाक्षतैः सम्पूजयेन्नर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

शा· २ त्पर्थंसंस्थाप्य॥तेनजलेन·ॐअपवित्रःपवित्रोवासर्वावस्थांगतोपिवा॥यःस्मरेत्पुण्डरी
काक्षंसबाह्याभ्यन्तरःशुचिः॥इतिआत्मानम्पूजासामग्रीसम्प्रोक्ष्यप्राणानायम्य॥हस्तेकु
शतिलयवजलान्यादाय॥अद्येहदक्षिणायनेशरदृतौआश्विनेमासिशुक्लपक्षेप्रतिपदायां
तिथौअमुकगोत्रोत्पन्नःअमुकराशिःअमुकशर्माहंअमुकगोत्रस्यामुकराशेःअमुकशर्मणो
यजमानस्यइहजन्मनिदुर्गाप्रीतिद्वारासर्वापच्छान्तिपूर्वकदीर्घायुर्विपुलधनपुत्रपौत्राद्य
वच्छिन्नसन्ततिवृद्धिस्थिरलक्ष्मीकीर्तिलाभापराजयसदाभीष्टसिद्ध्यर्थंशारदनवरात्रप्रति राम: २
पदिविहितयवप्रक्षेपकलशस्थापनंदुर्गापूजाकुमारीपूजासप्तशतीस्तोत्रश्रवणादिक

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मेकाग्ध्ये॥ यवान्प्रक्षालयेत्॥ ॐ यवोसि यवयास्मद्द्वेषो यवयारातिर्दिवेत्वान्तरिक्षाय त्वा
पृथिव्यै त्वाशुन्धन्तांलोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि॥ इति यवान्प्रक्षाल्य॥ यवत्वं य
वरूपोसि यज्ञार्थे निर्मितो विधिः॥ देवीनान्तृप्तिकामार्थन्तस्मात्वंवरदो भव॥ जयन्ति मंग
लाकालि भद्रकालि कपालिनि॥ दुर्गाक्षमाशिवाधात्रस्वाहास्वधा नमोस्तुते॥ इति मन्त्वा
भ्यांयवान्गोधूममिश्रितान्पंचसप्तवारवा निक्षिप्य॥ शुद्धोदकेनाभिषिञ्च्यवेद्यांचतु
र्दिक्षुकांडारोपणंकृत्वा॥ वस्त्रेण परितःआवरणम्विधाय॥ वेद्याईशानभागेयवपूर्ण
शरावमध्ये वस्त्रवेष्टितं खङ्गंघंटादिवाद्यपुरस्सरं उर्द्ध्वाग्रं स्थापयेत॥ तत्समीपे कलशं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्थापयेत्॥तत्रादौभूमिस्पर्शनम्॥ॐमहिद्यौःपृथिवीचनइमंयज्ञंमिमिक्षतांपिपृतान्नोभ
३ रीमभिः॥इतिभूमिंस्पृष्ट्वा॥तत्रसप्तधान्यानियवान्धान्यादिकंवास्थापयेत्॥ॐषधयःसमव ओ
दन्तसोमेनसहराज्ञा॥यस्मैकृणोतिब्राह्मणस्तं९ंराजन्पारयामसि॥इतिसप्तधान्यानि॥त
दुपरिहेमंराजतताम्रमृन्मयन्नवमव्रणंसांद्रंचन्दनदध्यक्षतचर्चितंकलशंस्थापयेत्॥ॐआ
जिघ्रकलशम्मह्यात्वाविशन्त्विन्दवः।पुनरूर्जानिवर्तस्वसानःसहस्रंधुक्ष्वोरुधारापयस्वती।पुनर्मा
विशताद्रयिः॥इतिकलशंस्थाप्य॥जलेनापूरयेत्॥ॐवरुणस्योत्तम्भनमसिवरुणस्यस्कंभश रामः
र्जनीस्थोवरुणस्यऋतसदन्यसिवरुणस्यऋतसदनमसिवरुणस्यऋतसदनमासीद॥इतिजले ३

नापूर्य॥कलशेकुशनिर्मितंब्रह्मासांस्थापयेत॥ॐआब्रह्म[redacted]नब्राह्मणोब्रह्मवर्चसीजा
यतामाराष्ट्रेराजन्यःशूरइषव्योतिव्याधिमहारथोजायतांदोग्ध्रीधेनुर्वोढानड्वानाशुःसप्तिः
पुरन्धिर्योषाजिष्णूरथेष्ठाःसभेयोयुवास्ययजमानस्यवीरोजायतांनिकामेनिकामेनःपर्जन्यो
वर्षतुफलवत्योनओषधयःपच्यन्तांयोगक्षेमोनःकल्पताम्॥इतिकुशब्राह्मणंकलशेस्थाप
येत॥चन्दनम्॥गन्धद्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीम्॥ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपह्वये
श्रियम्॥इतिगन्धम्‌अक्षताः॥ॐअक्षयसमवदनाक्षोमेनसहराज्ञा॥यस्मैकृणोतुब्राह्मणस्९० ३
राजन्यारयामसिइत्यक्षताः॥दूर्वांकाण्डात्काण्डात्प्ररोहन्तीपरुषःपरुषस्परि॥एवानोदूर्वेप्रत

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्री ४ त्रुसहस्रेणशतेनच॥ इतिदूर्वासर्वौषधी॥ याॐषधीःपूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरा॥ मनैनुव
भ्रुणामहं९०शतंधामानिसप्तच॥ ओषधेस्त्रायस्वधितेमैन९० हि ९०सी॥ इतिसर्वौषधीःपुंगी
फलम्॥ याफलिनिर्य्याअफलाअपुष्पायाश्चपुष्पिणिः॥ वृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुंचन्त्व९०हसः
॥ अयमूर्जावतोवृक्षउर्जीवफलिनीभव॥ पर्णंवनस्पतेनुत्वानुत्वासूयतांरयिः॥ इतिफलम्॥
गंगाजलम॥ पञ्चनघःसरस्वतीमपियन्तिसस्रोतसः॥ सरस्वतीतुपंचधासोदेशेभवत्सरित्॥
इतिगंगाजलम्॥ दुग्धम॥ ॐपयःपृथिव्यांपयओषधीषुपयोदिव्यंतरिक्षेपयोधाःपयस्वतीप्र एम: ४
दिशःसन्तुमह्यम॥ इतिदुग्धम्॥ दधि॥ ॐदधिक्राव्णोअकारिषञ्जिष्णोरश्वस्यवाजिनः॥ सुरभिनो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मुखाकरत्प्रणआयूंषितारिषत् इति दधि घृतम्॥ ॐ घृतवती भुवनानामभिश्रियोर्वी पृथ्वि
मधुदुघे सुपेशसा॥ द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विष्कभिते अजरे भूरिरेतसा॥ इति घृतं
॥ पञ्चपल्लवान्॥ ॐ अश्वत्थे वो निषदनं पर्णे वो वसतिष्कृता॥ गोभाज इत्किलासथ यत्सनम
थ पूरुषम्॥ इति पञ्चपल्लवान्॥ सप्तमृदः॥ ॐ स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनि॥ यच्छा
नः शर्म सप्रथाः॥ इति सप्तमृदः॥ अथ पञ्चरत्नानि॥ परि वाजपतिः कविरग्निर्हव्यान्यक्रमीत्॥
दधद्रत्नानि दाशुषे॥ इति पञ्चरत्नानि॥ पञ्चरत्नाभावे हिरण्यम्॥ ॐ हिरण्यगर्भः समवर्त्तता
ग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत्॥ स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम॥ इति

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रा· हिरण्यंवस्त्रम्॥ॐयदश्वायवासउपस्तृणांत्यधीवासंयाहिरण्यान्यस्मै॥सदानमर्वन्तंपड्विशं·
५ प्रियादेवेष्वायामदन्ति॥इतिवस्त्रम्॥रक्तसूत्रेणावेष्टनम्॥युवासुवासाःपरिवीतआगात्सउ
श्रेयान्भवतिजायमानः॥तंधीरासःकवयउन्नयन्तिस्वाध्योमनसादेवयन्तो॥इतिरक्तसूत्रे
णावेष्टनम्॥कलशजलेवरुणावाहनम्॥ॐतत्त्वायामिब्रह्मणावन्दमानस्तदाशास्तेयजमा
नोहविर्भिः॥अहेडमानोवरुणेहबोध्युरुशं०समानआयुःप्रमोषीः॥ॐभूर्भुवःस्वःवरुणइ
हागच्छइहतिष्ठेतिवरुणमावाह्य॥तीर्थान्यावाहयेत॥ॐसर्वेसमुद्राःसरितस्तीर्थानिजलदान एमः
दाः॥आयान्तुयजमानस्यदुरितक्षयकारकाः॥इतितीर्थान्यावाह्य॥कलशंस्पृष्ट्वामंत्रंपठेत॥कल ५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

शस्यमुखेविस्नुःकण्ठेरुद्रःसमाश्रितः॥ मूलेतस्यस्थितोब्रह्मामध्येमातृगणाःस्मृताः॥ कुक्षौतुसा
गराःसप्तसप्तद्वीपावसुन्धरा॥ ऋग्वेदोथयजुर्वेदस्सामवेदोह्यथर्वणः॥ अंगैश्चसहितासर्वेक
लशन्तुसमाश्रिताः॥ इत्यभिमंत्र्याकारसंपुटंकृत्वाप्रार्थयेत्॥ देवदानवसंवादेमथ्यमानेमहोद
धौ॥ उत्पन्नोसितदाकुम्भविधृतोविस्नुनास्वयम्॥ त्वत्तोयेसर्वतीर्थानिदेवाःसर्वेत्वयिस्थिताः॥
त्वयितिष्ठंतिभूतानित्वयिप्राणाःप्रतिष्ठिताः॥ शिवःस्वयंत्वमेवासिविस्नुस्त्वंचप्रजापतिः॥ आ
दित्यावसवोरुद्राविश्वेदेवामरुद्गणाः॥ त्वयितिष्ठंतिभूतानियतःकामफलप्रदाः॥ त्वत्प्रसादा
दिमंयज्ञंकर्तुमीहेजलोद्भव॥ सान्निध्यंकुरुमेदेवप्रसन्नोभवसर्वदा॥ इतिप्रार्थ्य॥ स्थिरोभवव॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

श ९ ङ्गआग्भुर्भेववार्ज्यंवन्॥एतथुर्भेवसुखदृलमग्नेःपुरीषवाहनः॥इतिस्थिरीकृत्य॥ॐपूर्णादर्विपरा
पतसुपूर्णापुनरापत॥वस्नेवविक्रीणावहाइषमूर्जं॰शतक्रतो॥इतिमंत्रेणकलशोपरिपूर्णपा
त्रंस्थापयेत्॥इतिकलशंसंस्थाप्य॥एवंवेद्युपरिआग्नेयनैऋत्यवायव्येशाकोणेषु मध्येचकलशा
न्स्थापयेत्॥एककलशस्थापनेतुईशान्यामेवस्थापयेत्॥नवपत्रिकास्नानार्थंअन्यान्नवकुम्भा
न्स्थापयेत्॥ततःकलशसमीपेगणेशंआवाहयेत्॥चन्दनाक्षतपुष्पपूगीफलगृहीत्वा॥ॐह्रीं
गणेशइहगच्छेहतिष्ठेतिगणेशंकलशनिकटेआवाह्य॥ध्यायेत्॥एकदन्तंसूर्पकर्णंगज गमः ९
वक्त्रंचतुर्भुजम्॥पाशांकुशधरन्देवंध्यायेत्सिद्धिविनायकमितिध्यात्वा दशोपचारैःसंपू
१एतत्पाद्यंॐह्रींगंगणेशायनमः।एवंअर्घ्यंआचमनीयंमधुपर्कंआचमनीयम्।गन्धंपुष्पंधूपंदीपंनैवेद्यमिति१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न्प्रार्थयेत्॥ सर्वविघ्नहरोदेवएकदन्तोगजाननः॥ देवीगृहेर्च्चितःप्रीत्यासर्वविघ्नंविनाश
य॥ इतिगणेशंसंपूज्य॥ इतिप्रार्थ्य॥ सुखवकलशोपरिअष्टदलपद्मंविलिख्यग्रहान्नावाहयेत्
॥ दध्यक्षतान्गृहीत्वा॥ ॐवरुणइहागच्छइहतिष्ठपूजार्थंत्वामावाहयामि॥ ॐब्रह्मनइ॰ पू॥
ॐविष्णोइ॰पू॥ ॐरुद्रइ॰पू॰॥ ॐभानोइ॰पू॰॥ ॐसोमइ॰पू॥ ॐभौमइ॰पू॥ ॐबुधइ॥ ॐबृहस्पते
इ॥ शुक्रइ॥ ॐशनैश्चरइ॰॥ ॐराहोइ॥ ॐकेतवइ॥ अधिदेवताःइ॥ ॐप्रत्यधिदेवताः॥ विनाय
कादिपंचलोकपालाः॥ इंद्रादिदशलोकपालाः॥ इहागच्छंतुइहतिष्ठन्तुइमांपूजांगृह्णंतु॥
इत्यावाह्य॥ वरुणब्रह्मविष्णुरुद्रसहितआदित्यादिनवग्रहेभ्योनमः अधिदेवताप्रत्यधिदेव

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्री
नाविनायकादिपंचलोकपाल इंद्रादिदशदिग्पालेभ्योनमः॥आसनम्‌·समर्पयामिनमः॥ए
वंपाद्यम्॥अर्घंआचमनं।स्नानम्‌·वस्त्रंयज्ञोपवीतम्।गन्धंरक्तचन्दनं सिन्दूरंरुपिसाकं॥
अक्षताःपुष्पंधूपम्‌दीपम्‌·नैवेद्यम्॥ताम्बूलंम्।दक्षिणाम्॥समर्पयामीतिसम्पूज्य॥पु
ष्पांजलिः॥ब्रह्मामुरारिस्त्रिपुरान्तकारि भानुःशशीभूमिसुतोबुधश्च॥गुरुश्च शुक्रःशनिरा
हुकेतवःसर्वेग्रहाशान्तिकराभवन्तु॥इतिपुष्पांजलिंसमर्प्य॥कलशोपरिप्रतिमान्दध्यक्ष
तपुञ्जेवादुर्गामावाहयेत्॥गन्धाक्षतपुष्पंगृहाणदुर्गेदुर्गेरक्षणिस्वाहा॥ॐजयन्तीमङ्ग राम:
लाकालिभद्रकालीकपालिनी॥दुर्गाक्षमाशिवाधात्रीस्वाहास्वधानमोस्तुते॥ॐभगवतिदुर्गे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

इहागछ इह तिष्ठ इति आवाह्य॥ भक्ततान् गृहीत्वा॥ ॐ एतन्ते देवि सवितर्य्यज्ञं प्राहु र्बृहस्पतये
ब्रह्मणे तेन यज्ञमव तेन यज्ञपतिं तेन मामव॥ मनो जूति र्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमि
मन्तनोत्वरिष्टं यज्ञं १० समिमन्दधातु विश्वेदेवास इह मादयन्तामों प्रतिष्ठ इति प्रतिष्ठाप्य॥
प्रार्थयेत्॥ आगछ वरदे देवि दैत्यदर्पविनाशिनि॥ पूजां गृहाण सुमुखि नमस्ते शंकरप्रिये॥ स
देव२ र्वतीर्थमयं वारि सर्वसमन्वितम्॥ इमं घटं समागत्य तिष्ठ देवगणैः सह॥ दुर्गे देवि समागछ
सान्निध्यमिह कल्पय॥ बलिपूजां गृहाण त्वमष्टाभिः शक्तिभिस्सह॥ इति दुर्गामावाह्य॥ दीप
दानं कुर्य्यात्॥ देवी गृहे घृतपूरितान् तैलपूरितान् च अहोरात्रस्थायिनो दीपान् प्रज्वाल्य पूज

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रा ८

येदग्निर्ज्योतिरिति मन्त्रेण॥ ॐ अग्निर्ज्योती रविर्ज्योतिश्चन्द्रज्योतिस्तथैव च॥ ज्योतिषामुत्तमे
दुर्गे दीपोयम्प्रतिगृह्यताम्॥ ॐ तेजोधर्मः संक्रीडन्ते शिशुमतिर्वायुगोपाः॥ तेजस्वती मरुद्भिर्भु
वनानि चक्रतुः॥ इति दीपविधानम्॥ कुशतिलयवजलान्यादाय॥ ॐ अद्येत्यादि देशकाला
दीन संकीर्त्य॥ अद्य महाप्रभासितदिव्यपानकरणस्वर्गगमनवर्षशतावच्छिन्नस्वर्गवासका
मनया अद्यारभ्य नवमीपर्यन्तम्॥ श्रीदुर्गादेव्यागृहे निरवच्छिन्नदीपदानमहं करिष्ये॥ ततः
जयन्ती मंगला काली भद्रकालि कपालिनी॥ दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वाहा स्वधा नमोस्तु ते॥ ए
कवीरा कालरात्रिः सैवोन्मा कामदायुता॥ तेजोमण्डलदुर्धर्षा भ्रामरी चित्रकान्तिभृत॥ इत्यव रामः ८

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्री २

छिन्नदीपदानं कृत्वा देवीं पूजयेत् ॥ इति कलशस्थापनादिदीपस्थापनान्तविधिः ॥ ॥

राम: २

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu